

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 576 ' Wydanie P

Poznań, sobota dnia 12 grudnia 1936

Rok 31

Poznań, 11 grudnia.

Król i człowiek

Zrzeczenie się korony angielskiej przez Edwarda VIII jest faktem dokonany; nastąpiło wczorajszym aktem abdykacyjnym, odczytany w parlamencie, gdzie uchwała ustawodawcza, zatwierdzająca ustąpienie króla, niewątpliwie przejdzie. Westminsterki organizacyjny brytyjskiego Commonwealth'u z 11 grudnia 1931 r. wymaga jednak do ważności zmian w dziedzictwie tronu królestwa i imperjum, prócz zgody parlamentu angielskiego, uchwał dominjów: Kanady, Australji, Nowej Zelandji, Południowej Afryki i Wolnego Państwa Irlandzkiego. Czy abdykacja Edwarda VIII w tych parlamentach nie napotka na trudności, jeszcze niewiadomo.

Korona została równocześnie przeniesiona na drugiego syna zmarłego króla Jerzego i jego małżonki królowej Marji — Alberta, księcia Yorku. Na tę gałąź rodu królewskiego przechodzi tem samem dziedziczość tronu. Nowy król nie posiada męskiego potomstwa; spadkobierczynią tronu zostałyby więc w przyszłości księżniczka Elżbieta, licząca obecnie 10 wiosen życia.

Edward VIII w piśmie abdykacyjnym oświadczył m. in., „iż najzupełniej zdaje sobie sprawę z tego, że wszystkich ciężarów i trudów w dalszym ciągu nie mógłby skutecznie i ku własnemu całkowitemu zadowoleniu wykonywać“. Za tem zdaniem kryje się i zamyka sprawa zamiarów małżeńskich b. księcia Walji, która ze względów delikatnej natury moralnej wywołała zatarg króla z radą królewską i parlamentem. Konflikt dwóch skrajnie przeciwnych stanowisk groził ostrym zatargiem konstytucyjnym, groźnym dla całości i spójności imperjum brytyjskiego oraz interesów politycznych Anglii.

Krótko można powiedzieć, że doszło do konfliktu polityki i miłości, króla i człowieka.

Otoczenie monarchy, które od dłuższego czasu było wtajemniczone w zamiary Edwarda VIII odnośnie p. Simpson, stanęło natychmiast na stanowisku, że wybór ten nie odpowiada interesom tronu i państwa. Ze szczegółowego przedstawienia sprawy w poranym wydaniu naszego pisma znane są czytelnikom fazy rozwoju wydarzeń na dworze królewskim. Znane jest orędzie biskupa Bradfordu, który dał wyraz troskom duchowieństwa angikańskiego w stosunku do planów matrymonjalnych Edwarda. W bardzo oględnej formie, jak tylko było to możliwe w uwagi na dostojne stanowisko oraz osobę króla, cieszącego się rzeczywistą i głęboką sympatją Anglików, usiłowano wykazać niestosowność zamierzanego związku małżeńskiego.

Rzecz charakterystyczna, że najmniej szermowano argumentem amerykańskiego i nierównego pochodzenia p. Simpson. Natomiast punkt ciężkości spoczął na zagadnieniu moralnym.

Odgłosy historycznych wydarzeń w Anglii

Prasa angielska i francuska stwierdza zgodnie, że W. Brytanja zwycięsko przetrwała kryzys — Stanowisko dominjów oraz Irlandji — Gdzie osiedli się król Edward — Na ulicach Londynu

Londyn (Tel. wł.) Prasa poranna przepełniona jest opisami wczorajszych historycznych wydarzeń. Wszystkie wywody dadzą się sprowadzić do stwierdzenia, że król angielski nie panuje, lecz służy swym narodom, że stoi ponad partjami i jest przedstawicielem wszystkich. Z tego powodu książę Jorku może ze spokojem wstąpić na tron, jako symbol wielkiej idei, która jednoczy wszystkie dominja złączonego królestwa.

Wczorajsze postanowienie króla Edwarda musiało złamać mu serce, lecz wzmogła szacunek jakim się cieszył; to może nawet w większym stopniu niż gdyby był powziął odwrotną decyzję.

Po zapewnieniach sympatii dla królowej Marji, nawet dzienniki socjalistyczne z uznaniem wyrażają się o akcji premiera Baldwina, nazywając go wielkim mężem stanu.

Paryż (Tel. wł.) Sensacją dnia są wczorajsze wydarzenia londyńskie. Dzienniki poranne przepełnione są opisami historycznego posiedzenia parlamentu, życiorysami króla Edwarda VIII oraz jego następcy.

„Matin“ twierdzi, że abdykacja wywołała powszechny żal, lecz Imperjum Brytyjskie wychodzi z ciężkiej próby raczej wzmocnione. W tej historycznej godzinie wykazało ono swoją zwartość.

Prawicowy „Jour“ twierdzi, że zmiana króla uratowała monarchję, zapewniając stałość polityki brytyjskiej. Zwartość imperjum uratowała Anglię od wstrząsów, a w przeciągu 6 miesięcy państwo będzie zupełnie scentrowane. „Gdybyśmy to mogli podobnie powiedzieć o Francji“ — kończy dziennik.

„Ere Nouvelle“ podkreśla, że w Anglii nie odczuwało się nawet przez chwilę, że imperjum przeżywa kryzys. Wszystko rozwiązano normalnie, zgodnie z wielowiekową tradycją, zgodnie z prawem. To poczucie prawa, którem kierował się król w życiu najbardziej prywatnym, stanowi nie tylko wielkość, ale również i potęgę Anglików.

Dziennik premiera Bluma wita rozwiązanie kryzysu londyńskiego jako jedynie możliwe. Przyjaciele Anglii i demokracji mogą się tylko cieszyć z

tego, że tak szybko rozwiązano poważny kryzys.

Londyn (PAT). Reuter donosi:

Uchwała o uznaniu przez Kanadę abdykacji Edwarda VIII została powzięta przez rząd, który upoważnia gabinet Baldwina do włączenia Kanady do ustawy abdykacyjnej.

Gabinet australijski poweźmie uchwałę dziś.

Premjer Nowej Zelandji zawiadomił, że dla powzięcia decyzji zwoła parlament.

Premjer Afryki Pol. Hertzog odbył naradę z gen. Smutsem i innymi ministrami. Oświadczone, że izba będzie zwołana normalnie na 8 stycznia.

Londyn (PAT). Parlament irlandzki zwołano na dziś. Jakie stanowisko zajmie rząd wobec abdykacji i wstąpienia na tron nowego króla — niewiadomo. Ponieważ jednak wstąpienie na tron Edwarda VIII nie było ogłoszone w Dublinie, tak samo więc pominięte będzie milczeniem wstąpienie na tron jego brata.

Niektórzy sądzą, że de Valera może wyzyskać położenie, aby przeciąć ostatnie węzły, łączące Irlandję z koroną, usuwając z konstytucji wszystko, co dotyczy króla.

Londyn (Tel. wł.) Ostatnią czynnością dotychczasowego króla Edwarda VIII będzie podpisanie dokumen-

tów, nadających moc prawa jego zrzeczeniu się tronu, co nastąpi po załatwieniu sprawy przez izby gmin i lordów.

Edward VIII, jak słychać, potem opuści Anglię. Dokąd zamierza się udać — niewiadomo, krąży jednak pogłoski, że nie osiedli się ani w Anglii, ani też w dominjach. W kołach dworskich podkreślają, że postanowienie w tym względzie trzymane jest przez najbliższe otoczenie króla Edwarda w ścisłej tajemnicy.

Londyn (PAT). Przyjaciół rodziny pani Simpson Hugh Spillman oświadczył przedstawicielom prasy amerykańskiej, że Edward VIII wraz z p. Simpson zapewne osiedlą się w Warrengton (stan Virginia), gdzie zamieszkuje państwo Spillman.

Londyn (PAT). W ciągu ubiegłej nocy na ulicach Londynu panowało niezwykle ożywienie.

Policja zmuszona była po godz. 23 usunąć ogromne rzesze ludności, zgromadzone przed pałacem Buckingham. Tłum ten wycofano do parku Saint James. Również przed gmachem prezydium rady ministrów na Downing Street stanął kordon policji.

W okolicy rezydencji ks. Jorku zgromadziły się tłumy, wśród których rozległy się okrzyki: „Niech żyje król!“

Trzy punkty ustawy abdykacyjnej

Londyn (PAT). Projekt ustawy, który wniesiony został do izby gmin i będzie dziś debatowany, zawiera trzy punkty:

1) Król Edward VIII przestaje być królem i następstwo po nim obejmuje najbliższy z kolei członek rodziny królewskiej.

2) Ani abdykującemu królowi, ani

jego potomkom bezpośrednim i pośrednim nie będą przysługiwały żadne prawa do korony, żadne tytuły, ani też żadne inne roszczenia sukcesyjne.

3) Ustawa z r. 1772, dotycząca małżeństw królów angielskich i członków rodziny królewskiej, nie będzie dotyczyła króla po jego abdykacji.

Przed wstąpieniem na tron ks. Jorku

Londyn (Tel. wł.) Przygotowania do wstąpienia na tron nowego króla obecnego ks. Jorku są w toku. Nastąpi to po uprawomocnieniu się aktu abdykacyjnego, prawdopodobnie już w piątek wieczorem. Formalnie

królem zostanie ks. Jorku dopiero po złożeniu przysięgi na konstytucję i po publicznym ogłoszeniu o tem.

Przedtem odbędzie się rada koronna, która zwołana zostanie natychmiast (Ciąg dalszy na stronie 2-giej.)

W jutrzejszym wydaniu głównem:

MEDYKA: DZIEŁO I LUDZIE

przez prof. U. P. dr. Tadeusza Grabowskiego

mianowicie niestosowności wchodzenia w związek małżeński z osobą dwukrotnie rozwiedzioną, w wieku lat 41 bezdzietną. Surowe tradycje dworu angielskiego, przestrzegane najdokładniej przez królową Marję-matkę, szły tak daleko, że na dworze nie przyjmowano nawet wysokich osobistości, żyjących w związkach małżeńskich z osobami rozwiedzionymi. Zwrócono wreszcie uwagę, że król angielski jest równocześnie głową kościoła angikańskiego i w tym charakterze najwyższym strażnikiem moralności, który przez wzorowe życie ma dawać

ogółowi przykład postępowania.

W tem ujęciu moralności zrozumiałem staję się prawie jednolite stanowisko izby gmin, która, nie wyłączając socjalistów z Partji Pracy, wypowiedziała się bez zastrzeżeń za stanowiskiem Baldwina. Poważna część społeczeństwa angielskiego stanęła na tem samem stanowisku, nie zamykając zresztą bynajmniej oczu na psychiczną stronę konfliktu miłości króla i człowieka, który broni z nadzwyczajnym uporem, jedynającym mu wśród wielu sympatje, swego prawa do samodzielnego doboru towarzyskiego życia.

Dla narodu angielskiego i całego imperjum stanowi jednak ta sprawa kwestję stanu. Romantyczna historia, rozgrywająca się w naszych oczach, będzie zapewne dłuższy czas jeszcze pokutowała, budząc różne refleksje: sympatii dla człowieka, który dla ukochanej osoby wyrzekł się korony, mimo że miał przed sobą widoki dużego powodzenia jako monarcha — oraz podziwu dla wielkiej wrażliwości i czujności społeczeństwa angielskiego, które w kwestii moralnej i zagadnienia całości państwa nie poszło na żaden kompromis.

Rzuca to nowe światło na charakter i siły żywotne narodu, sprawującego władzę nad czwartą częścią kuli ziemskiej

„Francuska Partja Radykalna”

Rozłam w szeregach stronnictwa radykałów socjalnych w związku z pogodzeniem się jego kierownictwa z komunistami — Nowa partja i jej program

Paryż. (Tel. wł.) Nastąpiło pogodzenie się radykałów-socjalnych z komunistami. Fakt ten spotkał się z niezadowolaniem w szerokich kołach partji. Były jej sekretarz generalny oraz b. minister Gaston Gerard założyli nowe stronnictwo, nazwane Francuską Partją Radykalną.

W pierwszym zebraniu uczestniczyło przeszło 200 delegatów komórek partyjnych z całego kraju, które już w międzyczasie założono. Kongres nowego stronnictwa odbędzie się w styczniu.

Zadania nowej partji określił publicysta Pfeiffer, nadmienając, że idzie o zjednoczenie zdrowych elementów kraju za wyjątkiem marksistów i skrajnych prawicowców. Radykali Herriota przez połączenie się z komunistami zaparli się swych ideałów.

W ogłoszonej odezwie stwierdza się m. i., że Moskwa chce pchnąć naród do wojny domowej, czemu należy przeciwdziałać. Parlament musi zachować swą władzę, a groźby dyktatury ulicy powinny ustać. Trudno pojąć, aby premier, krytykując opowiadanie fabryk, nie posiadał tyle władzy, aby ochronić warsztaty pracy przed napaściami.

„Nie chcemy — głosi odezwa — być nainwnymi ofiarami wojny krzyżowej demokracji, w której my tylko bylibyśmy ukrzyżowanymi. Wczoraj przeciwstawiliśmy się nacjonalistom i handlarzom armat, usiłującym przemieścić granice Francji nad Wisłę, dziś

przeciwstawiamy się Moskwie, która chciałaby wygrać przeciw Francji groźbę niebezpieczeństwa niemieckiego. Jako patrioci wypowiadamy się

za wzmocnieniem obronności kraju, aby przeciwstawić się skutecznie ewentualnej groźbie. Chcemy jednak współpracować nad odprężeniem”.

Pomoc Sowietów dla czerwonej Hiszpanji

Berlin (PAT). Niem. Biuro Inf. z ogromnej ilości materiału rządu Rzeszy w sprawie poparcia udzielanego przez ZSRR Hiszpanji, podaje następujący wyciąg:

1) 26 października parowiec sowiecki „Ingul” przywiózł do Alicante 86 samochodów ciężarowych i większy transport ciężkich granatów.

2) 30 października parowiec sowiecki „Transbalt” z Odessy przywiózł do Alicante broń i żywność. Na pokładzie znajdowało się 80 pilotów sowieckich, 22 wielkie skrzynie z częściami samolotów, 2.420 tonn samochodów ciężarowych, częściowo pancernych, w tem 16 lekkich czołgów dla walk ulicznych, oraz 1.500 karabinów.

3) 3 listopada parowiec sowiecki „Kureń” z Sewastopola przybył do Alicante, przywoząc 25 skrzyń z częściami samochodów, 10 dział, około 2.000 karabinów w skrzyniach, 300 tonn bomb zapalających, 200 tonn bomb zwykłych, 80 pasażerów, z których 60 w nocy z 3 na 4 listopada odjechało do Madrytu.

4) 6 listopada parowiec sowiecki „Szachtier” przybył z Sewastopola do Alicante, zawijając uprzednio do Kar-

tageny, w której wylądował około 600 tonn różnego sprzętu wojennego.

Wszystko to są tylko fragmenty stałych dostaw sprzętu wojennego z ZSRR do Hiszpanji.

Najlepszym dowodem jest też gazeta „Mercantil Valenciare”, która w numerze z 30 października stwierdza, że „do 27 października do portów Barcelona, Alicante i Walencja przybyło 15 parowców sowieckich z czołgami, samolotami i amunicją dla ludu hiszpańskiego”.

W numerze z 31 października ta sama gazeta pisze: „od 1 do 30 października 33 parowce sowieckie przepłynęły Bosfor. O 15 z nich wiadomo, że dążyły do Hiszpanji; cel podróży innych miał być ustalony w drodze, przyczem conajmniej połowa była również skierowana do Hiszpanji.

Gazeta „Diario di Alicante” w numerze z 13 listopada donosi z Moskwy co następuje: „ZSRR składa marynarzom katalońskim dar w postaci 2 nowoczesnych łodzi podwodnych. Obie te łodzie marynarze sowieccy dostarczą do Barcelony, gdzie nastąpi zmiana flagi”.

bie (w dziale chemji), Anglikowi Dale i Austriakowi Loewiemu (w dziale medycyny). Nagrodę literacką, wobec nieobecności laureata, dramaturga amerykańskiego O'Neilla, odebrał charge d'affaires Stanów Zjedn.

Oslo (PAT). W instytucie Nobla w obecności przewodniczącego parlamentu, członków rządu i korpusu dyplomatycznego odbyło się uroczyste ogłoszenie przyznania nagród pokojowych za rok bieżący i ubiegły. Laureaci Ossietzky i min. Saavedra Lamas byli nieobecni.

O zabójstwo Gustloffa

Berlin. (Tel. wł.). W procesie zabójcy Gustloffa, Żyda Frankfurtera prokurator domagał się skazania podsądnego na 18 lat więzienia.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11. 12. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych obracano 5% poz. konwers. większe sztuki po 51,— w zaofiarowaniu.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 4½% listy zast. złote w złocie po 45—44,75 oraz 4% listy zast. konwert. po 39,— w zaofiarowaniu, natomiast 4½% złote listy zast. obracano po 44,50.

Z akcji bankowych placono za Bank Polski 106,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 51,— O. (za większe sztuki).

4½% listy zast. złote w złocie przestępowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w zł — 8,944 zł za 1 dol.) 45,—44,75 O.

4½% złote listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 44,50 +

4% listy zast. konwert. otemp. P. Z. K. 39,— O.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 106,— P.
Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 11. 12. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy paryetet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uspodobienie stałe) . . . . . 19,25—19,50
Pszenica (Uspodob. spokojne) . . . . . 24,50—24,75
Jęczmień browarowy . . . . . 23,50—23,50

Uspodobienie spokojne.
Jęczmień 630—640 g/l. . . . . 20,00—20,25
Jęczmień 667—676 g/l. . . . . 21,00—21,25
Jęczmień 700—715 g/l. . . . . 22,25—23,00

Uspodobienie spokojne.
Cwies . . . . . 16,00—16,50

Uspodobienie spokojne.
Maka
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w. . . . . 28,50—29,75
żytnia gat. I 0-50% wł. w. . . . . 28,00—28,25
żytnia gat. I 65-85% wł. w. . . . . 26,25—26,75
żytnia gat. II 50-65% wł. w. . . . . 19,00—19,50
żytnia posł. pon. 65% wł. w. . . . . 17,25—17,75

Uspodobienie spokojne.
pszenica gat. I wyc. 0-20% wł. w. . . . . 40,25—41,25
pszenica gat. IA 0-45% wł. w. . . . . 39,25—39,75
pszenica gat. IB 0-55% wł. w. . . . . 37,75—38,25
pszenica gat. IC 0-60% wł. w. . . . . 37,25—37,75
pszenica gat. ID 0-65% wł. w. . . . . 36,25—36,75
pszenica gat. IIA 20-55% wł. w. . . . . 35,25—35,75
pszenica gat. IIB 20-65% wł. w. . . . . 34,50—35,00
pszenica gat. IID 45-65% wł. w. . . . . 31,50—32,50
pszenica gat. IIF 55-65% wł. w. . . . . 27,50—28,50
pszenica gat. IIIA 65-70% wł. w. . . . . 21,00—22,00
pszenica gat. IIIB 70-75% wł. w. . . . . 18,00—19,00

Uspodobienie spokojne.
Otreby żytnie stand. . . . . 13,25—13,75
Otreby pszenne grube stand. . . . . 13,25—13,75
Otreby pszenne średnie stand. . . . . 12,25—13,00
Otreby jęczmień . . . . . 13,75—15,00
Rzepak zimowy . . . . . 45,00—46,00
Siemie lniane . . . . . 42,00—45,00
Gorzczyca . . . . . 30,00—33,00
Groch Wiktorja . . . . . 20,00—24,00
Groch Folgera . . . . . 22,00—24,00
Mak niebieski . . . . . 62,00—66,00
Koniczyna czerwona surowa . . . . . 100,00—110,00
Koniczyna czerw. 95—97% czyst. . . . . 115,00—125,00
Koniczyna biała . . . . . 90,00—135,00
Ziemiaki fabryczne za kilo % 18¼
Makuch lniany w taflach . . . . . 29,75—21,00
Makuch rzepak. w taflach . . . . . 16,75—17,00
Makuch słon. w taflach 42—43% . . . . . 22,00—23,00
Słoma pszenna luzem . . . . . 2,15—2,40
„ pszena prasowana . . . . . 2,65—2,90
„ żytnia luzem . . . . . 2,25—2,50
„ żytnia prasowana . . . . . 3,00—3,25
„ owsiana luzem . . . . . 2,50—2,75
„ owsiana prasowana . . . . . 3,00—3,25
„ jęczmień luzem . . . . . 2,15—2,40
„ jęczmień prasowana . . . . . 2,65—2,90
Siano zwykle luzem . . . . . 4,25—4,75
„ zwykle prasowane . . . . . 4,00—5,40
„ nadnoteckie luzem . . . . . 5,15—5,65
„ nadnoteckie prasowane . . . . . 6,15—6,65

Ogólne usposobienie spokojne.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 11. 12. 1936 r.

Urzędowe Sprawozdanie Targowe Komisji Notowania Cen.

Spędzono: buhajów 2, krów 20, cieląt 106, świń 193, prosiąt 95, razem 416 zwierząt.

W wiadomościach

Nadzwyczajna sesja Rady Ligi Narodów rozpoczęła się wczoraj pod przewodnictwem delegata Ohilli amb. Edwardsa. Pierwsze posiedzenie było poufne.

Z Oslo donoszą, że w związku z pozwoleniem na pobyt, jakie udzielone zostało przez rząd meksykański Trockiemu, jego doradca prawny oświadczył, że Trocki nie zdecydował się jeszcze obecnie na wyjazd. Uważa bowiem, iż Meksyk jest zbyt odległy od „terenu jego działalności”.

Z Moskwy donoszą, że za 4 miesiące ukończona będzie budowa 16 olbrzymich samolotów komunikacyjnych. Nie licząc załogi, każdy z aparatów wyposażony w 6 motorów będzie mógł zabrać 60 pasażerów.

Nieprzenikniona tajemnica otacza obrady ministrów spraw zagranicznych państw bałtyckich. Prasa ryska ogranicza się do przemówień wygłoszonych podczas otwarcia sesji i do podawania składu poszczególnych komisji.

Z Jerozolimy donoszą, że naczelny komitet arabski większością głosów uchwalił zmianę dotychczasowej taktyki wobec królewskiej komisji śledczej. Na podstawie tej uchwały delegaci komitetu podejmą współpracę z komisją.

Przed wstąpieniem na tron ks. Jorku

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)

miast po uprawomocnieniu się aktu abdykacyjnego. Następnie po wyrażeniu zgody przez radę tajną, wysokich komisarzy dominij, wicekróla Indji, oraz lorda-majora Londynu na ogłoszenie objęcia władzy przez nowego króla, ten złoży przysięgę na konstytucję i podpisze odpowiedzialną proklamację, która zostanie następnie obwieszona na ludności według starożytnego ceremonjału z różnych, historycznych punktów miasta Londynu. Proklamacja też oznaczy termin koronacji. Jak

Pożegnalne przemówienie króla Edwarda

Londyn. (PAT). Z kół miarodajnych donoszą, że Edward VIII nie zamierza udać się obecnie do Cannes.

Wyraził on życzenie wygłoszenia przemówienia do narodu przez radio w charakterze obywatela, wiernego nowemu królowi, natychmiast, gdy przestanie prawnie być monarchą. Przemówienie to nastąpi dziś o godz. 22-ej.

Londyn. (PAT). Pożegnalne przemówienie do narodu ma być wygłoszone przed mikrofonem w Fort Belvedere przed samym wyjazdem. Gdyby król opuścić miał Anglię przed wieczorem, przemówienie jego transmitowane będzie już z zagranicy.

Londyn. (PAT). Jak mówią, Ed-

Do wszystkich gniazd sokolich

Członkowie wszystkich gniazd sokolich, samotni, bezrobotni, rezerwiści i bezrobotna młodzież przedpoborowa, mogą się zgłaszać w swoich towarzystwach najpóźniej do 15 b. m. — na trzymiesięczne wcielenie do ochotniczych oddziałów obrony narodowej, od stycznia do końca marca 1937.

Oddziały będą skoszarowane przy pułkach piechoty i otrzymają wyżywienie, umundurowanie oraz zwykły żołd żołnierski.

Zgłaszać się mogą: samotni rezerwiści piechoty, kompanij strzeleckich i ciężkich karabinów maszynowych, rezerwiści szeregowi kawalerji i taborów, rezerwiści szeregowi artylerji lekkiej i ciężkiej, oraz ochotnicy przedpoborowi z roczników 1916, 17, 18 i 19 za wyjątkiem już powołanych do służby wojskowej lub oczekujących wcielenia.

Do wniosku należy dołączyć świadectwo gminy, że starający się jest bezrobotny. Gniazda będą opinować podania kandydatów co do ich wartości moralnej i wnioski te przedłożą powiatowemu komendantowi w. f. i p. w.

Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej Sokola

Gdynia — Meksyk

Gdynia (tel. wł.). Zgodnie z zapowiedzią zostaje uruchomiona nowa polska linja okrętowa dalekobieżna do zatoki Meksykańskiej.

Na linji tej kursować będą dwa wynajęte statki duńskie, „Damm” i „Alsund”. Pierwszy opuści port gdyński 15 b. m.

Linja ta służyć będzie głównie importowi bawełny. (p)

Aktualna złośliwość

Warszawa (Tel. wł.). Przed paru dniami do zarządu jednego z hoteli zatelefonowano rzekomo z ambasady brytyjskiej z prośbą o przygotowanie dwóch apartamentów dla dostojnych gości, prywatnie prosząc o utrzymanie incognito. Dano do zrozumienia, że ma przyjechać p. Simpson.

Zarząd hotelu urządził bardzo wystawne apartamenty, ale gdy gość nie przyjeżdżał, zwrócono się do ambasady z zapytaniem i wtedy wyszło na jaw, że ktoś sobie urządził złośliwy kawał. (w)

Częściowa elektryfikacja

Warszawa (Tel. wł.). 16 grudnia nastąpi elektryfikacja ruchu podmiejskiego Grodzisk-Otwock na warszawskim węźle średnicowym. Tylko pociągi dalekobieżne będą kursowały z lokomotywami parowymi. (w)

Wręczenie nagród Nobla

Sztokholm (PAT). W czterdziestą rocznicę zgonu Alfreda Nobla odbyła się tradycyjna uroczystość wręczenia nagród w wielkiej sali pałacu koncertowego.

Aktu wręczenia dokonał król Gustaw, w obecności członków rodziny królewskiej, laureatów z lat ubiegłych, przedstawicieli korpusu dyplomatycznego i t. d. Przemówił poprzednio jeden z członków komitetu fundacji. Nagrody wręczono: Austriakowi Heukowi i Amerykaninowi Andersonowi (w dziale fizyki), Holendrowi De-

szłuch utrzymany ma być wyznaczony już pierwotnie dzień 12 maja 1937 roku.

Ogłoszenie o objęciu tronu przez nowego króla nastąpi prawdopodobnie w ciągu soboty.

Londyn (PAT). Nowy król, jako Jerzy VI, proklamowany będzie w sobotę rano na specjalnym posiedzeniu tajnej rady królewskiej w pałacu św. Jakóba. Następnie proklamacja dokonana zostanie publicznie w kruzganku pałacu św. Jakóba, oraz w kilku innych miejscach Londynu, podobno jak to było 21 stycznia.

ward VIII opuści Anglię na pokładzie jachtu admiralicji „Enchantress”, który stoi na kotwicy w Portsmouth.

Londyn (PAT). W przemówieniu król podał ma w sposób ogólny powody swego kroku, poczem pożegna się ze swoimi byłymi poddanymi i poleci nowego króla, swego brata, miłości narodu.

W sobotę rano Edward Windsor opuści aeroplanem Anglię.

Paryż. (PAT). Lord Brownlow oświadczył dziennikarzom, że pani Simpson pozostanie przez dłuższy czas w Cannes, gdyż potrzebne jej są samotność i spokój. Wiadomość o abdykacji króla wywarła na p. Simpson ogromne wrażenie.

Zachwianie „frontu ludowego“

Po mowie min. Delbosa

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, 9 grudnia

Podczas prowadzonej w izbie deputowanych debaty nad polityką zagraniczną min. Delbos wygłosił z dużym napięciem oczekiwane przemówienie. Mowa ministra, znana już czytelnikom z depesz, nie przyniosła właściwie nic nowego. Pewne jednak momenty zasługują na uwagę, jak również echo, z jakim się spotkała.

A więc przedewszystkiem uroczyste oświadczenie, odnoszące się do ewentualnej pomocy, jakiej Francja udzieli bez zastrzeżeń Wielkiej Brytanii, gdyby uległa niesprobowanej agresji. Była to odpowiedź na deklarację uprzednie ministra Edena. Faktem jest, iż stosunki pomiędzy Paryżem a Londynem zacieśniły się w ostatnich czasach. Od pierwszych zresztą chwil swego istnienia rząd p. Bluma bardzo wyraźnie szukał zbliżenia z Anglią i Ameryką, a to nie tylko politycznej natury, ale i finansowej, którego wymagała dewaluacja, przeprowadzona we Francji.

Następnie minister specjalnie podkreślił wierność uczuć, okazywaną przez ZSRR względem Ligi Narodów, i oświadczył, że Francja nie ulegnie zewnętrznym presjom, pragnącym doprowadzić ją do zerwania paktu z Moskwą.

W sprawie walk, toczących się w Hiszpanji, min. Delbos wypowiedział się za nieinterwencją. Cała też Francja, za wyjątkiem oczywiście bolszewików i ich satelitów, opowiada się jednomyślnie za polityką neutralności. Dodać nawet należy, że pewne koła narodowe uważają, iż Paryż zamiast pomagać nieoficjalnie „czerwonym“ — za parawanem neutralności — powinien był opowiedzieć się za gen. Franco, uczniem wyższych szkół wojskowych francuskich, wyzyskując w ten sposób dla swych interesów posiadane w Hiszpanji sympatie.

Co do zapowiedzi, uczynionej przez ministra spraw zagranicznych, podjęcia w Genewie krucjaty rozbrojenowej, to spotkała się ona z wielkim sceptycyzmem. Skoro bowiem wie się, że ani Niemcy, ani Japonia, a chwilowo i Włochy nie zabierają głosu w Lidze Narodów, to podobne projekty należy zaliczyć do chimerycznych inicjatyw, nie odpowiadających rzeczywistości, tembardziej wobec gigantycznych zbrojeń Germanji.

Ogólny też zarzut, z jakim spotkało się exposé ministra Delbosa, to ten, że zagranicznej polityce francuskiej brak energicznych posunięć, że jest bardziej negatywna, niż pozytywna. To stanowi jej słabość i pozwala innym na nieraz zbyt śmiałe inicjatywy, którychby może nie podejmowali, gdyby poczynania dyplomacji francuskiej były bardziej zdecydowane.

Wielkie debaty izby, aczkolwiek dotyczyły polityki zagranicznej, odbiły się jednak bezpośrednio na polityce wewnętrznej Francji. Premier Blum

bowiem postawił po raz pierwszy po 6-miesięcznym panowaniu kwestję zaufania. Komuniści zaś, należący, jak wiadomo, do „frontu ludowego“, na którym oparta jest większość rządu p. Bluma, wstrzymali się od głosowania i, co więcej, oświadczyli przez usta posła Duclos, iż: „powinniśmy właściwie głosować przeciw wam“.

Ta pogroźka wywołała tak wielkie wrażenie, że podczas samego głosowania zebrała się w jednym z salonów Pałacu Burbońskiego rada gabinetowa. Postanowiła ona jednak, iż rząd... pozostanie u władzy, mimo, że premier niejednokrotnie, i to na publicznych zebraniach, zapewniał, iż natychmiast poda się do dymisji, skoro jedna z

partyj, wchodzących w skład rządu „frontu ludowego“, odmówi mu zaufania.

Premier Blum otrzymał od izby wotum ufnosci, ale ostatnie debaty nadwyrężyły mocno formację „frontu ludowego“ i zamiast wyjaśnienia sytuacji wewnętrznej powiększyły tylko wewnętrzny chaos we Francji.

I. B.

Kto szuka podarku gwiazdkowego niech spieszy do Kałamajskiego

1 3

Córki nowego króla Anglii i małżonki jego z domu hrabianki of Strathmore and Kinghorne, Elżbieta-Aleksandra-Marja i młodsza Małgorzata-Róża. Wobec braku potomka męskiego w rodzinie ks. Jorku księżniczce Elżbiecie przypadłby w przyszłości tron.

PO USTĄPIENIU EDWARDA VIII

Albert-Jerzy, książę Jorku i małżonka jego Elżbieta, którzy po abdykacji Edwarda obejmują tron Anglii.

Propaganda komunistyczna w Poznaniu

Do skrzynki listowej jednego z naszych Czytelników przy ul. Wierzbiczyce wrzucono w tych dniach kartkę wyrwaną z czasopisma „Przekrój Tygodnia“.

Na kartce tej znajduje się część artykułu o „imperjalizmie“ Japonji i „ruchu wyzwolenicznym Chiń“. Czytamy tam o źródłach „rewolucji ludowej“ w Chinach o tem, iż chińskie oddziały partyzanckie „kierowane przez wytrawnych najbardziej ideowych re-

wolucjonistów“ utworzyły „zwarty proletariacki trzon kierowniczy i zespoliły się w „coraz bardziej bitną“ czerwoną armję. W dalszym ciągu dowiadujemy się, że w środkowych i południowych prowincjach chińskich przepędzone zostały władze Kuo-Min-Tangu, a ich miejsce zajęły „organy władzy rewolucyjnej, a mianowicie Rady Delegatów Robotniczych Chłopskich i Żołnierskich“, które zapewniają „złazszcza ogromne korzyści“ najszerszym masom biednych i średnich chłopów“ i t. d. i t. d.

Słowem najwyraźniejsza sowiecka bibuła propagandowa.

Na pojedynczej kartce z czasopisma „Przekrój Tygodnia“, wrzuconej do skrzynki listowej jednego z naszych Czytelników, nieznanego agitator umieścił na marginesach atramentem i ołówkiem następujące napisy:

„Kupujcie czasopisma: „Oblicze Dnia“, „Lewar“, „Łódzka Prawda“, „Głos Współczesny“, „Poprostu“, „Szpilki“, „Pionier“, „Sygnały“, „Światło“, „Nowa Wieś“, „Horyzonty“, „Przyszłość — to my“, „Dziennik Popularny 10 gr“.

Zdaje się, że jest to kompletny spis komunistycznej wzgl. komunistycznej prasy, wydawanej w Polsce zupełnie jawnie.

Nowe niemieckie okręty linjowe

W latach 1936 i 1935 została podjęta przez Niemcy budowa 4 krążowników linjowych o następującej charakterystyce (wiadomości oficjalne).

2 typu Gneisenau: wyporność 26.000 tonn, szybkość 32 węzły, uzbrojenie: 9 — 280 mm i 16 dział 152 mm, 4 samoloty.

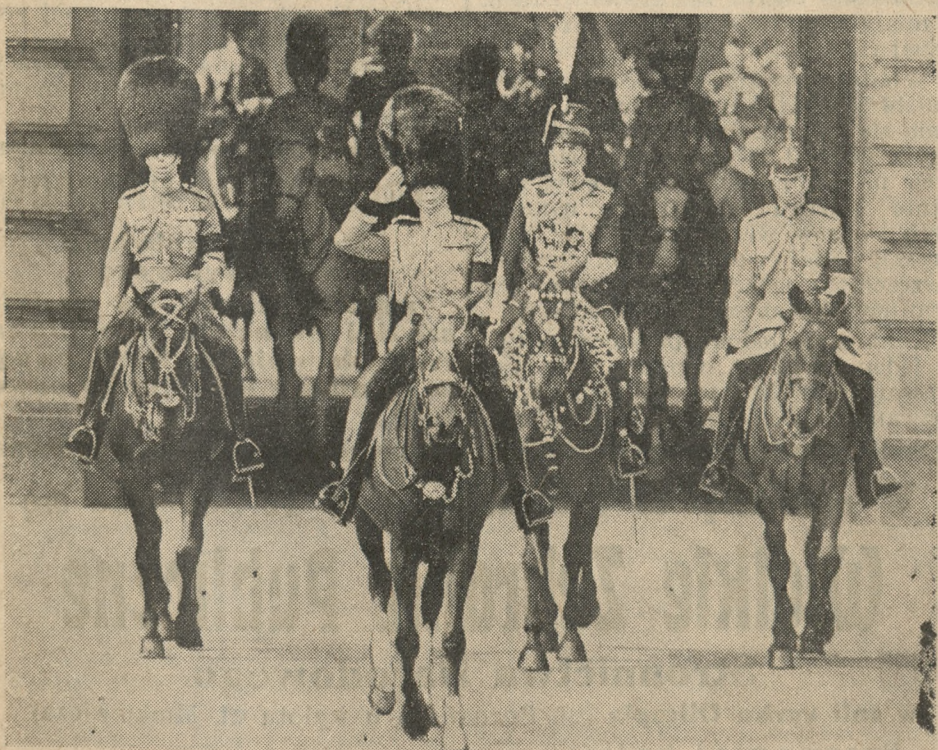
2 typu Gneisau: wyporność 26.000 28.000 tonn, 11 dział 280 mm, 12 — 130 mm, 20 dział 76 pl., 4 samoloty.

Oczywiście te skromne wiadomo-

ści spowodowały szereg koncepcyj, które ukazały się w prasie angielskiej. Zwłaszcza omawiana jest szybkość i opancerzenie nowych jednostek. P. G. H. Hoffmann na łamach „The Shipbuilder and Marine Engine-Builders“ porównuje nowe krążowniki z przedwojennymi typu „Derflinger“. Autor określa moc maszyn, potrzebną do szybkości 32 węzłów, na 150.000 KM. Dalej wskazuje na znaczenie oszczędności na wadze przy elektrycznym spawaniu pancerza. Określa grubość płyt pancernych 75—300 mm (pas), 60—350 mm (wieże). Również i prasa francuska i sowiecka nie pozostają obojętne. Dzięki doskonale rozwiniętemu przemysłowi Niemcy w najbliższych latach niewtłko dogonią Francję, ale ją przewyższą. Bowiem budowa francuskiego krążownika „Dunkerque“ trwała 4 lata, a niemieckich krążowników potrwa 2 lata.

Niemieckie krążowniki linjowe będą mogły zmierzyć się z francuskimi jak i sowieckimi okrętami dzięki swej olbrzymiej szybkości (32—33 węzły) i szybkostrzelnej artylerji 280 mm, nieustępującej francuskiej 330 mm i sowieckiej 305 mm.

KRÓLEWSKY BRACIA

Edward VIII na czele gwardji grenadjerów w otoczeniu swych braci (od lewej ku prawej): Albert Jerzy ks. Jorku, po abdykacji Edwarda król Anglii Henryk ks. Gloucester i Jerzy ks. Kentu — Zdjęcie dokonane w czerwcu b. r. z okazji 42 ej rocznicy urodzin króla Edwarda.

Uchylenie orzeczenia ministerjalnego rozwiązującego radę miejską Poznania

Ze względu na doniosłość sprawy podajemy poniżej wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego w całej jego osnowie:

Najwyższy
Trybunał Administracyjny
L. rej. 6437/35.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Najwyższy

Trybunał Administracyjny w składzie: przewodniczący prezes Kopczyński i sędziowie: Kozłowski, Tchorznicki, przy udziale protokolanta radcy sekr. prawn. Haydena, w sprawie ze skargi rady miejskiej m. Poznania, na orzeczenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 25 września 1935 roku nr. S. S. 3180/P/34, w przedmiocie rozwiązania rady miejskiej, — w myśl art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (poz. 806 Dz. Ust.) na posiedzeniu niejawnym dnia 7 grudnia 1936 r. po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-sprawozdawcy, — uchyla zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania a zarazem zarządza zwrot wniesionej opłaty.

POWODY

W piśmie z dnia 6 marca 1935 r. nr. 119/1/pf.35 wojewoda poznański wystąpił do ministra spraw wewnętrznych z wnioskiem o udzielenie radzie miejskiej m. Poznania upomnienia na podstawie art. 69 ust. (2) ustawy samorządowej z dnia 23 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. nr. 35 poz. 294), uzasadniając swój wniosek tem, że rada miejska toleruje wystąpienia publiczne swych członków (na posiedzeniach publicznych), uwłaczające powadze i podrywające zaufanie, jakim powinny się cieszyć organa administracji publicznej i dopuszcza się beczynności oraz niedbałego wykonywania swych obowiązków przez niejawnie się na posiedzeniach większości rady lub opuszczania tych posiedzeń przez tę większość oraz przez odraczanie bez uzasadnienia spraw pilnych i ważnych, częściowo pod pozorem odsyłania tych spraw do komisji finansowo-budżetowej, której w istocie nie było.

Do utworzenia tej ostatniej komisji na rok 1935 nie mogło dojść z powodu zatargu, jaki powstał wśród radnych miejskich co do składu tej komisji.

Powyższy wniosek wojewoda poznański ponowił w piśmie do ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 25 marca 1935 r. nr. 119/1/pf.35.

Pan minister spraw wewnętrznych, uznając, że postępowanie rady miejskiej m. Poznania sprzeczne jest z jej ustawowymi obowiązkami i że grozi w razie dalszego jego kontynuowania dezorganizacją administracji i gospodarki miejskiej, zarządzeniem z dnia 18 kwietnia 1935 r. nr. SS. 35/170 — udzielił radzie miejskiej upomnienia na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy samorządowej i wezwał ją do podjęcia normalnej prawidłowej działalności.

W piśmie z dnia 10 czerwca 1935 r. nr. SA. I 5 b/18 wojewoda poznański doniósł ministerstwu spraw wewnętrznych, że rada miejska m. Poznania do upomnienia p. ministra spraw wewnętrznych nie stosuje się, lecz w dalszym ciągu przez swe postępowanie i ustosunkowanie się do zarządu miejskiego i władz nadzorczych powoduje w gospodarce samorządowej nieprawidłowości i postawił wniosek o jej rozwiązanie.

W piśmie z dnia 27 czerwca 1935 roku nr. 331/3/pf.35 i z dnia 16 września 1935 r. nr. 331/1/pf.35 wojewoda poznański ponawia swój wniosek o rozwiązanie rady miejskiej m. Poznania.

Ministerstwo spraw wewnętrznych decyzją z dnia 25 września 1935 r. nr. S. S. 3180/716/34 wniosek wojewody uwzględniło i zarządziło rozwiązanie rady miejskiej m. Poznania na podstawie art. 69 ust. 5 w związku z przepisami lit. b) i c) ust. 1 tegoż artykułu ustawy z dnia 23 marca 1933 r. Dz. Ust. R. P. poz. 294 z następującym uzasadnieniem.

Upomnienie i wezwanie z dnia 18 kwietnia rb., zakomunikowane radzie miejskiej m. Poznania, nie odniosło

oczekiwanych skutków. Jak wskazuje bowiem na to sprawozdania i materiały nadesłane przez pana wojewodę rada miejska m. Poznania z winy swej większości nie podjęła normalnej działalności, lecz przeciwnie w dalszym ciągu okazała w szeregu przypadkach beczynność i nieudolność w zakresie ciążących na niej zadań, powodując przez to w gospodarce samorządu m. Poznania istotne nieprawidłowości, w szczególności:

1) Z powodu braku ustawowego quorum posiedzenia rady w dalszym ciągu kilkakrotnie nie dochodziły do skutku albo wskutek opuszczenia ich przez większość radnych były zrywane, pomimo, że na porządku dziennym znajdowały się sprawy niezmiernie ważne dla prawidłowego biegu gospodarki samorządowej.

2) Wskutek systematycznego uchylania się rady od rozpatrywania i podejmowania uchwał w sprawach, wnoszonych przez przewodniczącego na jej posiedzenia, rada miejska nie wykonała szeregu obowiązków ustawowych wbrew wezwaniu władzy nadzorczej, szereg zaś obowiązków wykonała nienależycie, dopuszczając się jaskrawych przekroczeń terminów, zastrzeżonych obowiązkami przepisami. Tak więc naprzykład rada wbrew wezwaniu bezpośredniej władzy nadzorczej dotychczas nie uchwaliła nowego regulaminu obrad, przewidzianego w art. 43 ust. 1 lit. c) cytowanej ustawy, chociaż dotychczasowy regulamin wskutek ustawowych zmian ustrojowych wymaga istotnych zmian i uzupełnień, bez których normalny tok prac organu stanowiącego jest niezmiernie utrudniony.

Rada miejska nie zdołała również sprostać obowiązkowi ustawowemu w dziedzinie tak podstawowych swych zadań, jakie są zadania kontroli nad finansową działalnością zarządu miejskiego oraz urzędów, zakładów i przedsiębiorstw miejskich. Przykładem tego może być znacznie opóźnione zatwierdzenie bilansu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Poznania. Ponadto wyłoniła przez radę komisja rewizyjna nie dokonała w należytych terminach badań rocznych sprawozdań rachunkowych i bilansów za okres 1933/34, wymaganych przez art. 62 cytowanej ustawy z dnia 23 marca 1933 r., badania te przeprowadziła pomimo to powierzchniowo, rada zaś nie podjęła czynności, zmierzających do należytego wykonywania omawianych zadań organu kontrolującego.

Powyższe okoliczności świadczą, że rada miejska m. Poznania w zakresie obowiązków ciążących na niej, jako organ samorządu miejskiego, nie stanęła na wysokości zadań i nie daje gwarancji należytego wypełnienia nadal tych obowiązków.

Okoliczności te przemawiają za koniecznością rozwiązania rady miejskiej m. Poznania.

Decyzję ministerstwa zaskarżyła do Najwyższego Trybunału Administracyjnego rozwiązana rada miejska m. Poznania, wnosząc o uchylenie tej decyzji, jako niezgodnej z przepisami ustawy i dotkniętej wadliwością postępowania.

Władza pozwana wnosi o oddalenie skargi, jako nieuzasadnionej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozpoznał sprawę na mocy art. 72 prawa z dnia 27 października 1932 r. Dz. Ust. R. P. poz. 806 na posiedzeniu niejawnym i rozważył, co następuje:

Najdalej idącym zarzutem skargi jest zarzut wadliwości postępowania, wyrażający się w nienależytem ustaleniu stanu faktycznego oraz braku wyczerpującego uzasadnienia powyższej decyzji.

Zarzuty te Trybunał uznał w tym wypadku za uzasadnione. Rozwiązanie Rady Miejskiej, tego organu stanowiącego i kontrolującego gminy miejskiej (art. 1 ustawy z dnia 23 marca 1933 r.), ze strony władzy nadzorczej, jest tak głębokim i radykalnym wkroczeniem władzy nadzorczej w samoistność związku samorządowego, że odnośna decyzja winna być wszechstronnie rozważona i oceniona, a wrazem takiego przepracowania sprawy winno być szczegółowo i wyczerpująco uzasadnienie zarządzenia. Społeczeństwo miejscowe, które zostaje w ten sposób

pozbawione swego normalnego w dziedzinie samorządu organu ustawodawczego, powołane w związku z tem do ponownego wyłonienia takiego organu — zarówno jako wyborcy, jak i ewentualni kandydaci do mającej być obranej rady — mają prawo i powinni być szczegółowo uświadomieni, jakie mianowicie okoliczności i fakty uniemożliwiły władzy nadzorczej dalszą współpracę z rozwiązana radą miejską. Na takim też stanowisku, a mianowicie, że zarządzenie o rozwiązaniu rady miejskiej nastąpić może tylko z bardzo ważkich powodów i to po wyczerpaniu innych środków celem zapobieżenia szkodzie społecznej, powstającej z powodu nienależytego funkcjonowania rady, — stoi i ustawa z dn. 26 marca 1933 r., jak to wynika z przepisów art. 69 ustawy. W artykule tym wymieniono przedewszystkiem taksatwne warunki, istnienie których upoważnia władze do wydania zarządzenia o rozwiązaniu rady (ust. 1), następnie prawo wydania takiego zarządzenia przyznano nie władzy bezpośredniej nadzorczej w stosunku do danego związku komunalnego, lecz władzy hierarchicznie wyższej (ust. 5), wreszcie zastrzeżono, że decyzja o rozwiązaniu rady może być powzięta po wezwaniu rady do usunięcia stwierdzonych uchybień, braków i nieprawidłowości w określonym terminie i ustaleniu, że wezwaniu temu nie stało się zadość. Z tych względów przy podejmowaniu decyzji o rozwiązaniu rad miejskich przepisy art. 75 prawa o postępowaniu administracyjnym co do obowiązku uzasadnienia decyzji winny być szczególnie respektowane i w całej pełni zachowane.

Otóż tym wymogom zaskarżone orzeczenie nie czyni zadość. W szczególności orzeczenie to powołuje się na wezwanie władzy do usunięcia usterk z dnia 18 kwietnia 1933 r. i na fakt niezastosowania się Radę Miejskiej m. Poznania do zawartych w tem wezwaniu ostrzeżeń. Jednak, jak to słusznie podkreśla skarga, w zaskarżonym orzeczeniu nie wskazano, jakie mianowicie uchybienia, wtknięte w wezwaniu z dnia 18 kwietnia 1933 r., są w dalszym ciągu przez Radę Miejską utrzymane i w czem władza dopatruje się dowodów beczynności i nieudolności ze strony Rady Miejskiej.

Powołanie się w tym względzie na sprawozdanie i materiały, nadesłane Ministerstwu przez Urząd Wojewódzki, nie może zastąpić motywów decyzji, wewnętrzna ta bowiem korespondencja pomiędzy władzami nie jest z reguły dostępna stronie interesowanej. Za należyte sprecyzowanie zarzutów czynionych Radzie Miejskiej nie można też uznać ogólnikowego powołania się na niedochodzenie do skutku posiedzeń z powodu braku quorum lub opuszczania obrad przez grupę radnych, skoro nie zostały wszechstronnie odnośne fakty ze stwierdzeniem, że miały one miejsce z winy rozwiązywanej rady.

Władza pozwana zarzuca następnie Radzie Miejskiej systematyczne uchylanie się od rozpatrywania i podejmowania uchwał w sprawach, wnoszonych na jej posiedzenia, niewykonywanie szeregu obowiązków ustawowych wbrew wezwaniu władzy nadzorczej, wykonywanie zaś innych z dopuszczeniem jaskrawych przekroczeń terminów, przepisami wskazanymi.

Konkretnie jednak przytoczono tylko jeden przykład, a mianowicie nieuchwalenie przez Radę Miejską wbrew wezwaniu władzy nadzorczej nowego

regulaminu obrad. Ten jeden przykład sam przez się, jak słusznie podnosi strona skarżąca, nie usprawiedliwia wyżej zacytowanych zarzutów i samby wymagał bliższego omówienia.

Następnie podniesiono w zaskarżonym orzeczeniu opóźnienie w sprawie zatwierdzenia bilansu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Poznania oraz w dokonaniu badań sprawozdań rachunkowych i bilansu za okresy 1933/34 przez Komisję Rewizyjną. Nastąpiło opóźnienie, lecz obowiązek swój w tej mierze ostatecznie Rada Miejska wykonała, a poza tem władza nie wykazała, że opóźnienie nastąpiło wyłącznie lub przeważnie z winy Rady Miejskiej, która w skardze winy swojej w tym względzie nie uznaje.

Z powyższych powodów, nie wchodząc w rozpoznawanie innych zarzutów skargi, jako w tym stanie rzeczy nieaktualnych, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał, że władza pozwana przez niezaopatrzenie zaskarżonego orzeczenia w należyte i wyczerpujące uzasadnienie — dopuściła się naruszenia istotnych form postępowania administracyjnego z jawną szkodą dla strony skarżącej, — i

kierując się art. 84 i 95 prawa z dnia 27 października 1932 r. Dz. Ust. R. P. poz. 806 — uchwilił zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania i zarządził zwrot stronie skarżącej wniesionej opłaty.

Warszawa, dnia 7 grudnia 1936 r.

Podpisy:

(—) Kopczyński (—) Kozłowski,
(—) Tchorznicki.

Do Rady Miejskiej m. Poznania do rąk adw. Dr. Witolda Celichowskiego i Dr. Stanisława Celichowskiego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 20.

Najwyższy Trybunał Administracyjny przesyła powyższy wypis wyroku. Zwrot opłaty uskuteczni Izba Skarbowa w Poznaniu.

Warszawa, dnia 7 grudnia 1936 r.

(pieczęć) Prezes: Jan Kopczyński.
Członek Sekretariatu Prawniczego:
(podpis nieczytelny.)

Dla informacji tych, którzy może przeoczyli odnośne nasze stwierdzenie w ostatnim wydaniu porannym, zaznaczamy raz jeszcze, że Najwyższy Trybunał Admin. wydał ten wyrok na posiedzeniu niejawnym, i to w takich okolicznościach, że nie powiadomił adw. dr. Celichowskiego, zastępującego radę miejską, ani o terminie, ani wogóle o zajęciu się skargą teraz, po roku, na kilkanaście dni przed terminem wyborów do nowej rady miejskiej.

„Warsz. Dziennik Narodowy“, nawiązując do pogłosek, które krążyły przed szeregiem dni w sprawie Najwyższego Trybunału Administracyjnego, pisze:

„Wtedy to wieść tę wszyscy uważali za plotkę i za pobożne życzenie kół „sanacyjnych“ w Poznaniu, które były niechętnie wyborom, bo spodziewały się wielkiego zwycięstwa Stronnictwa Narodowego i sromotnej swojej klęski.

„Wyrok Trybunału Administracyjnego wywabiał „sanację“ od kompromitacji.“

STRONNICTWO NARODOWE

Publiczne zebrania
przedwyborcze
zapowiedziane na najbliższe dni bieżącego tygodnia zarząd Stronnictwa Narodowego w Poznaniu niniejszym odwołuje.

W niedzielę, 13 grudnia o godz. 12 odbędzie się

Wielkie Zebranie Publiczne

Stronnictwa Narodowego

w sali cyrku Olimpia (ul. Poznańska u wylotu ul. Mickiewicza)

Przemawiać będą:

X. prałat Józef Prądzyński
adw. Kazimierz Kowalski z Łodzi
dr. Stefan Piotrowski

Wstęp wolny dla wszystkich.

Wstęp wolny dla wszystkich.

Sprawa niezatwierdzenia wyboru p. Ratajskiego prezydentem m. Poznania

oraz sprawa wysokości uposażenia tymczasowego prezydenta p. Więckowskiego

Dosłowne brzmienie wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego w powyższych sprawach jest następujące:

Najwyższy Trybunał Administracyjny
L. Rej. 10373/34.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Najwyższy

Trybunał Administracyjny w składzie: przewodniczący prezes Kopczyński i sędziowie: Kozłowski, Tchorznicki, przy udziale protokółanta radcy sekretarjatu prawniczego Haydena, w sprawie ze skargi Bohdana Jarochońskiego i in. na orzeczenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 28 września 1934 r. nr. S. S. 36/30/4 w przedmiocie niezatwierdzenia wyboru Cyryla Ratajskiego na stanowisko prezydenta m. Poznania i powołania na stanowisko tymczasowego prezydenta m. Poznania Erwina — Emila — Juljusza Więckowskiego, w myśl art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku (poz. 806 Dz. Ust.) na posiedzeniu niejawnym dnia 7 grudnia 1936 r. po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-sprawozdawcy, — uchyła zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej wysokości uposażenia tymczasowego prezydenta m. Poznania, pozatem zaś skargę oddala jako nieuzasadnioną, a zarazem zarządza zwrot wniesionej opłaty.

POWODY

Wobec zbliżającego się dnia upływu 12-letniej kadencji prezydenta m. Poznania Cyryla Ratajskiego (26 kwietnia 1934 r.) wojewoda poznański zarządził, zgodnie z § 4 rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych z dnia 15 grudnia 1933 r. w sprawie regulaminu wyborczego do zarządu miejskiego na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego (Dz. Ust. R. P. nr. 100, poz. 770) wybór prezydenta m. Poznania na ustawy okres 10-letni.

Radni miejscy na zebraniu wyborczym w dn. 16 kwietnia 1934 r. wybrali prezydentem miasta dr. Władysława Mieczkowskiego.

Minister spraw wewnętrznych restryktym z dnia 30 maja 1934 r. nr. S. S. 36/30/I odmówił zatwierdzenia tego wyboru, o czym zarząd miejski w Poznaniu został zawiadomiony pismem wojewody poznańskiego z dn. 13 czerwca 1934 r., w którym równocześnie zarządzone zostały drugie z kolei wybory prezydenta m. Poznania z wyznaczeniem terminu zebrania wyborczego na dzień 26 czerwca 1934 r.

Tym razem wybrany został prezydentem m. Poznania dotychczasowy prezydent Cyryl Ratajski.

Ministerstwo spraw wewnętrznych decydując z dnia 28 września 1934 r. nr. SS. 36/30/4 na podstawie art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. Dz. Ust. R. P. poz. 294 odmówił zatwierdzenia i tego obioru i w związku z tem na podstawie ustępu piątego tegoż artykułu powołało na stanowisko tymczasowego prezydenta m. Poznania z dniem 1 października 1934 r. pułkownika dyplomowanego w stanie nieczynnym Erwina — Emila — Juljusza Więckowskiego, z przyznaniem mu w myśl art. 74 tejsze ustawy uposażenia z funduszków m. Poznania w wysokości uposażenia, pobieranego przez dotychczasowego prezydenta miasta.

Decyzję ministerstwa zaskarżyła do Najwyższego Trybunału Administracyjnego rada miejska m. Poznania, prosząc o uchylenie tej decyzji, jako niezgodnej z ustawą.

Władza pozwana wnosi o oddalenie skargi, jako nieuzasadnionej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozpoznał sprawę na mocy art. 72 prawa z dnia 27 października 1932 r. Dz. Ust. R. P. poz. 806 na posiedzeniu niejawnym i rozważył, co następuje:

Według art. 50 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego Dz.

Ust. R. P. poz. 294 wybór prezydenta i wiceprezydenta miasta wymaga zatwierdzenia ministra spraw wewnętrznych, który może zatwierdzenia odmówić, przyczem ustawa nie wskazuje żadnych warunków, od których ma być uzależniona odmowa zatwierdzenia.

Skutkiem odmowy zatwierdzenia jest tylko obowiązek ze strony gminy przeprowadzenia nowych wyborów; gdy zaś minister nie zatwierdzi wyboru ponownego — sam winien ustanowić tymczasowego prezydenta, który sprawuje urząd do czasu zatwierdzenia ponownego wyboru. Z powyższych przepisów wynika, że w sprawie zatwierdzenia względnie odmowy zatwierdzenia prezydenta miasta, minister spraw wewnętrznych decyduje, nie będąc skrepowany żadnymi warunkami ustawowymi całkowicie podług swobodnego uznania.

Strona skarżąca zresztą sama przyznaje w skardze, że w tych sprawach władzy służy prawo decyzji według swobodnego uznania, uważa jednak, że w danym wypadku ze względu na osoby wybranych, a nie zatwierdzonych przez władze prezydentów m. Poznania nastąpiło przekroczenie granic swobodnego uznania, a wobec braku uzasadnienia powziętej decyzji, decydującą taką należy uważać za sprzeczną z samą istotą samorządu. Pogląd taki nie jest ani uzasadniony, ani konsekwentny.

Skoro bowiem ustawa o ustroju samorządu, ustalając organizację i zakres działania władz samorządowych, powierzając tym władzom w pewnym zakresie funkcje władz państwowych, uważała za konieczne zagwarantować ingerencję władzy państwowej w tej dziedzinie pomiędzy innymi w nadaniu władzy nadzorczej wpływu na obsadzanie stanowisk odpowiedzialnych i naczelnych przełożonych gmin miejskich pod postacią prawa zatwierdzenia względnie odmowy zatwierdzenia osób na te stanowiska wybranych, bez obowiązku tłumaczenia się z pobudek decyzji, to z powyższego wynika, że prawodawca nadając powyższą prerogatywę władzy nadzorczej, która przecież jak i władze samorządowe również jest powołana do strzeżenia interesu publicznego i to nie tylko ze stanowiska wymogów społecznych lokalnych, lecz jednocześnie i ze stanowiska ogólnopństwowego, bynajmniej nie uważał, ażeby nadanie tej prerogatywy godziło w samoistność samorządu, a wobec tego wykorzystanie tych praw przez władzę w każdym poszczególnym wypadku nie może być traktowane jako sprzeczne z prawami gmin miejskich.

Gdy się zaś uznaje, że w tych wypadkach władze rozstrzygają całkowicie według swobodnego uznania, to jednocześnie po myśli art. 75 prawa o postępowaniu administracyjnym odpada obowiązek władzy uzasadnienia odmowy zatwierdzenia wyborów prezydenta. Zajęcie stanowiska odmiennego, a mianowicie nałożenie na władzę obowiązku szczegółowego uzasadnienia odmowy zatwierdzenia, któreby z natury rzeczy wiązało się z koniecznością oceny charakteru i kwalifikacji kandydatów — czyniłoby w wielu wypadkach iluzorycznymi pomienione uprawnienia władzy nadzorczej.

Z tych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny powołany w myśl art. 1 prawa z dnia 27 października 1932 r. do oceny zarządzeń władzy wyłączenie ze stanowiska ich legalności, nie wchodząc przeto najzupełniej w ocenę stanowiska i celowości decyzji co do odmowy zatwierdzenia na stanowisko prezydenta m. Poznania p. Cyryla Ratajskiego z uwagi na jego osobiste walory i zasługi, — stwierdza, że w świetle przepisów obowiązujących władza pozwana miała prawo odmówić zatwierdzenia bez podania powodów odmowy.

Niewątpliwie Najwyższy Trybunał Administracyjny jak to zostało wyjaśnione w licznych wyrokach (z dn. 19 listopada 1928 r. l. rej. 4718/26 Zb. orz. nr. 537, z dn. 19 stycznia 1931 r. l. rej. 4379/29 Zb. wyr. nr. 339 A, z dn. 3 października 1932 r. l. r. 5057/30 z dnia 6 kwietnia 1934 r. l. r. 10564/31 i innych) i w sprawach pozostawionych swobodnemu uznaniu władzy — powołany

jest z mocy art. 6 prawa z dn. 27 października 1932 r. Dz. U. R. P. poz. 806 do oceny, czy decyzja władzy nie nosi cech dowolności i czy nie zostały przekroczone granice, swobodnemu uznaniu określone. W danym jednak wypadku należy stwierdzić zgodnie z wyjaśnieniami w tychże wyrokach zawartymi, że o przekroczeniu granic uznaniu określonych nie może być mowy, skoro ustawa granic takich nie wskazuje i że przedłożone Trybunałowi akta administracyjne nie dają podstawy do traktowania decyzji władzy jako dowolnej.

Przechodząc z kolei do następnego zarzutu skargi, a mianowicie braku kwalifikacji na stanowisko prezydenta m. Poznania ze strony mianowanego przez ministra spraw wewnętrznych tymczasowym prezydentem pułkownika dyplomowanego Erwina Więckowskiego, Trybunał stwierdza, że istotnie art. 49 powołanej wyżej ustawy wymaga, ażeby powoływane na urząd prezydenta miasta osoby obok ogólnych warunków obieralności posiadały wskazany tamże cenzus naukowy oraz conajmniej trzyletnią praktykę w charakterze członka zarządu miejskiego lub na samodzielnym stanowisku w administracji samorządu terytorjalnego, bądź też na stanowisku administracyjno-państwowym I kategorii we władzach administracji ogólnej, że minister spraw wewnętrznych władny jest zwolnić kandydata na ten urząd od wymienionych wyżej wymogów (cenzusu lub praktyki), że pułkownik Więckowski nie odpowiada wymaganiu co do odbytej praktyki i że z akt nie wynika, ażeby minister wydał decyzję co do zwolnienia pułkownika Więckowskiego od tego wymogu.

Należy jednak również mieć na uwadze, że zaskarżonem orzeczeniem pułkownik Więckowski mianowany został tymczasowym prezydentem m. Poznania, że przytoczone przepisy, ustanawiające wymogi odnośnie osób powoływanych na stanowiska prezydentów miasta, nie są powołane, ani powtórzone w art. 50 ust. 5 ustawy, gdy mowa o prawie władzy mianowania prezydentów tymczasowych. Gdyby jednak i uznać, że powyższe wymagania należałoby stosować i do osób powoływanych przez władzę na stanowiska prezydentów tymczasowych, i że w związku z tem władza w każdym wypadku braku ze strony powoływanej osoby tych kwalifikacji obowiązana była wydawać osobne decyzje o zwolnieniu od wymogów ustawy, że brak takiej osobnej decyzji stanowi naruszenie form postępowania, to jednak nawet przyjmując to wszystko, w danym wypadku należałoby w każdym razie nawet stwierdzoną taką wadliwość uważać na nieistotną. Skoro bowiem ministerstwo, mając zamiar zamianować pułkownika Więckowskiego tymczasowym prezydentem m. Poznania, — czyniło starania o zwolnienie go z czynnej służby wojskowej, to z powyższego wynika, że dobrze było poinformowane, iż pułkownik Więckowski wymogiem praktyki administracyjno-samorządowej wykazać się nie może i było zdecydowane od tego wymogu go zwolnić. Powzięcie przeto decyzji w tej mierze odrębnej w niczemby na bieg sprawy nie wpłynęło.

Natomiast słusznym jest zarzut skargi ostatni, dotyczący wysokości wyznaczonego przez władzę pozwaną pułkownikowi Więckowskiemu uposażenia.

Art. 74 cytowanej wielokrotnie ustawy z dnia 23 marca 1933 r. przyznaje władzy mianującej tymczasowego przełożonego gminy w danym wypadku prezydenta uposażenie z funduszków gminy w granicach norm rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 30 grudnia 1924 o dostosowaniu uposażeń członków zarządów i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych Dz. Ust. R. P. poz. 1073 z tem, że wysokość takiego uposażenia nie powinna przekraczać uposażenia poprzednika. Strona skarżąca oświadcza kategorycznie, a władza pozwana w odpowiedzi na skargę przyznaje, że ostatnio urzędujący przed nominacją pułkownika

Bóle reumatyczne
artretyczne, neuralgiczne
usuwa szybko przez zwykłe wcieranie
Balsam Bengalski
karpinińskiego

Tg 2064

Więckowskiego prezydent m. Poznania p. Ratajski pobierał uposażenie wyższe, aniżeli to ustanawia rozporządzenie z dnia 30 grudnia 1924, a to ze względu na przywilej przewidziany w § 25 tegoż rozporządzenia. Otóż z zestawienia zacytowanych przepisów z innymi przepisami rozporządzenia z dnia 30 grudnia 1924 (§ 4, 7 i 19) wynika, że prawo pobierania uposażenia wyższego od norm przyjętych w rozporządzeniu z dnia 30 grudnia 1924 r. przyznane zostało tylko tym członkom zarządu związków komunalnych w województwach poznańskim i pomorskim, którzy pobierali je w tejsze wysokości w chwili wejścia w życie rozporządzenia. Gdy więc ustawa z 1933 r. odsyła do norm rozporządzenia z dn. 30 grudnia 1924 r., to z powyższego wynika, że chodzi tu właśnie o ogólne, a nie wyjątkowe przepisy, a takie stanowisko prawodawcy tłumaczy się okolicznością, że w tym wypadku przyznanie zostaje władzy nadzorczej prawo dysponowania funduszami gminy bez udziału w decyzji organów gminy reprezentujących. Zamieszczone w art. 74 stawy z dn. 23 marca 1933 r. zastrzeżenie, ażeby uposażenie prezydenta tymczasowego nie było wyższe od uposażenia poprzednika — należy w związku z treścią całego tego artykułu w tym kierunku komentować, że chodzi tu o wypadki, gdy poprzednik prezydenta tymczasowego pobierał uposażenie niższe, aniżeli to mogło być przyznane w ramach norm rozporządzenia z dn. 30 grudnia 1924 r.

W wyniku powyższych rozważań Najwyższy Trybunał Administracyjny, uwzględniając częściowo zarzuty skargi, uchylił zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej wysokości uposażenia tymczasowego prezydenta m. Poznania, poza tem zaś skargę oddalił, jako nieuzasadnioną i zarządził zwrot wniesionej opłaty.

Warszawa, dn. 7 grudnia 1936 r.

Podpisy:

(—) Kopczyński, (—) Kozłowski,
(—) Tchorznicki.

Do P. P. Bohdana Jarochońskiego i in. do rąk adw. dr. Witolda Celichowskiego i dr. Stanisława Celichowskiego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 20.

Najwyższy Trybunał Administracyjny przesyła P. P. jako stronie skarżącej, powyższy wypis wyroku.

Zwrot opłaty uskuteczni Izba Skarbowa w Poznaniu.

Warszawa, dn. 7 grudnia 1936 r.

(pieczęć) Prezes: Jan Kopczyński.
Członek Sekretarjatu Prawniczego:
(podpis nieczytelny.)

Przy słabem trawieniu, małokrwistości, wychudnięciu, blednicy, chorobach gruczołów, wysypkach skórnych i czyrakach naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa reguluje tak ważne działanie kiszki. Zalecana przez lek.
Tg 2 059

Zmarły onegdaj znany pisarz włoski
Luigi Pirandello

Wschód i zachód w życiu Polski

Patrząc dziś na stosunki w naszym państwie, zauważamy, że pewnych objawów naszego życia politycznego i społecznego, jako ludzie wychowani w cywilizacji łacińskiej, nie potrafimy zrozumieć.

Nie wiemy, czem wytłumaczyć nienawiść pewnych grup do wszystkiego co narodowe. Skąd wziął się nieznamy nam i obcy naszej psychice serwilizm, panoszący się w naszym życiu publicznym, nawet na wysokich jego szczeblach? Co jest powodem, że dąży się do podporządkowania wszystkiego organizacji państwowej i że dlatego rozbija się organizacje społeczne, które świetnie zdały egzamin życiowy? Dlaczego „ujednostajnia się” całe życie polityczne, ekonomiczne, społeczne w Polsce i to ze szkodą dla tych ziem, które wyżej stoją od innych części kraju, w ten sposób, że dąży się do zrównania, że tak samo musi być w Poznaniu, jak w Stołpcach, tak samo w Katowicach, jak w Dzięciołach, a ponieważ trudniej równać w górę, więc następuje równanie w dół?

Oto tylko część zagadnień, które nam się nasuwają, a których tylko względami politycznymi, ekonomicznymi, czy społecznymi nie można wytłumaczyć.

Są tego głębsze przyczyny, leżące w cywilizacji. Dobrze więc będzie uświadomić sobie jakie prądy cywilizacyjne mają wpływ na życie naszego narodu i jakie mają przewagę.

O Polskę rozbijały się fale barbarzyńskie, grożące zagładą cywilizacji zachodniej, łacińskiej. Polska stała się przedmurzem chrześcijaństwa i związanej z niem cywilizacji zachodniej. Zwycięstwa naszego oręża ocaliły cywilizację rzymską w Europie, ale czy ocaliły tę cywilizację u nas w kraju? W państwie naszym, położonym na granicy cywilizacji zachodniej, rzymskiej, zawsze ścierały się prądy wschodnie z zachodnimi. I tak, jak do XVII w. była u nas przewaga prądów cywilizacji zachodniej, która naładowała ton naszemu życiu politycznemu, społecznemu i kulturalnemu, tak od tego czasu biorą górę w życiu naszym pierwiastki cywilizacyjne wschodnie, które powoli i systematycznie doprowadzają nas do upadku. Odsunęliśmy się od jaśniejszej kultury Zachodu w zacisze domowe i skostnieliśmy w wadliwym ustroju społecznym i politycznym i przez to załamałmy linię rozwojową, co doprowadziło nas do utraty niepodległości.

Czy dziś po odzyskaniu niepodległości w dalszym ciągu ulegamy pierwiastkom cywilizacji wschodniej, czy też zachodniej? Na to pytanie postaramy się odpowiedzieć w krótkości.

Wyżej wspomnieliśmy o kilku zagadnieniach, których źródła nie możemy doszukać się w cywilizacji zachodniej. Znajdujemy je natomiast w cywilizacjach wschodnich. Jakże więc są zasadnicze cechy cywilizacji i czem one różnią się między sobą?

Znamiennej cechą cywilizacji łacińskiej jest pojęcie narodowości, którego to pojęcia nie zna ani cywilizacja bizantyńska, ani turańska. Jest to pojęcie zasadnicze dla cywilizacji łacińsko-zachodniej, która jest dalszym ciągiem cywilizacji grecko-rzymskiej, uprawianej na chrześcijańskim podłożu.

Dalszymi cechami cywilizacji łacińskiej są odrębność prawa publicznego od prywatnego i odrębność organizacji społecznej od państwowej.

Inne cywilizacje mają znów inne zasadnicze pojęcia, a żadna z cywilizacji nie posiada wszystkich pojęć, dotyczących życia zbiorowego — i stąd wielka trudność wzajemnego zrozumienia się, skoro członkowi pewnej cywilizacji może być brak zupełnie pojęcia najbardziej rozpowszechnionego w innej.

Stąd też u ludzi nienależących do cywilizacji łacińskiej nienawiść do tego wszystkiego, co stanowi istotę i cechę tej cywilizacji.

Bizantyzm, który powstał z mieszaniny klasycyzmu-orientalnej, pojęcie narodowości całkiem utracił i obchodzi się bez niego. Tyle wieków cywili-

zuje się Bałkan, a prawie połowa jego mieszkańców prawosławnych dzisiaj jeszcze dobrze nie wie, do jakiej należy narodowości, podczas gdy katolicy bałkańscy, przepojeni cywilizacją zachodnią dzięki kościołowi, nie mają co do tego żadnych wątpliwości.

Bizantyzm nie rozumie prądu ku różniczkowaniu, właściwego cywilizacji zachodniej. Bizantyzm pojmuje uniwersalność tylko jako ujednostajnienie, jako zapanowanie pewnego typu na jak największym obszarze, a zatem jako przewagę typu panującego, przewagę opartą choćby na przemocy, o ile starczą do tego siły. Różniczkowanie uchodzi w bizantyzmie nie tylko za zbrodnię przeciwko państwu, ale zarazem za kierunek antykulturalny. Misja cywilizacyjna bizantyzmu identyczna jest z przeprowadzeniem ujednostajności; nie rozumie bowiem jedności i miesza te dwa pojęcia w taki sposób, iż wynikają z tego skutki ujemne dla rozwoju kulturalnego.

Cztery są zasadnicze cechy cywilizacji turańskiej: lokalizm religijny, militarizm organizacji społecznej, państwowość oparta na prawie pry-

watnem i brak pojęcia narodowości. Wszystkie te cztery cechy posiadała Moskwa.

W turańskiej organizacji społeczeństwo całe jest pułkiem. U Turańców panuje wyłączność organizacji społecznej na tle militarnym. Innej nie znają — i albo są zorganizowani w świetne masy zdobywcze, albo znajdują się w stanie kompletnego rozprężenia i niemocy, trwającej całe wieki.

Dążeniem każdego władcy w turańszczyźnie jest poddanie jak największej ilości osób w osobistą od władcy kraju zależność.

Jeżeli dodamy jeszcze do tego ujemny wpływ — kultury żydowskiej, opartej na talmudzie, na nasze życie przedewszystkiem społeczne i kulturalne, to zrozumiemy wiele przejawów naszego życia polskiego.

Niestety stwierdzić musimy, że w obecnej dobie górę nad cywilizacją łacińsko-zachodnią biorą cywilizacje wschodnie bizantyńska i turańska. To też walka obozu narodowego o państwo narodowe jest przedewszystkiem walką o cywilizację łacińską, zachodnią. (Y)

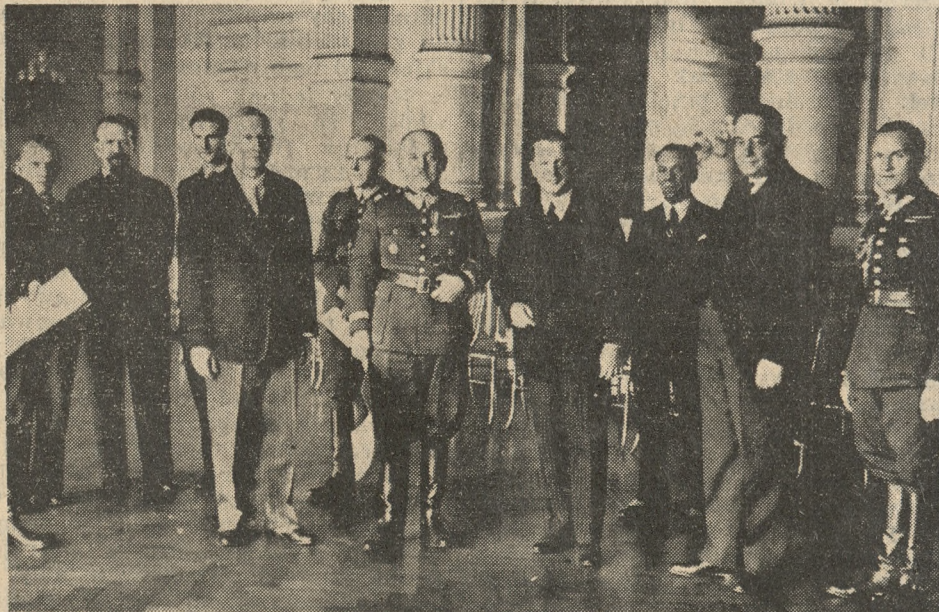
Kończymy akcję samolotów „Chrobry”

W dniu wczorajszym złożyła wizytę dowódcy OK. delegacja komitetu ufundowania samolotów eskadry „Chrobrych”. Delegacja zakomunikowała panu generałowi, że ponieważ zbiórka dała nadwyżkę, dotychczas ponad 15 tys. zł, komitet postanowił ufundować czwarty samolot „Chrobry” typu R. W. D. 13. Dowódca OK. przyjął powyższą decyzję do wiadomości, dziękując za dar.

Obecnie komitet nawiązuje kontakt z fabryką samolotów, poczem opublikuje szczegóły zakupu czwartego sa-

molotu, a tem samem zakończenia naszej akcji.

Samolot RWD 13 jest trzyosobową maszyną szkolną, droższą od zafundowanych już „Chrobrych I, II i III”. Dotychczas zakupione bowiem samoloty, typu RWD 8, kosztowały po 23 600 zł. Ponieważ z nadwyżki nie można zakupić całego samolotu, komitet zakupi jego kadłub, a silnik zamierza uzyskać z ministerstwa komunikacji, dysponującego motorami dla samolotów ufundowanych ze składek społecznych.

Na zdjęciu widzimy delegatów komitetu „Chrobrych” i delegację notariuszów apelacji poznańskiej. Stoją od lewej red. B. Piotrowski, prezes Syndykatu Dziennikarzy red. Cz. Kędzierski, dr. Sławski, dr. Prądzyński, gen. Knoll-Kownacki, dr. Nowosielski, kpt. Zniński.

Notariusze na F. O. N.

Równocześnie złożyła dowódcy OK. wizytę delegacja notariuszy apelacji poznańskiej w osobach dr. Prądzyńskiego, dr. Jana Sławskiego i dr. Zygmunta Nowosielskiego, która wręczyła panu generałowi składkę zebraną przez notariuszów na Fundusz Obrony Narodowej, i to 20.591,77 w gotówce o-

raz 2.150 zł w obligacjach pożyczki konsolidacyjnej. Dowódca OK podkreślił w przemówieniu, że jest to druga znaczna ofiara na obronę narodową na ziemiach zachodnich i złożył ofiarodawcom podziękowanie w imieniu armji, na której cele pieniądze zostały przeznaczone.

Blokada Hiszpanji staje się faktyczną

Salamanca. (PAT). Rozgłoszenia powstańcza donosi:

Jak komunikują z Vittoria, statek rządowy, usiłujący dostarczyć żywność do Barcelony, został ujęty przez marynarkę narodową w odległości 150 mil ang. od Balearów.

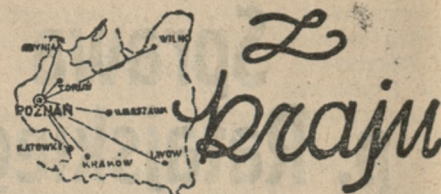
Krażownik „Canarias” zmuszony był do zawinięcia do Palma na Majorce, gdzie wylądowano cały transport. Blokada portów na morzu Śródziemnym staje się faktyczną. Eskadra na-

rodowa zatopiła kilka statków sowieckich z transportami amunicji. Niektóre z nich płynęły pod flagą brytyjską.

Na innych frontach

Salamanca. (PAT). Komunikat głównej kwatery powstańczej z dn. 10 bm. godz. 23 donosi:

W Aragonji przeciwnik zaatakował m. Villafranca del Ebro, lecz został odparty i porzucił wielu poległych. W Asturji odparliśmy przeciwnika na odcinku Reguera.

WSKUTEK GROMADZENIA SIĘ PAPIERÓW W URZĘDACH

Ministerstwo spraw wewnętrznych rozesało swego czasu ankietę do urzędów administracyjnych w całym kraju w sprawie nadmiernego gromadzenia się papierów w tych urzędach, dla których coraz więcej daje się odczuwać brak pomieszczenia. Chodzi o podanie projektów ku zwalczaniu biurokracji, pociągającej za sobą istną powódź papierową. Na ankietę, jak donoszą, zaczynają obecnie powoli napływać odpowiedzi.

WYSOKIE ODZNACZENIE DLA SIOSTRY MIŁOSIĘRZDZIA

Prezydent R. P. przyznał złoty Krzyż Zasługi S. Józefinie Freisler, starszej Siostrze Miłosierdzia Domu Wychowawczego im. ks. Boduena za 52-letnią pracę na usługach chorych i dzieci. Krzyż wręczył Siostrze wicewojewoda Jurgielewicz w świetlicy Domu Wychowawczego w obecności dyrektora Wydziału Opieki Społecznej, kuratora Zakładu, dyrektora Zakładu, przelozonych Zgromadzenia, lekarzy, personelu zakładowego i licznych przyjaciół. (KAP)

ZLIKWIDOWANA BANDA RABUSIÓW

Pod Nieszawą dokonano swego czasu bandyckiego napadu na mieszkanie ogrodnika Kasprzaka, któremu zrabowano wszystkie oszczędności. Ponadto Kasprzak został przez jednego z bandytów ciężko postrzelony, gdy stanął w obronie żony. Władze policyjne, które wówczas zdołały odnaleźć jakiś trop bandytów, obecnie wreszcie wysłedziły ich całkowicie. Jest to banda składająca się z siedmiu osób, z niejakim Janem Hiltem na czele, która grasowała przeważnie w powiatach warszawskim i nieszawskim. Po ich ujęciu ludność tych powiatów odzyska pokój.

ZNOWU NAPAD NA PLEBANJĘ

W ubiegłą środę wieczorem dwóch uzbrojonych bandytów wtargnęło do mieszkania ks. proboszcza Miętkowskiego w Koniuszy powiatu miechowskiego. Odgrazając się rewolwerami, rabusie przeszukali całe mieszkanie. W ręce wpadło im kilkadziesiąt złotych gotówką i niektóre kosztowności, m. in. złoty zegarek i pierścień kanonicki. Za zbiegłymi rabusiami zarządono pościg.

ZJAZD PSYCHJATRÓW W LUBLINIE

W sali posiedzeń rady miejskiej w Lublinie toczyły się obrady 16 zjazdu psychjatrów przy udziale około 150 uczestników z całego kraju. Obrady zjazdu zgaił dr. Drożdż z Lublina, poczem przewodnictwo objął dr. Mazurkiewicz. Druga część obrad toczyła się w Chełmie w tamtejszym szpitalu psychiatrycznym.

SOSNOWIEC PRZECIWKO SZTUCE ŻYDOWSKIEJ

W ubiegłą sobotę, podczas przedstawienia osławionej rewji żydowskich autorów Hemara i Tuwima p. t. „Karjera Alfy i Omegi”, doszło do awantury. Po podniesieniu się kurtyny na scenę posypały się zgniłe jaja i jabłka. Wkroczyła policja i spisała szereg protokołów.

JAK NABIERALI ŁATWOWIERNYCH

Przed sądem w Przemyślu toczył się ciekawy proces przeciwko dwóm specjalnym spryciarzom, Gustawowi Piotrowskiemu i Ludwikowi Ozogowi z Warszawy, którzy, powołując się na wyższe stanowiska wojskowe, zgłaszali się po ofiary pieniężne na sierociniec im. marsz. Piłsudskiego w Wilnie, na poparcie dla pewnych wydawnictw itp. Odwiedzali przedewszystkiem większych kupców i przemysłowców oraz duchowieństwo, aż ostatecznie dostali się w ręce policji. Sąd przemyski skazał Piotrowskiego na dwa lata, a Ozoga na półtora roku więzienia.

POLACY ADWOKACI W LWOWSKIEJ IZBIE ADWOKACKIEJ

Wybrani na niedawnym walnym zgromadzeniu adwokaci Polacy do władz Lwowskiej Izby Adwokackiej wystosowali do Rady Adwokackiej oświadczenie. Stwierdzają mianowicie, że w pracach Rady Adwokackiej i Sądu Dyscyplinarnego nie będą brać udziału, gdyż są stale majoryzowani na terenie Izby Adwokackiej przez adwokatów narodowości żydowskiej i wskutek tego nie są dopuszczeni do odegrania tej roli, jaka im we własnym ich kraju przysługiwała. Adwokaci Polacy domagają się przynajmniej 50 proc. mandatów do Rady Adwokackiej i do czasu uwzględnienia ich żądań wstrzymują się od dalszej pracy w Izbie.

Kalendarz ścienny na rok 1937 dołączymy w jutrzejszą SOBOTĘ do wydania porannego

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Grudzień
12
Sobota

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniwa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Poczt.: 15-60 i 28-36
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72, Rynek Jeź. 77-08, Klinika przy Polnej 74-02, Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82, Plac Św. Józefa 80, Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wilecki 66-35, W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.

Woda: WARSZAWA poziom: + 0,79 mtr. temper.: + 0,2 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Sródmięście: Apt. św. Marcina Fr. Ratajczaka 12; Apt. św. Piotra, ul. Świętokrzyski; Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41; Apt. przy Rynku Śródcekm Rynek Śródceki 1. Jeżyce: Apt. pod Gwiazdą ul. Krzeszowskiego 12. Łazarz: Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1; Apt. Plucińskiego ul. Marsz. Focha 72. Wilda: Apt. pod Koroną G. Wilda 61. Debiec: Apt. przy ul. Debieckiej 5. Sołacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy K. Żyży, ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIĘSTY POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 11 grudnia 1926 r.

Rozpoczęto prace nad rozszerzeniem chodnika na ulicy Szkolnej, przez usunięcie murowanego parkanu przed szpitalem miejskim. — Z pomnika „Hygiei” usunięto niemiecki napis. — Bawił w Poznaniu poseł polski na sejm pruski, p. Jan Baczewski, i wygłosił odczyt na t. „Mniejszość polska w Niemczech”. — Frekwencja na tramwajach miejskich spadła w październiku w porównaniu do ubiegłego roku o 10 procent.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Tow. Medycyny Społecznej. Dnia 11 bm. o godz. 20 w sali wykładowej kliniki dermatologicznej U. P. (Szpital Miejski III p. ul. Szkolna 14) odbędzie się XXX zebrań Wydziału Lekarskiego Pozn. Tow. Przyj. Nauk, wspólnie z Tow. Medycyny Społecznej w Poznaniu, oraz oddziału Tow. Eugenicznego.

Przemity bazar gwiazdkowy

rys. Cz. Borowczyk.

Bazary gwiazdkowe Stowarzyszenia Pań Pomocy dla Inteligencji mają ustaloną reputację.

Tegoroczny bazar, urządzony w sali korporacji budowniczych poznańskich „Strzecha”, przy ul. Seweryna Mielżyńskiego, jest naprawdę przemily.

Amatorzy pięknych robót włóczkowych, koronek klockowych, haftów, rzeźb w drzewie i zabawek dziecięcych znajdują tam ogromny wybór artystycznych i tanich przedmiotów, nadających się doskonale na podarki gwiazdkowe. Uwagę zwraca różnorodność zamiłowań pań wystawiających swoje prace. Szczególnie pociągająca jest artystycznie malowana porcelana, którą naprawdę warto zobaczyć i zabrać do domu, by w wieczór wigilijny ucieszyć nią bliskie sobie osoby.

Oplata za wstęp wynosi zaledwie 25 groszy, przyczem należy wspomnieć, że na bazarze jest znakomity bufet własny i salka do bridża. (kl)

— * Komitet Organizacyjny Akad. Kola Srebrnian urządzi 1-ze organizacyjne zebranie w sobotę, dnia 12 bm. o godz. 19.45 w Hotelu „Polonia”, przy ul. Grunwaldzkiej (1-ze wejście od ul. Stolarskiej) w lokalu przy restauracji hotelowej.

WYKŁADY

— * „O ile szlachectwo polskie ukształtowało się pod wpływem czeskim”. Na powyższy temat mówić będzie w piątek, 11 bm. o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus w ramach powszechnych wykładów Uniw. Pozn. prof. dr. Zygmunt Wojciechowski. W sobotę, dnia 12 bm. odczyt p. t. „Czy życie społeczne człowieka tłumaczy się przez naturę ludzką” wygłosi prof. Florian Znaniecki. (o.)

ROZNE

— * O Wielkopolsce znów zapomniano. W nr. 496 w artykule „O turystyczną propagandę Wielkopolski” pisał „Kurjer Poznański” o niedocenianiu Wielkopolski jako terenu turystycznego i niesprawiedliwym jej potraktowaniu w rozdziale turystycznych stacji docelowych. Obecnie znowu mamy do zanotowania fakt analogiczny.

Z dniem 1 grudnia br. weszły w życie t. zw. bilety narciarskie, układem swym przypominające bilety turystyczne na 1000 i 2500 km. Dają one narciarzom możliwość taniego przejazdu z większych miast do miejscowości, mających znaczenie dla sportu narciarskiego. Zrozumiała oczywiście jest rzeczą, że najwięcej stacji docelowych znajdziemy w terenach górskich. Poza górami za stacje docelowe uznano Puławę, Augustów, a na terenie Pomorza Kartuski, Wieżyce i Żukowo. Wielkopolsce zaś nie przyznano ani jednej stacji docelowej.

Pod względem klimatycznym Poznańskie niewiele się różni od Pomorza, a tak zwane czarne zimy na Pomorzu częstsze są nawet niż w Poznaniu. Ukształtowanie powierzchni, pomimo że Wielkopolska naogół ma charakter równiny, pozwala jednak na uprawianie narciarstwa, a poważniejszymi walorami w tym względzie odznaczają się okolice Chodzieży, Czarnkowa i Żerkowa. Pionier sportu narciarskiego w Polsce śp. dr. Tadeusz Smoluchowski cenil walory narciarskie Wielkopolski i gdy tylko na to pozwalały warunki śnieżne, wyjeżdżał z nartami w teren.

Zatem zupełnie niesłuszne jest nieprzyznanie Wielkopolsce ani jednej stacji narciarskiej docelowej. Przeciw temu odpowiedni memoriał wystosował Poznański Klub Narciarski do Polskiego Związku Narciarskiego w Krakowie z prośbą o interwencję w ministerstwie komunikacji.

— * Apel Rady Notarjalnej. Rada Notarjalna w Poznaniu zwróciła się do wszystkich notariuszów w okręgu Izby Notarjalnej w Poznaniu z wezwaniem o jak najsumienniejsze współdziałanie z lokalnymi komitetami pomocy zimowej dla bezrobotnych, o deklarowanie i jak najpункtualniejsze wpłacanie kwot według norm proponowanych przez te komitety lokalne oraz wogóle o jak najofiarniejsze przyczynianie się do rozszerzenia akcji pomocy zimowej dla bezrobotnych.

Z TARGU

Dnia 11 b. m. na placu Sapieżyńskim placono (w złotych za pół kg wżgi. za sztukę):

Nabiał: masło wiejskie 1.30-1.40, masło mlecz. 1.50-1.60, twaróg 0.25-0.30, śmietana (litr) 1.20-1.40, mleko (litr) 0.17-0.20, jaja mendeł 1.60-1.80, z wapna 1.20-1.30.

Drób i dziczyzna: kura 1.80-2.80, kaczka 1.80-3.20, geś 3.50-6.00, gołębie (para) 0.90-1.20, para kurcząt 2.40-3.20, para kurpatew 1.20-1.60, zając 2.25-2.50, bażant 1.80-2.25, królik 0.90-1.00, perlica 1.40-2.00, indyk 4.00 do 7.00 zł.

Ryby (za pół kg ryby śniete o 10-20 groszy mniej): karp 1.00-1.10, szczupak 1.30-1.50, lin 1.10-1.20, okoń 0.90-1.50, karaś 0.70-1.00, białe ryby 0.40-0.50, Z morskich ryb: dorsz dzielony 50-60 gr, śledzie zielone 35-50 gr.

Mięso: wieprzowina 0.65-0.90, wołowina 0.60-0.90, cielęcina 0.60-1.00, ekopowina 0.70-0.80, słonina 0.70-0.80, smalec 1.00-1.10, mózg cielęcy 0.60-0.70.

Jarzyny (w grzech): ziemniaki 3-4 szpinak 15-20, buraki 5-10, pietruszka (pecz.) 10, seler (szt.) 5-10, rzodkiewki (pecz.) 10, marchew 5-10, kapusta biała 10-15, włoska 15-20, modra 15-30, brukselka 25-30.

Owoce: jabłka 25-30, gruszki 30-40, orzechy włoskie 80-90, laśkiewka 1.10-1.20, owoce suszone 0.80-1.20, żurawiny 50-60 gr.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Oświadczenie. Z powodu krążących złośliwych wiadomości, że szkoła powszechna im. św. Zofji w Poznaniu, ul. Ostrogora 21 ma być zlikwidowana, zawiadamiam, że nigdy nie miałam ani też nie mam zamiaru ani przyczynić — likwidowania mojej szkoły — przeciwnie, będę ją tak jak dotychczas prowadziła i nadal.

Rozsiewane wiadomości o likwidacji mej szkoły mijają się z prawdą, a przeciw znanemu mi autorowi tych złośliwych i tendencyjnie rozsiewanych wiadomości wdrożę prawnie mi przysługujące kroki. Stefania Ludkiewiczowa. zg 14 876

— * Biuro cechowe mistrzów cukierniczych. Cech mistrzów cukierniczych na miasto Poznań i województwo poznańskie urządził sekretariat przy ul. Masztalarskiej 8, w domu cechowym mistrzów rzemieślniczych. W sekretariacie cechu cukierniczego są stale dyżury we wtorki i piątki, tak, że interesanci mogą załatwiać w tym czasie swe sprawy. (kl.)

Sobota
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Aleksandra m. | Łucji p. Otylii p.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Włodara | Władysław

Słońca: wschód 7.54, zachód 15.33
Długość dnia 7 godzin 44 minut
Księżyc: wschód 6.32, zachód 14.24
Faza: 2 dzień przed nowiem

PHILIPS 456 STEREOFONICZNY SUPER
7 OBWODÓW
POCHYLNIA
SKALA AUTOMATYCZNY
ANTIFADING
REGULACJA BARWY TONU

WŁ. MAKOWSKI, Poznań,

Al. Marcinkowskiego 27, telefon 56-94.

Niezwykłe poszukiwania zwłok dziecka

Wielichowo (Tel. wł.) W dniu 25 czerwca b. r. zaginął 5-letni Tadeusz, synek miejscowego ślusarza p. Dalaszyńskiego. Matka posłała małego Tadeusza po bułki do najbliższego piekarni i od tego czasu wszelki ślad po chłopczyku zaginął.

Zrozpaczony ojciec chwycił się wszelkich możliwych sposobów, ażeby odszukać swego syna i ostatnio zwrócił się do znanego jasnowidza Ossowieckiego w Warszawie, który wskazał, że zwłoki dziecka są zakopane

nad brzegiem sadzawki w okolicy Wielichowa. Określił on dokładnie miejsce położenia sadzawki.

Obecnie od kilku dni z osobistej inicjatywy p. Dalaszyńskiego, w odległości około 1 km na północ od Wielichowa, na wzniesieniu zwanem Kobyłogóra, gdzie się znajduje mały stawek, rozkopuje się ziemię i szuka zwłok zaginionego chłopca.

Prace te wzbudzają zrozumiałe zaciekawienie wśród mieszkańców Wielichowa i okolicy.

ki, tak, że interesanci mogą załatwiać w tym czasie swe sprawy. (kl.)

— * Szylid reklamowy na sznurkach. Żyd Szulim Pasternak, posiadający sklep z obuwiem na narożniku ul. Wodnej i Klasztornej uważał, że i on powinien za-reklamować sprzedaż gwiazdkową swoich

wyrobów. Wywiesił więc nad wejściem do sklepu duży szylid reklamowy na dwóch sznurkach. Czyż tego rodzaju żydowska reklama, obrażająca uczucia chrześcijan i sprzeczna z zasadami etyki, może wiesić, wątpimy. Sądźmy, że właściwe władze zainteresują się tem i nakażą Szulimowi Pasternakowi, aby zaniechał corychek podobnej reklamy. (sk.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Pożar na Starolece. Przy ulicy Bystrej 31 na Starolece, wybuchł wczoraj po południu pożar w mieszkaniu. Od wadliwego komina zapaliło się na pierwszym piętrze belkowanie pod podłogą. Przywołana straż pożarna stłumiła ogień, usunąwszy palące się deski. (kl.)

— * Zderzenie tramwaju z wozem. — Przy zbiegu ulic marsz. Focha i Klaudivy Potockiej najechał tramwaj linii 4 wóz p. Józefa Nowaka (ul. marsz. Focha 80). Podczas zderzenia wóz został uszkodzony.

— * Pokrywy kanałowe pułapkami. W pewnym podwórzu na św. Marcynie 11-letnia Helena Lorenówna (św. Marcyn 34) weszła na pokrywę kanałową. Pokrywa osunęła się, przyczem dziewczynka wpadła do kanału i doznała obrażeń. (kl.)

KRONIKA SĄDOWA

— * Postępowanie egzekucyjne. Bank Polski, oddział w Poznaniu, wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko inżynierowi Kazimierzowi Małeckiemu, jako syndykowi masy upadłościowej firmy W. Nowakowski i Synowie w Poznaniu. W związku z tem postępowaniem egzekucyjnym, w piątek, dnia 18 bm. o godz. 10 zostanie dokonany opis i oszacowanie nieruchomości, należących do firmy W. Nowakowski i Synowie, położonych w Poznaniu przy ul. Przemysłowej 32.

Na wniosek funduszu ubezpieczenia emerytalnego pracowników umysłowych w Warszawie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko p. Stefanowi Pieczyńskiemu, sprawującemu obowiązki zarządcy masy upadłościowej firmy Bławat Polski, S. A. w Poznaniu. Na wniosek wierzyciela w dniu 16 grudnia br. o godz. 10 odbędzie się opis i oszacowanie

KRONIKA WYDZIAŁOWA

Orkiestra Przedszkola Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej jest wszystkim dzieciom dostatecznie znana z eszlorocznych występów. Urządza ona koncert w sobotę, dn. 12 grudnia o godz. 18 w sali św. Marcina, by pomóc biednym i najbiedniejszym. Poproście kochane dzieci wasze mamusie, aby was na koncert ten przyprowadziły, bo w ten sposób sprawicie sobie wielką przyjemność i przyczynicie się do tego aby dzieci bezrobotnych także miały przyjemną gwiazdkę. W koncercie będzie grała także Krysia Kowalewska, która jako najmłodsza artystka grała przed mikrofonem radia Polskiego. zg 14 880

nieruchomości, stanowiących własność firmy Bławat Polski, położonych w Poznaniu przy Starym Rynku 87-88. (k.)

— * Chciał udusić inkasenta. Dnia 10 lipca br. do mieszkania Jana Szelaga, zamieszkałego przy ul. Krętej przybył inkasent elektrowni miejskiej, celem zrealizowania pretensji elektrowni za prad. — Szelag odmówił zapłaty, a gdy inkasent zagroził odcięciem przewodu, Szelag schwytał inkasenta pod szyję i począł go dusić, wyzywając go obelżywymi słowami. Sąd okręgowy z Poznania, przed którym Szelag stanął, skazał go za to na 7 miesięcy więzienia. (k.)

— * Uniewinniony. Przed sądem okręgowym w Poznaniu odpowiadał Wojciech Szopka za spowodowanie nieumyślnej śmierci 70-letniego staruszka Józefa Jagądkowskiego. Szopka w czerwcu br., jadąc wozem, najechał przy ul. 3 Maja, narożnik pl. Nowomiejskiego idącego przez jezdnię staruszka, który wskutek odniezionych obrażeń zmarł w szpitalu miejskim. Sąd po przeprowadzeniu rozprawy nie dopatrzył się winy w działalności oskarżonego i dlatego go uniewinnił. (k.)

— * Rozruchy w Żabikowie. Sąd apelacyjny w Poznaniu rozpatrywał sprawę Józefa Świergiela, który brał czynny udział w zajściach, jakie miały miejsce między bezrobotną ludnością w czerwcu br. w Żabikowie. Świergiel został oskarżony o to, że 9 czerwca br. przed biurem zarządu gminy w Żabikowie publicznie nawoływał do popełnienia przestępstwa, zarazem się pochwalając i krzycząc: „choćby miało iść na noże, to swoje osiągniemy”. Nadto akt oskarżenia zarzucał mu, że 10 czerwca br. w Poznaniu koło warowni 94 na szosie Luboń-Debiec nie opuścił zbiegowiska publicznego, mimo trzykrotnego, opartego na prawie wezwania aspiranta P. P., Kurbartowa, oraz, że dnia 10 czerwca br. w Luboniu przed domem gminnym brał udział w zbiegowisku publicznym, które dopuściło się wspólnymi siłami zamachu na przyjeżdżających rowerami funkcjonariuszy P. P., rzucając na nich kamieniami, oraz ścigając ich celem przytrzymaania. Sąd okręgowy skazał Świergiela na łączną karę 8 miesięcy więzienia, sąd apelacyjny w Poznaniu wyrok ten zatwierdził. (k.)

— * Umorzenie sprawy. W dniu 26 sierpnia br. doszło w Kiekrzu w zabudowaniu restauratora Stanisława Dudzińskiego do zajścia, podczas którego uległ poranieniu kosa Zenon Zalachowski z Poznania. Zajście to wynikało z niechęci do żądania jakiejś należności od p. Dudzińskiego. W wyniku zajścia, przeciw p. Dudzińskiemu wdrożyła prokuratura przy poznańskim sądzie okręgowym dochodzenia, jako obwinionemu o poranienie. W tych dniach prokuratura dochodzenia umorzyła, gdyż okazało się, iż Dudziński działał w obronie koniecznej. (kl.)

— * O napad rabunkowy na probostwo w Swarzędzu. Sprawa napadu rabunkowego na ks. prob. Koźlika w Swarzędzu znajduje się w niezadługim czasie w sądzie. Dochodzenia są ukończone i prokurator je wiceprokurator Elznerowicz przyjął

NOWOŚĆ! REWELACJA!
„Film plastyczny“

Sztuka filmowa znowu odniosła wielkie zwycięstwo. Przeżywamy obecnie w kinematografii historyczny moment. Widzieliśmy już filmy dźwiękowe czarne, białe, kolorowe, lecz były to filmy płaskie o dwóch wymiarach: wysokości i szerokości. Nareszcie udało się jednak zrealizować film wypukły trójwymiarowy, czyli FILM PLASTYCZNY, t. j., że widzimy również głębokość obrazu. Zobaczymy obrazy jak żywe, poszczególne przedmioty i osoby stojące oddzielnie w przestrzeni. Sugestywność filmu plastycznego jest tak wielka, że gdy naprzykład z ekranu rzuciona zostanie na widownię piłka lub też inny przedmiot, wszyscy odruchowo cofniemy głowy w mniemaniu, że to rzeczywistość.

„FILM PLASTYCZNY“ jako nowy epokowy wynalazek techniki filmowej ukaże się w najbliższych dniach na ekranie kina APOLLO będąc zarazem największą sensacją dla całego miasta.

ng 21 067

do wygotowania aktu oskarżenia. Oskarżony o napad rabunkowy z bronią w ręku, Jan Szaleniec, nie ma stałego mieszkania i pochodzi z powiatu kaliskiego. (kl.)

Postrzelenie

Kościan (kk). W dniu 9 b. m. w godzinach wieczornych udał się na rowerze 33-letni Józef Sobkowiak z Katarzynina, pow. Kościan, na klusownictwo w terenie maj. Wonięć, pow. Kościan. W podróży uszkodził mu się rower, przez co zmuszony był przystanąć i naprawiać uszkodzony rower. Sobkowiak manipulował przy rowerze, zapominając o nabitym flowerze, który miał ukryty pod płaszczem. W pewnej chwili flower wypalił i zranił ciężko w pierś Sobkowiaka.

Ciężko rannego S., któremu kula utkwiała w płucach, przewieziono do lecznicy św. Zofji w Kościanie. Stan postrzelonego jest ciężki.

**Skazanie
żydowskich szantażystów**

Gdynia. (Tel. wł.). Sąd okręgowy rozpatrywał sprawę osadzonych w więzieniu od szeregu miesięcy „wydawców” i „redaktorów” żydowskiego „Kurjera Gdynińskiego”. Oskarżony Jerzy Kramkowski skazany został na cztery lata więzienia i utratę praw przez 6 lat, Stan. Bendera na dwa lata i pozbawienie praw przez 5 lat, Roman Hron na rok i sześć miesięcy i pozbawienie praw przez 4 lata. Wymienieni skazani zostali za jedną z wielu swoich spraw. Orzeczone kary wymierzył im sąd za to, że dopuszczali się przestępstw dewizowych, które polegały na tem, że za pośrednictwem Kramkowskiego wykradali z urzędu kontroli skarbowej zaświadczenia walutowe, które sprzedawali zawodowym przemysłnikom.

Skazani oczekują jeszcze na rozprawę o liczne szantaże, jakich dopuścili się w charakterze „redaktorów” żydowskiego „Kurjera Gdynińskiego” i „Trybuny Morskiej”. Szantażyści ci będą też odpowiadać o zniesławienie na podstawie skargi, jaką przeciwko nim wytoczyło wydawnictwo pism naszych. (p)

Ujęcie zabójców

Pniewy (wp). W wyniku przeprowadzonych dochodzeń nad wykryciem zabójców Bernarda Cyraniaka z Koninka, aresztowano stróżów polnych z maj. Psarskie, Stanisława Kahela, Konwelda Lipelta i Franciszka Świdzkiego, jako domniemanych sprawców zabójstwa. Stanisław Kahel po przesłuchaniu został zwolniony, pozo-

stali zaś osadzeni zostali w więzieniu w Pniewach do dyspozycji władz sądowych.

Jak obecnie ustalono, Cyraniak trafiony został kulą karabinową z tyłu w lewą łopatkę, która przeszła go na wylot, skutkiem czego poniósł śmierć na miejscu. Wbrew krążącym pogłoskom, dowiadujemy się, że Cyraniakowie nie posiadali karty łowieckiej na rok bieżący.

Z WIELKOPOLSKI

— * GNIĘZNO. Związek Pań Domu w Gnieźnie urządza w sobotę „Koncert — rewję mód” z nader urozmaiconym programem. Dochód przeznaczony na bezrobotnych.

— W sobotę o godz. 15 odbędzie się w salce parafji św. Wawrzyńca zebranie emerytów. Na porządku obrad referat z odbytego zjazdu delegatów w Waszawie.

— Róży Brzeskiej z Osińca skradziono z wozu futro meskie. — Czesławowi Nowakowi (ul. Dalkowska 20) skradziono z mieszkania w czasie nieobecności domowników około 190 zł. — W Ostrowie rolnikowi Ernestowi Helm skradziono z mieszkania szereg rzeczy ogólnej wartości 340 zł. — W Skrzetuszewie zakradli się złodzieje do roln. Henryka Rehburgera i skradli szereg rzeczy, wartości około 900 zł.

— Motocykl PZ 40 635 najechał przechodzącą Franciszkę Szambelan (ul. 3 Maja 53), skutkiem czego doznała ona lekkich obrażeń cieleśnych.

— * KOZMIN. W roku bieżącym urządza Polski Czerwony Krzyż „Wieczór Sylwestrowy”, bardzo urozmaicony.

— Dnia 26 bm. oddał się z domu umysłowo chory, 27-letni Michał Baczyk, który dotychczas nie wrócił. Baczyk był ubrany w popielaty płaszcz, żółta czapka jest wzrostu 1.65 m. Wiadomości o zaginionym należy kierować do najbliższego posterunku P. P. (ka)

— * LESZNO. W poniedziałek odbyła się akademja z okazji 90 rocznicy śmierci Karola Marcinkowskiego urządzone przez Pow. Komitet Tow. Pom. Nauk. Słowo wstępne wygłosił p. dr. Świdzki prezes Tow., bardzo treściwy i interesujący referat o znaczeniu Karola Marcinkowskiego wygłosił p. prof. Machnikowski. P. dr. Błażejczyk przedłożył sprawozdanie z działalności Tow. z szczególnym uwzględnieniem pow. leszczyńskiego. Akademię urozmaicono występami orkiestry pod dyr. p. dr. Lewandowskiego i chóru Kola śpiew. Dembiński z Leszna.

— W dniu 13 bm. odbędzie się koncert wojskowy. Przybędzie do Leszna mistrz Feliks Nowowiejski, który częściowo sam dyrygować będzie przy odtwarzaniu własnych utworów.

— * LWÓWEK. Okręg lwówecki Zw. Tow. Gimn. „Sokół” urządził tydzień strzelania z wiatrówek o nagrody. Impreza cieszyła się wielkim powodzeniem.

— Miejszowy Urząd Pocztowy z dniem 1 grudnia b. m. przeniósł swą siedzibę do budynku p. Wolskiego.

Szanownym Inserentom

przypominamy, że wszystkie nasze

agentury na prowincji

znajdujące się prawie we wszystkich miastach i miasteczkach, a nawet w niektórych większych wioskach,

przyjmują ogłoszenia

do pisma naszego po oryginalnych cenach. Przez nadawanie ogłoszeń w agenturach zaoszczędza się na czasie, co jest ważne zwłaszcza przy nagłych ogłoszeniach (żałobnych, licytacjach, zgonach itd.)

zg 764/5
Administracja.

**Czterokrotne podwyższenie
opłat kanałowych**

Z obrad Stowarzyszenia Właścicieli Domów

Na czoło obrad wczorajszego posiedzenia Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Poznaniu wysunęła się sprawa podwyższenia opłat kanałowych. Opłaty kanałowe, wprowadzone przez miasto, są dla właścicieli nieruchomości dalszym wielkim obciążeniem.

Po wprowadzeniu nowej taryfy okazało się, że są one podwyższone 4-krotnie, a nawet więcej od opłat dawniejszych. Wskutek tego dotkliwego obciążenia wpłynęło do sądu administracyjnego w Poznaniu 270 skarg z prośbą o rozstrzygnięcie sądowe, a w magistracie złożono kilkaset zażaleń przeciwko tak wysokiemu wymiarowi podatku.

Sprawa opłat kanałowych w Poznaniu, natychmiast po ukazaniu się tego projektu, była przedmiotem ostrej dyskusji i energicznych zabiegów Stowarzyszenia tak na terenie lokalnym, jak i w Warszawie. Nie odniosły one jednak dotychczas pomyślnego wyni-

Nowy rodzaj pocztówek świątecznych.

Wszystkich Świąt!

Atelier fotograficzne „Rubens” w Poznaniu, pl. Wolności 4 wypuściło na rynek serję artystycznych fotografii świątecznych z których jedną reprodukuje powyżej. Fotograficzne te pocztówki są przystępne w cenie i niewątpliwie przyczynią się do wyrugowania szablonowych pocztówek świątecznych, pochodzenia przeważnie żydowskiego i niemieckiego.

Ng 20 797

Kino Metropolis

Pojutrze, w niedzielę, 13. bm. o godz. 3 popoł.

Wyspa skarbów

Słynna powieść Stevensona jest do dziś ulubioną lekturą dzieci i dorosłych, nie więc dziwnego że kinematografia obrała sobie ten temat jako osnowę do filmu i stworzyła przepiękne arcydzieło, oznaczające się wysokim poziomem artystycznym. Cała historia awanturniczej wyprawy i walki o skarby utrzymuje widza w bezustannym napięciu. WALLACE BERRY jako jedynonogi Jim Silver, JACKIE COOPER, LIONEL BARRYMORE oraz LEWIS STONE, dają prawdziwy koncert gry aktorskiej. Ceny biletów już od 25 gr.

ng 21 066

— * OSTRÓW. 25-cioletni jubileusz zawodowy obchodzi tu mistrzyni krawiecka p. Marja Krystofiakówna, prowadząc przy krawiectwie mierzakarnie, okietkarnie i plisownie. Z okazji jubileuszu przeprowadza p. Krystofiakówna bezpłatny kurs kroju. P. Krystofiakówna pracuje także społecznie.

— Wykłady społeczne odbędą się w niedzielę 13 bm. o godz. 15 w Domu Katolickim. Przemawiać będą na aktualne tematy ks. Kazimierz Andrzejewski z Ostrowa i p. red. Tomaszewski z Poznania.

— Koncert miejscowego chóru męskiego „Echa” przedstawia się jako sukces artystyczny. Sala była przepelniona. Wykonano utwory Galla, Świerzyńskiego, Lachmanna, Nowowiejskiego. Piosnaka i in. Przy utworach „Raclawice” Nowowiejskiego i „Wiązanka” Piosnaka tworzyła własna orkiestra. Kierownikiem dobrego zespołu jest p. prof. Kowalski. Objaśnień poszczególnych utworów udzielał p. prezes Sandach.

— * PNIEWY. Publiczne zebranie Stronnictwa Narodowego odbędzie się w przyszłą niedzielę 13 bm. o godz. 16 w sali p. Janiszewskiego. Referaty wygłoszą mówcy zamiejscowi. (pw)

Z POMORZA

— * GRUDZIĄDZ. Podczas ślizgawki na zamrzniętym brzegu Wisły zalał się lód i 13-letni Robert Dyller z Nowego wpadł do wody. Wyciągnięto z wody już tylko zwłoki. (gn)

— * LIDZBARK. Podczas polowania w Szczuplińcu jeden z naganaczy, 14-letni Józef Jabłoński z Gralewa, postrzelony został w twarz, przyczem śrut uszkodził oko chłopca. W stanie groźnym umieszczono go w szpitalu. (gn)

— * TORUŃ. Na brzegu Wisły w pobliżu nowego mostu przechodnie znalazł zwłoki młodej kobiety. Po kilkunastu godzinach dochodzeniach ustaliła policja, że są to zwłoki właścicielki składu kapeluszy przy ul. Kościuszki, 25-letniej Marji Karsznia, która pod wpływem rozstroju nerwowego popełniła samobójstwo.

— Doszło do zaciętej bójkii pomiędzy robotnikami na placu św. Jana, w wyniku której trzech zostało poklętych nożami. Jeden z pobitych doznał pęknięcia czaszki i został przewieziony do szpitala miejskiego.

— Komisarz Ubezpieczalni Społecznej w Toruniu ogłosił konkurs na stanowisko dyrektora, opróżnione przez zwolnienie p. A. Zdanowicza.

— Zmarł dyrektor majątku Pom. Izby Rolniczej Dźwierzno śp. Stefan d'Erceville, przeżywszy 77 lat.

— Sad okręgowy skazał za poddanie się zabiegowi spędzenia płodu Pelagję Cz. na 6 miesięcy aresztu, za przeprowadzenie zabiegu Martę K. na 1 rok więzienia, a za udzielenie pomocy Rozalję C. na 6 miesięcy więzienia. Dwom oskarżonym zawieszono wykonanie kary.

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— * GDYNIA. W żywirowni miejskiej przy ul. Nowogrodzkiej zostali zasypani zatrudnieni tam robotnicy. Zasypanym pośpieszono natychmiast z pomocą. Jeden z robotników, niejaki Jaficzak, doznał obrażeń na całym ciele i musiano go odwieźć do szpitala. Powodem wypadku było niedostateczne zabezpieczenie wykopów, na co robotnicy niejednokrotnie zwracali uwagę wydziałowi technicznemu komisariatu rządu.

— W przeciągu listopada do Gdyni droga morską wyjechało i przyjechało ogółem 1.785 osób. Największy ruch zanotowano pomiędzy Gdynią a portami Południowej Ameryki. Ruch pasażerski jest wydatnie mniejszy, niż w poprzednich miesiącach, co tłumaczy się spóźnioną porą jesienną. (p)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na ochronki, Winiary, Urbanowo i Naramowice: Ks. S. Sz., palotyn 5.—, A. W. 3.—, razem z poprzednio pokwitowaniem 13.— zł.

KSIEGI STANU GWILNEGO

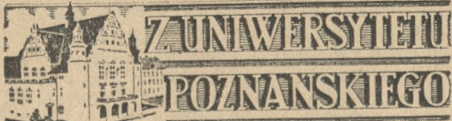
Zapowiedzi

Dnia 10 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Kapitan-pilot Feliks Gazda i Ludomira Deja; dentysta Ireneusz Starosta i Bożena Adamska; zezn. Otto Seidel i Getruda Gutsche w Zabikowie, pow. poz.; organista Maksymilian Rosiński i Joanna Stachowska; ekspedj.-książk. Teofil Dzurkiewicz i Franciszka Zalesna; mal. Klemens Kaczmarek i książk. Cecylja Baszczyńska; piek. Henryk Brenner Mühlheim a/Ruhr, Niemcy; i ekspedj. Helena Karpińska; kierown. rachuby D. O. K. Stanisław Gawroński i pomocnica kancel. D. O. K. Antonina Tasiemska; kraw. Mordka Francus i Hinda Francus; ślus. Stefan Kujawa i maszyn. Zofja Sibilska; mech. Antoni Słomiński i Jadwiga Buszka; handl. Józef Glowacki i biural. Agnieszka Gaszyńska; etolarz Stanisław Milecki i Marianna Jurdyńska; bruk. Marjan Nowaczyk i Czesł. Sarbaszewski; ekspedj. handlow. Franciszek Fikiewicz i Klara Kurz w Drzewcówku, pow. leszczyński

Zgony

Dnia 10 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Stefan Otlewski, 7 lat; Marja Dymarska z domu Szczeszyńska, wdowa, 73 lat; Marja Pawlakowa z domu Tonnówna, 64 lat; Franciszek Lewandowski, kotlarz kolejowy, 51 lat; Marjan Dratwiński, 1 godz. 20 min.; Marjan Habrat, 1 dzień; Berta, Emilia, Małgorzata Kielblock z domu Braun, wdowa, 70 lat; Teofila Schilling z domu Kühn, 69 lat; Walerja Piosikówna, służąca, 27 lat; Ignacy Szymaniak, kupiec, 45 lat; Józefa Lewandowiczówna, nauczycielka muzyki, 50 lat.

— * Dyplom i tytuł magistra filozofji, w zakresie filologii polskiej, uzyskał p. Aleksander Rogalski z Kujaw.

11 grudnia 1936

Temperatura i godz. — 2,3
Ciśnienie
7 godz. 752,5 mm. wysokość
Zachmurzenie
7 godz. pochmurno
Wiatr
7 godz. kierunek wschodni, szybkość 10 m/sek.
Temperatura w dniu 10 grudnia br. była:
najwyższa + 2,6 o godz. 14.30
najniższa — 1,4 o godz. 0.30
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Pogodnie i mroźno, rano mgliście.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O różnych formach reklamy gwiazdkowej

Okres przedgwiazdkowy w dużej mierze decyduje o bilansie całorocznym przedsiębiorstwa handlowego. W okresie tym magazyny winny być ośrodkiem zainteresowania, tak aby każdy przechodzień i klient zwrócił uwagę na wystawę sklepową, która winna wywołać chęć zakupu. Dobra reklama sklepowa jest biletem wizytowym kupca, od którego zależy nawiązanie kontaktu z klientem.

W okresie gwiazdkowym wnętrza okna wystaw. powinno ulegać częstej zmianie, gdyż właśnie w tym czasie jest ono giełdą gwiazdkową, na której kupiec eksponuje wszystkie towary, których dobroć i jakość już sama dopomaga do dalszej sprzedaży. Wesołe dekoracje okien wystawowych nie są szkodliwe, wręcz przeciwnie, okno takie zapewni sobie licznych widzów, stanowiąc niewątpliwie atrakcyjny wabik. Czynniki reklamowy okna, to czynnik życia ulicy.

Towary, których zbyt w okresie gwiazdkowym jest wątpliwy, winny być niewidoczne dla konsumenta, natomiast należy pomyśleć o tych towarach, które same przez się czy też przez swoje opakowanie efektowne należy wystawić na miejscu widocznym i również oznaczyć cenami.

Z uwagi na zwiększenie się ruchu przedgwiazdkowego wnętrza sklepu muszą być dostosowane do wchłonięcia jak największej liczby osób, przy czym starać się trzeba, aby klient mógł się swobodnie poruszać w sklepie i nie tamował drogi innym.

Nie od rzeczy będzie, jeżeli niektóre sklepy (gdy oczywiście warunki na to pozwolą) podzielią się na t. zw. oddziały, jak np. oddział dla pań, panów i dzieci. Ułatwi to znacznie szukanie i wybór towaru, a uniknie się niepotrzebnego tłoku.

Młodzież W. S. H. a życie gospodarcze

Staraniem Stow. Absolwentów i Koła Naukowego Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu odbył się w czwartek, dnia 10 b. m., ze wszechmiar pożyteczny wieczór dyskusyjny n. t. „Młodzież WSH a życie gospodarcze” (właściwe cele Wyższej Szkoły Handlowej) przy zapelnionej 43 sali studentami i dypl. absolwentami uczelni. W zebraniu wzięli także udział przedstawiciele grona profesorskiego z zastępcą dyrektora WSH prof. Skalskim na czele, oraz dyrektor izby przemysłowo-handlowej, dr. Waschko.

Słowo wstępne wygłosił asystent Kwieciński, wyjaśniając cel wieczoru. Po objęciu przewodnictwa przez Antoniego Moskawa zabrał głos mg. Grudziński, ujmując istotę studium W. S. H. i jego zadania. Prelegent stwierdził przede wszystkim, że głównym celem W. S. H. jest przygotowanie młodzieży do samodzielnej działalności gospodarczej tak, aby powiększała ona siłę gospodarstwa narodowego. W praktyce, niestety, tak się dzieje, iż przynajmniej większość absolwentów WSH obejmuje посады biurowe, nie pomnażając bezpośrednio ilości samostojnych placówek ekonomicznych. Jako przyczynę tego zjawiska podał prelegent brak tradycji kupieckiej w społeczeństwie polskim oraz pokutujące ciągle jeszcze uprzedzenia do handlu. W ostatnich czasach zaznaczyła się w tym zakresie wyraźna zmiana na lepsze. Absolwent W. S. H. powinien przestać marzyć o wygodnej posiadłości biurowej, a dążyć do zajmowania pozycji w handlu i przemyśle. Główna uwaga wychowawców uczelni skierować się winna na handel detaliczny, jako podstawę operacyjną. Z tej bazy już samorzutnie dokona się potem przejście do handlu hurtownego i na wielką skalę.

Następni mówcy poruszyli szereg ważnych zagadnień. Wskazano na rosnący z żywiołową siłą prąd polskich mas ludowych, dążących do wyzwolenia się z więzów zależności gospodarczej, narzuconej przez Żydów. Zobrazowano także fragmenty tego dziejowego zjawiska na konkretnych przykładach z życia. Wszyscy byli zgodni, że tę wyzwalającą się siłę narodu polskiego winny wesprzeć przygotowane fachowo do pracy gospodarczej zastępy wychowanków W. S. H. Jeśli chodzi o bezpośrednie potrzeby studentów uczelni, to podkreślono konieczność odbywania przez nich praktyk handlowych w czasie studjów oraz konieczność pomocy starszego społeczeństwa w uzyskiwaniu tych praktyk.

Na zakończenie dyskusji przemawiał dyr. Waschko, przyrzekając poparcie słusznych postulatów młodzieży oraz omawiając kilka zasadniczych kwestyj, podjętych w czasie obrad.

Wieczór udał się pod każdym względem i należy sobie życzyć, ażeby tego typu imprez organizowało Stow. Absolwentów i Koło Naukowe W. S. H. jak najczęściej. (1)

Z doświadczenia wiemy, że specjalny oddział dla dzieci w sklepie zabawek i tym podobnym artykułach cieszy się zawsze wielkim powodzeniem. Proszę sobie wyobrazić małe krzeselka z lalkami, stoliczki dekorowane miniaturowymi zastawami i inne przedmioty, od których oczy dziatwy oderwać się nie mogą, do tego specjalna obsługa, miłująca dzieci i odpowiednio reagująca na życzenia dziatwy. Dzieci mają dobrą pamięć i potrafią być wdzięczne za okazaną grzeczność, chętnie i przy innej okazji rodziców poproszą aby raz jeszcze odwiedzić „dobrego wujka”.

Te momenty propagandowe należy brać pod uwagę, — wogóle trzeba dbać o nastrój wnętrza, który ma nieocenione znaczenie dla zwiększenia obrotów.

W parze z dekoracją wnętrza i samego okna wystawowego należy pomyśleć o jednej jeszcze rzeczy, a mianowicie o oświetleniu okna wystawowego.

Im ono jest jaśniejsze i piękniejsze, tem bardziej zwraca uwagę przechodnia. Oświetlenie sklepu nie może być jednakowe, jest ono podyktowane rodzajem towaru. W jednym wypadku może wystarczyć ogólne oświetlenie, w innym zaś źródło światła należy nastawić niżej lub wyżej celem ułatwienia dokładnego obejrzenia towaru. Zasadnicze jednak oświetlenie wystawy powinno być takie, aby towar leżący na wystawie był należycie widoczny, samo jednak źródło światła nie może być widoczne. Jest to zasadniczy i bardzo ważny warunek.

Zdarza się, że dużo firm przechowuje względnie magazynuje niesprzedany towar z ubiegłego sezonu, to samo ma się z artykułami gwiazdkowymi. Towar ten leży w starych pudłach lub na strychu i tem samym opakowanie zewnętrzne ulega zniszczeniu. Oczywiście, że takiego towaru pokazywać nie można, nie mówiąc o sprzedaży. Z tych też względów należy odpowiednio opakowanie, a drobny wydatek na pewno się zwróci.

Opakowanie winno być zawsze gustowne i już samo przez się zachęcać konsumenta do zakupu. Ważną rolę odgrywają kolory. Kolor żółty i czer-

wony rzuca się w oczy więcej, niż każdy inny. Najmniej podpadają kolory ciemne. W okresie gwiazdkowym opakowania z małymi ozdobami, jak gałązki świerku z gwiazdkami, lub krasnoludki na opakowaniach są chętnie widziane przez dzieci, a te jak wiadomo w okresie darów gwiazdkowych mają ważkie słowo do powiedzenia.

Ważną rolę odgrywają również ceny w oknach wystawowych.

Pamiętać należy, że towary powinny być oznaczone cenami, aby klient mógł sobie już odpowiedni towar wybrać, zanim wejdzie do sklepu. Ułatwi to znacznie sprzedaż, a przede wszystkim zadowala klienta, który bardzo często, nie znając ceny, właśnie z tego powodu obawia się przekroczyć próg sklepu.

Zabiegi o pozyskanie klienteli byłyby niekompletne, gdyby zapomniano o reklamie ogłoszeniowej, która zwłaszcza w okresie gwiazdkowym powinna być jak najintensywniejsza. W krótkich tylko słowach zdefiniuję charakter ogłoszenia.

Ogłoszenie powinno być przede wszystkim w treści krótkie i efektowne, a więc rzucające się w oczy. Ogłoszenie gwiazdkowe, które ma zwrócić uwagę czytelnika, musi być przejrzyste i łatwo czytelne. Aby tak było, potrzebny jest nietylko wyraźny druk, ale także wyraźny układ tekstu ogłoszenia.

Tekst, którego przeczytanie zajęłoby najmniej czasu i odbyło się z jak najniższym wysiłkiem zarówno umysłowym jak fizycznym, powinien odznaczać się następującymi zaletami:

Musi być napisany stylem prostym, przemawiającym do wszystkich czytelników bez względu na stopień ich inteligencji, powinien podkreślać zasadniczo ważną rzecz dla ogłaszającego, a więc n. p. jakość towaru, jego zalety oraz korzystną cenę zakupu.

Jest rzeczą ważną, aby dookoła miejsc zadrukowanych w ogłoszeniu było dużo światła i to w celu zwrócenia lepszej uwagi na samą treść ogłoszenia. Oczywiście, podane wyżej wskazówki bynajmniej nie wyczerpują tematu, mają one jedynie być drobnym wskaźnikiem oceny ogłoszeń gwiazdkowych.

FLORJAN SZULC

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Wzmocnienie dolara i franka szwajc.** W przeciwieństwie do dnia onegdajszego, na wczorajszych giełdach walutowych zanotowano wyraźną mocniejszą tendencję dla Nowego Jorku i Zurichu. Amsterdam jest w dalszym ciągu mocny

(k) **Kierunki polskiego handlu zagranicznego.** Doniedawna jeszcze głównymi rynkami zainteresowania polskich eksporterów i importerów były kraje europejskie. Z krajów tych jeszcze w r. 1932 pochodziło ponad 72 proc. całego importu, na rynki te wywoziliśmy blisko 94 proc. globalnej kwoty eksportu. Od kilku natomiast lat zarysowuje się, aczkolwiek powolna, lecz systematyczna ewolucja. Dzięki pogłębianiu się wiedzy i kultury handlowej w społeczeństwie z jednej strony oraz rozwojowi portu w Gdyni i floty handlowej z drugiej, eksporter polski zaczyna docierać na rynki, gdzie dotychczas towar polski był nieznanym, import zaś sprowadza towary z krajów zamorskich bezpośrednio, unikając drogiego pośrednictwa obcego. I tak np. w r. 1932 kraje europejskie wchłonęły 93,93 proc. całego eksportu, zaś za 90 miesięcy 1936 r. już tylko 84,88 proc. Natomiast udział krajów Ameryki Północnej wzrósł z 0,97 proc. w 1932 r. do 6,07 proc. za 9 miesięcy 1936 r., Ameryki Południowej i Środkowej z 0,66 proc. do 2,3 proc., Afryki z 0,94 proc. do 2 proc. oraz Azji z 2,26 proc. do 3,14 proc. Podobne zjawisko zanotować można również w imporcie. W r. 1932 72,71 proc. całego importu pochodziło z krajów europejskich, za 9 miesięcy 1936 r. stosunek ten zmniejszył się do 62,82 proc. W tym samym okresie import z krajów Ameryki Północnej wzrósł z 12,12 proc. do 13,13 proc., z Ameryki Południowej i Środkowej z 5,51 proc. do 5,92 proc., z Afryki z 2,71 proc. do 4,80 proc., z Azji z 4,92 proc. do 7,38 proc., oraz z Oceanji z 1,96 proc. do 4,94 proc.

(k) **Próby elewatora zbożowego w Gdyni.** W elewatorze zbożowym w Gdyni dokonuje się obecnie próbnych przeladunków zboża. Oddanie elewatora do użytku nastąpi w dniach najbliższych. Elewator został wzniesiony przy nadbrzeżu Indyjskim, nad basenem marsz Piłsudskiego. Urządzenia elewatora są nawszkroś nowoczesne, dostosowane do masowego przeladunku i przechowywania zbóż. Elewator posiada

urządzenia dla osuszania, ważenia i suszenia zbóż oraz do zwalczania wolka zbożowego. Zdolność przeladunkowa elewatora wynosi 300 tonn na godzinę przy przeladunku z wagonów 100 tonn, przy przeladunku na statki 200 tonn i 100 przy przeladunku ze statków. Pojemność nowego elewatora wynosi 10 tys. tonn i przewiduje się jego rozbudowę do ogólnej pojemności 30 tys. tonn. Elewator jest pierwszym urządzeniem w Gdyni dla przeladunku zbóż, jest równocześnie najwspanialszą budowlą portu gdyńskiego. (p)

(k) **Sieć dróg bitych Wielkopolski.** Ogólna długość sieci dróg bitych w Wielkopolsce wynosi około 9 800 km. Wszystkie drogi bite zostały przed kilku lat przez min. komunikacji sklasyfikowane i podzielone na drogi państwowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przy podziale brano pod uwagę rolę, jaką dany odcinek drogowy ma spełniać w życiu gospodarzem kraju oraz stopień użyteczności strategicznej. Z ogólnej długości dróg bitych naszego województwa przypada na drogi państwowe ca. 1 200 km, na drogi wojewódzkie i powiatowe 6 000 km i na bite drogi gminne ca. 2 600 km.

(k) **Film o polskiej wytwórczości.** Celem zaznajomienia szerokich warstw społeczeństwa z istniejącymi w kraju fabrykami polskimi oraz z ich produkcją organizuje Związek Obrony Przemysłu Polskiego bezpłatne przedstawienie kinowe połączone z wyświetlaniem filmów fabryk polskich oraz z omówieniem poszczególnych działów produkcji. Pierwsze takie przedstawienie odbędzie się w niedzielę, dnia 13 grudnia br. o godz. 12 w kinie Oświatowym T. C. L. przy ul. marsz. Focha 4. Ponieważ wstęp na przedstawienie jest bezpłatny, Związek Obrony Przemysłu Polskiego zwraca się z prośbą o jak najliczniejszy udział szerokich warstw społeczeństwa we wspomnianym przedstawieniu.

(k) **Wśród „Szermierzy reklamy”.** W dniu 7 grudnia odbyło się w gimnazjum ku piekiem zebranie Stow. „Szermierze reklamy”. Zebranie zagał p. dyr. Ligocki, poczem wygłosili referaty pp. Łatanowicz i Florian Szulc. Pierwszy o znaku ochronnym, drugi o różnych formach reklamy gwiazdkowej. Na zakończenie zebrania p. red. Wojciechowski przeczytał ciekawy „bigos reklamowy”.

Pyszne pierniki „Goplany” polepszą Wasz humor świąteczny

Goplany S.A. POZNAŃ

Pr 8829-49.134

O ochronę polskiego rybołówstwa

Niesłychane metody konkurencji gdańskiej

Gdy nia, 8. 12. Tegoroczne połowy polskich rybaków morskich są stosunkowo małe. Zmniejszenie się połowów wcale jednak nie poprawiło cen ryb w stopniu spodziewanym. Przyczyną znowu jest niesamowita konkurencja gdańskiej „Fischzentrale”. Gdańska centrala skupu ryb rzuca na rynek polski sproty po niebywale niskich cenach. Gdański rybak wchodzi na tem źle, bo centrala płaci mu za surowiec cenę zależną od tej, jaką ona uzyska na rynku polskim.

W tej sytuacji nie jest możliwe utrzymanie cen za ryby polskie na poziomie płatności. Wszelkie próby porozumienia z Gdańskiem nie doprowadzają do pozytywnych wyników. Gdańsk wysuwa żądanie skupu całych połowów swoich rybaków. W takiej sytuacji, biorąc pod uwagę polskie zarządzenia, chroniące szereg gałęzi produkcji gdańskiej, rybaczy i wędrownicy polskiego wybrzeża słusznie domagają się ostrych zarządzeń przeciwko swobodnemu wprowadzaniu ryb gdańskich na rynek polski. Tylko zakaz przywozu ryb z Gdańska może ukrócić niezdrową konkurencję, podobnie, jak zakaz wywozu polskich produktów rolnych do Gdańska istnieje tylko po to, aby chronić wyższe ceny rolników gdańskich. (p.)

Z ZAGRANICY

(z) **Angielskie zakupy żywności na wypadek wojny.** Zakupy, które w ostatnich tygodniach, poczynił w Kanadzie rząd angielski, magazynując poważne ilości pszenicy na wypadek wojny, przyczyniły się poważnie do silnej wyżki cen pszenicy na giełdach kanadyjskich. Ponieważ zakupy angielskie zostały rozłożone na pewien okres, a więc nie zostały jeszcze ukończone, spekulanci, licząc się z dalszą wyżką, czynią poważniejsze zakupy pszenicy, której cena ciągle idzie w górę. Poza pszenicą Anglja zakupuje w chwili obecnej w Kanadzie ogromne transporty mięsa, kierowane również do angielskich magazynów rządowych. Niezależnie od przygotowań wojennych Anglja, która gospodarce Kanady śledzą jednak z niepokojem rozwój polityki gospodarczej Anglja, mającej na celu doprowadzenie do jak najdalej idącej samowystarczalności. W wyniku tej polityki, intensywnie popierane jest w Anglii rolnictwo. Zdaniem ekonomistów kanadyjskich, rezultatem tej polityki będzie podwyższenie cen przywozowych w Anglii na szereg produktów kanadyjskich, które dotąd korzystały z ulgowych stawek celnych.

(z) **Plan mobilizacyjny gospodarki Stanów Zjednoczonych.** Rząd amerykański podał do wiadomości w dniu 10 b. m. plan mobilizacyjny całej gospodarki Stanów Zjednoczonych. Plan mobilizacyjny dotyczy nietylko okresu wojennego; stanowi on starannie przygotowaną organizację, obejmującą cały przemysł amerykański wraz ze środkami komunikacji, która posłuży do przygotowania wszystkich posunięć, jakie mogą się okazać niezbędne w razie wybuchu wojny. „Wojenna organizacja” amerykańskiego życia gospodarczego będzie polegała m. in. na daleko idącym popieraniu i kontrolowaniu produkcji surowców, mających znaczenie w czasie wojny, na prowadzeniu statystyki zapotrzebowania artykułów i wyrobów, odgrywających zasadniczą rolę w okresie wojennym. Z planem mobilizacyjnym związany jest projekt ustawy, na którego podstawie rząd St. Zjednoczonych będzie uprawniony w czasie wojny do rekirowania nietylko towarów, lecz również i usług. Będzie on również upoważniony do ściślejszego kontrolowania oraz do ustalania cen ważniejszych artykułów.

(z) **Japonja w poszukiwaniu półfabrykatów dla wyrobu środków wybuchowych.** Do Montrealu przybył reprezentant japońskiej firmy z Osaka — w celu zakupienia 100 tys. lub nawet więcej tonn naftaliny, która, jak oświadczył on przedstawicielom prasy — potrzebna jest farbiarskiemu przemysłowi japońskiemu do farbowania tekstyliów. Ponieważ, jak zaznacza prasa kanadyjska, zakupy te nie udały się, reprezentant firmy japońskiej wybiera się w tej samej sprawie do Europy. Prasa kanadyjska, omawiając tę sprawę, zaznacza, że zdaniem ekspertów farbiarstwa, naftalina nie jest potrzebna w tak olbrzymich ilościach w przemyśle farbiarskim; była ona natomiast w czasie wielkiej wojny używana przy wyrobie jednego ze środków wybuchowych, a mianowicie trinitrotoluolu. Pisma nie podają, czy ten взгляд był powodem nie udania się misji reprezentanta przemysłu japońskiego w Kanadzie.

Z ŻYCIA KOBIET

Świat kobiecy w zwierciadle Słownika Biograficznego

Ukazały się ostatnie dwa zeszyty, na rok bieżący, Polskiego Słownika Biograficznego. Kończą one tom drugi, tego cennego wydawnictwa Krakowskiej Akademii Umiejętności. Zawierają piętnaście sylwetek kobiecych, różnych epok i światów.

Królowej Bonie Sforza poświęcił obszerny artykuł historyk Władysław Pocięcha, pracujący nad monografią tej Księżniczki włoskiej na polskim tronie. Kobiety wielkiego świata reprezentują z Poniatowskich Izabella Branicka, siostra króla Stanisława Augusta, Kasztelanowa Krakowska, „mądra i wymowna pani” i Aleksandra Branicka córka Katarzyny carowej i Sergiusza Sałtykowa, żona hetmana Franciszka Ksawerego.

Jest i dama serca dwóch wieszczów naszych: Krasińskiego i Słowackiego — piękna pani Joanna Bobrowa z Morakowskich. Zmarła w 1889 roku w Warszawie, przeżywszy lat przeszło osiemdziesiąt. Z listami Krasińskiego nie rozstawała się nigdy.

Świat zakony ma kilka przedstawicielek z błogosławioną Bronisławą, Norbertanką, na czele. Marjanna Brock, siostra Miłosierdzia, sprowadzona do Białegostoku przez wspomnianą wyżej kasztelanową Izabellę Branicką, zasłużyła się szczególnie w latach zawierchu wojennych 1794—1812. Ze zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia była również Łucja Borowska, założycielka pierwszego na ziemiach polskich Stowarzyszenia Dzieci Marji. Powstało ono w 1852 roku we Lwowie. Aniela Borowska, Felicjanka, zasłużyła się jako generalna przełożona, rozszerzeniem zakonu i przetruciem jego działalności także na emigrację polską w Ameryce. Zmarła 1915 roku w Krakowie pozostawiając, jako owoc swej pracy, przeszło 200 domów liczących przeszło dwa tysiące sióstr. Pracę wychowawczą wśród wychodźstwa polskiego w Ameryce prowadziła także siostry Zmartwychwstanki, których założycielką była Celina z Chłudzich Borzęcka, zmarła 1913 roku w Krakowie. Zgromadzenie powstało w Rzymie, gdzie w roku 1891 wraz z córką Jadwigą, w kaplicy własnej na Via Veneto, przywdziała Borzęcka habit i złożyła śluby wieczyste.

Jako działaczki społeczne i oświatowe zapisały się Zofja z Marcinkiewiczów Bouffałowa, Zofja z Hutten-Czapskich Brezina i siostra jej Anna Brezina. Zofja Brezina urodzona na Wołyniu po zamążpójściu zamieszkała w Wielkopolsce w Więkowiecach i tu zmarła 1919 r. Zasużyła się nie tylko pracą oświatową wśród ludu, lecz jako założycielka Towarzystwa Schronienia dla Nauczycielek, założonego w Poznaniu w roku 1898. Anna Brezina zajmowała się także literaturą po-

pułarno-religijną, napisała „Historję Kościoła rzymsko-katolickiego dla ludu polskiego”. (Poznań 1888/89). Zmarła 1930 roku i pozostawiła pamiętnik, zastrzegając jego wydanie w piętnaście lat po śmierci.

W ostatnim zeszycie odnajdujemy zasłużoną Wielkopolankę Marję Brownsford, której świetlana postać jeszcze tak żywa w sercach licznych grona uczennic. Kształciła nie tylko umysły, lecz charaktery, zawsze łagodna, dobra, umiejąca przemówić do serc młodych i niemi kierować.

Przedstawicielkami świata literackiego są Aleksandra z Chornięwskich Borkowska i Eliza Bośniacka. Aleksandra Borkowska, autorka „Wspomnień przeszłości” i „Marji Klementyny Sobieskiej” była redaktorką czasopism: „Kółko Domowe” i „Kronika Rodzinna”, zawierających wiele ciekawych i cennych artykułów literacko-społecznych, dotyczących także kwestji kobiecych. Na kilka lat przed śmiercią objęła redakcję „Wieczorów

Rodzinnych”, tak niegdyś popularnych w całej Polsce. Zmarła 1898 roku. Brała także czynny udział w życiu społecznym i dzięki jej zabiegom powstał w Warszawie zakład dla kalek nieuleczalnych, Schronienie dla Nauczycielek i przytułek dla służących.

Eliza z Rulikowskich Bośniacka, autorka dramatyczna, pisywała pod pseudonimem Julian Moers z Poradowa. Wydała szereg dramatów, z których kilka przetłumaczono na włoskie. „Przeor Paulinów” zyskał uznanie na konkursie dramatycznym w Krakowie. Zmarła w r. 1904 w San Giuliano pod Pizą.

Świat teatru ma przedstawicielkę w Marcelli Borkowskiej z Biedrońskich, utalentowanej artystce sceny krakowskiej i warszawskiej, zmarłej 1911 r.

Ogółem w pierwszych dwóch tomach Słownika ukazały się sto trzy życiorysy kobiece a współpracowało w wydawnictwie pięćdziesiąt pisarek współczesnych. W ostatnim zeszycie przybyła dr. Alina Boettnerówna z Poznania. (Życiorys Adama Bronca, ojczyzna Księżnej Łowickiej).

W roku 1937 ukaże się tom trzeci.

ANIELA KOCHLERÓWNA

Estetyka życia codziennego

Bakcyle, bakcyle...

Są rzeczy, o których się sądzi, że „rozumieją się same przez się”, a przecież ich się nie wykonuje!

Weźmy pod obrztał najpospolitszy fragment życia codziennego, mianowicie podróż przez miasto tramwajem. Siedzi się więc, lub stoi ciasno w gromadzie ludzkiej, a jedni drugich popychają, tłoczą się i znajdują obok siebie w najbliższym sąsiedztwie. A w dodatku jest zima, na dworze pada deszcz ze śniegiem, co doskonale sprzyja chodowaniu się i rozwijaniu przeróżnych katarów, zapaleń gardła, grypi i innych podobnych przyjemnostek.

Człowiek rozsądny stara się unikać przeziębienia na różne sposoby, zabezpiecza się ciepłą garderobą, wciąga kalosze, rozpina parasol, zastania twarz od wiatru. W tramwaju jednakże czuje się w pewnym stopniu zabezpieczony od groźnych ataków zabójczego klimatu jesienno-zimowego, a tymczasem właśnie tutaj czyha na niego największe niebezpieczeństwo. I otóż, choćby się zdawało, że nowoczesnemu człowiekowi nie potrzeba kłaść w głowę rzeczy oczywistych i najprostszych, a jednak okazuje się, że są takie chwile, w których należy twarz zasłonić chusteczką lub dłonią, mianowicie, gdy się przeżywa atak kaszlu, lub kataru. I otóż właśnie w tramwaju, wobec wielkiego natłoku ludzi mieści się najpiękniejsza hodowla wszelakich bakcyli. Dlaczego oso-

ba, która, sądząc po jej wyglądzie zewnętrzny, po zasobnym ubraniu i innych podobnych szczegółach, powinna być na tyle dobrze wychowana, aby wiedzieć to też, że się nie kaszle wprost na najbliższego sąsiada, nie stosuje się do tych elementarnych zasad higieny i estetyki, trudno przesażać. Składa się na to dużo przyczyn. W pierwszym rzędzie niedbałość i egoizm. Być może nawet, że ten ktoś, gdyby mu zwrócić uwagę na to, że jest rozsądnikiem wszelakich złych bakcyli, nie zdziwiłby się wcale, a pomyślał tylko, że jest mu to całkowicie obojętne, bo w ten sposób nie szkodzi wcale sobie, a tylko drugim. Ale być może też, że mamy do czynienia tylko z niedojrzałością, z wygodą, z nawykiem do niekrepowania się niczem, co jest choć trochę niewygodne. Prostu osobie zaziębionej nie chce się ruszyć ręką, aby wyciągnąć z kieszeni czy torbki chusteczkę, gdyż z pewnością ją posiada. Nie chce się nawet potrudzić odwróceniem głowy.

Inaczej rzecz się ma, gdy chodzi o dzieci. Te naturalnie nie zdają sobie sprawy z istnienia szkodliwych bakcyli i te trzeba uczyć systematycznie i cierpliwie zarówno higieny jak i dobrego wychowania. Poza tem trzeba im również zwracać uwagę na to, aby umiały bronić się przed cudzemi bakcyliami, właśnie przez unikanie osób zaziębionych i takich, które przyzwyczajone zachować się nie umieją w miejscach publicznych.

PIĘCDZIESIĘCIOLETNI

(Reportaż)

Ciężki jest los człowieka, odsuniętego przez społeczeństwo poza nawias świata pracy, choć jeszcze się do tej pracy rwie i czuje się na siłach do jej wykonywania. Tragedję tę przeżywają jednak najczęściej kobiety, zmuszone utrzymywać się same. Czy nie stąd przedewszystkiem płynie przysłowiowy pęd kobiety do odmładzania się, do ujmowania sobie lat?

— Gdybym powiedziała, ile mam lat naprawdę — mówi urzędniczka prywatna w wieku, który możnaby z równym powodzeniem określić na 25 lat, jak na 40 — dodano mi na pewno z dziesięć i — uznano za starą i niezdolną do pracy. My kobiety pracujące, musimy sobie ujmować lat niejako „na zapas”, nie przez żadną kokieteryję, ale poprostu dlatego, żeby nie stracić chleba. Musimy dobrze, elegancko wyglądać, bo jesteśmy poprostu częścią umeblowania, musimy być dostosowane do całości biura. Większość szefów patrzy na nas jak na przedmiot, prawie nas nie zauważa, ale jeżeli będziemy razić zaniedbaniem, starością, nieestetycznym wyglądem, zauważa nas na pewno i weźmą młodszą, choćby pracowała gorzej od nas.

— Więc pani przypuszcza, że dbałość o ładny wygląd u większości kobiet wpływa nie z chęci podobania się mężczyznom, lecz dla otrzymania pracy?

— Twierdzą to stanowczo! Czy pan przypuszcza, że to przyjemnie spędzać tak długie godziny w t. zw. salonach piękności, żeby zapobiedz zmarszczkom,

farbować włosy, poddawać się mękom trwałej ondulacji, wydając na to ciężko zapracowane grosze? Odmawiać sobie ulubionych potraw, żeby nie tyć — bo, jak wiadomo, nie tak nie postarza, jak tusza. Z przerażeniem myślę o utracie pracy, bo wtedy nie będę mogła sobie na to pozwolić i — karierę skończona. Stanę się starą, siwą kobietą — a siwa stenotypistka ma bardzo małe szanse na znalezienie posady!

— A w innych zawodach?

— To samo. Ekspedjentki np. muszą być młode, zgrabne, to samo kelnerki. Jeszcze kasjerki, buchalterki — te ostatecznie mogą być starsze, bo mniej są na widoku. Zresztą powiedział mi pewnie kupiec, że kasjerka może być nawet brzydsza od diabła, bo człowiek, który kupił, zapłacić musi, ale chodzi o to, by go namówić do kupna. Ale smutny los tych kobiet, jeśli nie wyjdą zamaż — zastępują je coraz to nowe roczniki młodych dziewcząt, a starsze mają coraz mniejsze widoki na znalezienie pracy.

W biurach pośrednictwa pracy przed wtrzymanymi pism codziennych, widzimy zastępy szarych, zmęczonych kobiet nie pierwszej młodości — urzędniczek, nauczycielek, ekspedjentek. Szukają, czytają ogłoszenia. Prawie wszędzie warunek: młoda, energiczna. O, energii mają dużo! Kobieta trudniej załamuje się duchowo, niż mężczyzna. Żona bezrobotnego mężczyzny jest mu zawsze prawie dzielnym towarzyszem. Ona krzepi go na duchu, stwarza w domu atmosferę, w której łatwiej jest znieść gorzkie bezrobocie, gorzkie niepotrzebne człowieka.

— Maż mój ma lat 50, od trzech lat

jest bez pracy — zwierza się jedna z takich kobiet. Jest zupełnie apatyczny, zapomniał się śmiać. Krzepię go jak mogę, zarabiam, jak mogę. Wydają tanie obiady dla inteligencji. Muszę przeciwie posyłać do szkoły córkę 14-letnią. A największej mnie martwi, że dziecko rośnie w atmosferze przygnębienia. Przecież tyle człowiek ma słowna w życiu, co go wyniesie z dzieciństwa. A u nas? Maż mówi o samobójstwie, każde jego słowo przepojone jest gorzkością. Kilka razy już, już miał dostać posadę. Nawet protekcja była. Ale wszędzie woleli młodszych. — „I — mówią — pan już trzy lata nie pracuje — odzwyczał się”. A przecież, jak tak dalej pójdzie, to będzie więcej lat bezrobocia.

Tak. Nastrój w domu „niepotrzebnego człowieka” nie może być sprzyjający dla kształtowania młodego charakteru. Podrastające dzieci łatwiej znajdują pracę, niż ojciec, ale skazane są na szare lata poświęcenia i orki.

— Nie mam żadnej nadziei na zmianę losu — mówi smutno 19-letnia dziewczyna, ekspedjentka. Muszę utrzymywać rodziców i młodszą rodzinę. Ojciec od paru lat nie może znaleźć pracy, przecież ich tak nie zostawię. A kłóży się z mną ożenił i brał sobie taką kulę u nogi w postaci licznej rodziny? Owszem, podobałam się niejednemu, ale każdego odstrasza rodzina. Powiadają wszyscy, że dziś trzeba być egoistą. Cóż robić, kiedy ja nie mogę...

— Tak! — wzdycha dziewczyna. — Im ciężko, ale i nam nie lekko!

H. Nał.

Sprawa chodowania bakcyli nie wyczerpuje się jednak wyłącznie na przezięciach w tramwaju, choć te są najgorsze. Podobne sytuacje zdarzają się nawet w sympatycznych, skądinąd domach prywatnych.

Wchodzi się więc beztrząs do cudzego domu z wizytą sąsiedzką w najlepszej myśli i z pełną dobrą wolą. Nazajutrz jednakże, po takich właśnie odwiedzinach człowiek budzi się w domu z katarrem i zupełnie przypomnieć sobie nie może, skąd mu się wziął, gdzie go się nabawił, gdy przecież nie było okazji do przeziębienia? Otóż znów bakcyle! bakcyle! Bo w domu, w którym pili się herbatę, czy grało w brydża, ktoś miał oczywiście grype. Nie uprzedzono o tem gości, nie odseparowano chorego, co więcej, nikt nie pomyślał o tem, aby jakoś zabezpieczyć samo mieszkanie. I tu bardzo ważne zadania stają przed panią domu.

Trzeba pamiętać o tem, że w imię zasad najprostszej higieny a także w większym jeszcze stopniu estetyki nie można pozwolić na to, aby przedmioty, któreimi posługują się chorzy, przechodziły również do rąk osób zdrowych. Przedewszystkiem pozostawianie np. przez dzieci chustek od nosa w kieszeniach paltotów, czy nawet — o zgrozo! — na fotelach i krzesłach w pokoju, to wielkie przestępstwo. Przedmioty te należy natychmiast usuwać i zamykać, a najlepiej przeznaczyć od razu do pralni. W ten sposób uniknie się rozsądników kataru, i uwolni się dom od nieestetycznych impresyj.

Największy błąd mieści się zresztą w tem, że ludzie wogóle zamalają doceńnią samą istotę przeziębienia. Wydaje się przecież, że katar to rzecz tak drobna i mało ważna, to nie choroba nawet, tylko błażostka. Nie wolno jednak zapomnieć, że to, co dla jednego jest tylko małą przejściową niedyspozycją, dla kogoś może stać się pierwszą przyczyną późniejszych, ciężkich niedomagań. A zdarza się niejednokrotnie, że osoby dorosłe zarażają się od dzieci niewinnymi napozór chorobami, które u starszych mogą nawet mieć wynik tragiczny.

W porze zimowej więc należy pamiętać o bardzo wielu rzeczach, a między innymi o właściwym i estetycznym pielęgnowaniu własnych i cudzych przeziębieni i o skutecznej walce z bakcyliami.

MAR.

Program wychowania XX w.

Co dwa lata odbywa się konferencja Federacji Światowej Stowarzyszeń Wychowawczych. W sierpniu 1937 r. odbędzie się ona w Tokio. Tematem obrad konferencji będzie „Program wychowania XX wieku”. Poszczególne sekcje Federacji już dziś planują tematy konferencji, jak np. eksperymenty na polu wychowania demokratycznego, faszystowskiego, imperjalistycznego i t. d.

Z Tow. Ziemiaków Wlkp.

Kurs dokształcający dla instruktorek Zw. Włościanek Wlkp. w czasie od 1 — 4 grudnia był liczny i zajmujący. Przewodnicząca p. Niegolewska przemówiła na wstępie zaznaczając, czym jest praca instruktorki na wsi i jak szerzyć ona winna nie tylko wiadomości zawodowe, ale i prawdziwą kulturę i przywiązanie do organizacji.

Świetne było przemówienie p. Haliny Nieniewskiej z Cielimowa, a cały szereg innych starannie opracowanych referatów, zwłaszcza p. Marji Marczewskiej i piomienne przemówienie ks. dr. Miliaka, dyrektora T. C. L. poruszyły dużo ważnych i aktualnych spraw.

Donosimy naszym członkiniom, że projektowane w grudniu zebranie Sekcji Ekonomicznej, odłożone zostało do pierwszych dni stycznia z powodu wyjazdu prelegenta.

Przypominamy również Paniom, robiącym większe zakupy gwiazdkowe czy to prywatnie, czy też z ramienia towarzystw charytatywnych, że spis chrześcijańskich hurtowni w Poznaniu znajduje się w biurze naszym.

Listopadowe zebranie jarocińskiego Koła Ziemiaków, poprzedzone było mszą św., odprawioną za duszę długoletniej członkini Koła s. p. Jadwigi Galińskiej.

Po wspólnym śniadaniu przystąpiono do obrad; przewodnicząca p. Marja Chęłkowska za Smielowa złożyła sprawozdanie z obchodu 25-letniego jubileuszu Ziemiaków Pomorskich. Następnie omówiono szczegółowo organizację kiermaszu, który urządza się wspólnie z Kółkami Włościanek w dniu 15 grudnia w Jarocinie.

Koszmarna noc na morzu

W drodze do Jawy — Zerwanie się kotła — Bohaterski sternik ratuje życie załogi

Niebywałe burze, szalejące ostatnio na Atlantyku, spowodowały liczne katastrofy okrętowe. Szczególnie straszne chwile przeżywała załoga parowca towarowego „Hook van Holland”, płynącego z Rotterdamu do Jawy z ładunkiem materiału kolejowego, olbrzymiego kotła parowego dla rafinerji cukru, części składowych maszyn oraz różnej drobnicy. Oto co opowiada jeden z członków załogi tego statku.

„Jechałem jako kucharz okrętowy. Kanał przepłynęliśmy przy możliwej pogodzie, lecz gdy znaleźliśmy się na wysokości Bretanii, zerwał się wichur, który wkrótce przemienił się w orkan, jakiego dotąd jeszcze nie przeżywałem. Stare „pułdy” nasze trzeszczało złowrogo we wszystkich swych wiązaniach. Deszcz i mgła zasłoniły horyzont i zwolna zapadała noc; noc, która miała być najokropniejsza, jaka miałam w życiu. Leżałem w kajucie z otwartymi oczyma. O śnie oczywiście myśleć nie było można. Nogami oparłem się silnie o krawędź łóża, by nie runąć na podłogę lub rozbić sobie głowę o niski pułap kajuty, gdyż statek niemal pod prostym kątem kładł się to na jedną, to na drugą stronę.

Nagle, poprzez szalejącą wichurę usłyszałem straszny krzyk, krzyk, jaki wyrwa się człowiekowi, zagrożonemu śmiertelnym niebezpieczeństwem. W mig byłam na nogach i w tejsze chwili rzucony zostałem o drzwi, które z trzaskiem się roztwały. Po schodkach, prowadzących na pokład, szumiąc, spływała woda. Z trudem zdołałem otworzyć drzwiczki zewnętrzne, przytrzymywane naporem wichury i wody. Wreszcie stanąłem na pokładzie. Trzymając się kureczowo barier, po chwili stwierdziłem, że opadał znajdowało się kilkoro ludzi, zwabionych tak, jak ja, usłyszanym krzykiem. Co się stało? Nic nadzwyczajnego! Bałwan zmiotł człowieka z pokładu... Oczywiście trzeba było go ratować. Ale jak i gdzie go szukać w tym rozszalałym żywiole wodnym? Padł rozkaz kapitański: „Stop! cała siła pary w tył. Puścić reflektor!”

Atoli wszczęta akcja ratunkowa została nagle przerwana — straszny wstrząs targnął statkiem. Błyskawica przemknęła mi przez głowę myśl: eksplozja! Ale już

rozległo się gdzieś z dołu statku wołanie: „Bywajcie, bywajcie! Wielki kocioł się urwał!” Wszyscy struchleli. Tam w odmetach jeden człowiek walczył o swoje życie, tutaj chodziło o życie całej załogi. Tamtego więc trzeba było pozostawić swemu losowi... Rzucono się do luki. W młmle światło żarowej lampy, przyciśnięciem unoszącym się pyłem mącznym, dostrzec było można kontury olbrzymiego parowego kotła, który, zerwawszy przytrzymujące go ankrzy, przewalał swe potworne cielsko od jednej ściany okrętu do drugiej. Przy każdym gwałtownym uderzeniu o „bandę”, statek trząsł się i drżał niby w strachu panicznym. Tymczasem stalowy potwór zdołał już poczynić wielkie spustoszenia: porozbił kilka skrzyń z szkłem i porcelaną, oraz porozrywał kilkanaście worków z mąką. Te worki z mąką stanowiły na szczęście rodzaj buforu przy uderzeniach rozszalałego kotła, tak samo, jak z przeciwnej strony, spiętrzone w olbrzymi sztapel różne żelaztwa kolejowe, chroniło tę stronę statku przed roztrzaskaniem. W każdym razie rozbicie okrętu przez rozrukane monstrum było tylko kwestją krótkiego czasu.

Przejęci grozą położenia, staliśmy bezradni. Kapitan odzyskał pierwszy przytomność umysłu: „Za każdą cenę trzeba kocioł unieruchomić — rzekł — i jest na to sposób: należy rozwiązać sztapel żelaztwa, ażeby ten, rozpadłszy się, zapenił wolną przestrzeń, po której kocioł się przewala. Ale kto się tego zadania podejmie?” Nie było takiego rzykanta, bo któżby chciał pójść na niechybną zagładę? W tej chwili zjawił się sternik (człowiek, dla swej szorstkości bardzo przez nas nielubiany) i torując sobie brutalnie drogę, stanął u wejścia do luki. Po chwili namysłu, milcząc, począł schodzić do składnicy. Widzieliśmy, jak odważny ten człowiek przeskakiwał z beczki na beczkę, z skrzyni na skrzynię. Potem straciłmy go z oczu. Coraz gęstszy pył mączny przysłaniał całą składnicę. Mijały kwadransy i już uważaliśmy śmiałka za straconego, gdy w tem rozległ się ogłuszający huk, niby salwa armatnia. Nie ulegało wątpliwości, że sternik dokonał bohaterskiego czynu: udało mu się rozkręcić liny stalowe, przytrzymujące żelaztwa kolejowe i sztapel runął, osaczając kocioł na miejscu.

Gdy nazajutrz w piękną słoneczną pogodę zmasakrowane ciało naszego bohatera owinięte w flagę narodową spuszczało do morza, kręciły nam się w oczach łzy. Ten szorstki i opryskliwy człowiek uczynił przecież rzecz wielką: dla ratowania bliźnich poświęcił swe życie!...
Kr.

Przyjemnie jest spojrzeć na świat kiedy się siedzi na szczycie niebotyku.

Półtoraroczny klient w sądzie

Eryk Zinke, liczący 18 miesięcy, obywatel austriacki, figurował w tych dniach w sądzie okręgowym w Wiedniu jako powód w sprawie o odszkodowanie w sumie 2500 szylingów, którego się domaga od kolei państwowych. Mały Eryk znajdował się ze swym ojcem w pociągu, który się wykoleił pod St. Florian. Wśród rannych figurował cieciec małego Eryka, który zgłosił też pretensję do kolei o odszkodowanie w sumie 15.000 szylingów. Adwokat występujący w imieniu 1 i pół rocznego Zinke junjora, twierdząc, iż kilka szram na twarzy oraz przetrach, jakiego doznało dziecko, warte są 2.500 szylingów, i tę sumę winna kolej zapłacić. Mały Eryk, jak twierdzi obrońca, boi się teraz panicznie kolei i nie chce się już bawić pociągami mechanicznymi, który posiada wśród swoich zabawek. Obrońca interesów zarządu kolei dowodził replikując, że tak wielka suma jest zupełnie niepotrzebna dla rekompensowania uczuć strachu i bólu, jakich doznał mały Eryk i że w tym celu wystarczyć może zupełnie drobna suma na kupno jakiejś odpowiedniej zabawki. Sąd, rozważwszy argumenty pro i contra, przyznał rację wywodom obrońcy kolei, i zasądził od kolei sumkę 100 szylingów dla małego Eryka.

Najmodniejszy domek

mieści wygodnie całą rodzinę, jak to wskazuje przykład w Oakland, w Kalifornii (U. S. A.). Na „placu”, mierzącym 3 metry szerokości i 15 metrów długości, wybudowało sobie młode małżeństwo dom trzy piętrowy. „Dom” zawiera na trzech piętrach sześć pokoi. Na parterze więc znaj-

duje się pokój jadalny o wymiarze 2,70x5,80 metra, za nim zaś kuchnia o wymiarze 2,70x3,35 mtr. Na pierwszym piętrze sypialnia o wymiarze 2,70x3,90 mtr., na II piętrze kąpielowy i pokój dziecięcy, na trzecim zaś umywalnia i schowek na bieliznę. Płaski dach służy jako taras a w lecie jako ogródek. W ten sposób na maleńkim placu za małe pieniądze stał dom, zawierający wszystkie izby mieszkalne niezbędne dla pomieszczenia rodziny, składającej się z małżonków i dwójki dzieci.

Zaharoff na ekranie

Jedna z wielkich wirtuozek filmowych w Hollywood kręci film dźwiękowy, w którym główną rolę odgrywać będzie osoba sir Bazyla Zaharoffa, zmarłego niedawno króla armat. Treścią filmu mają być przygody i przeżycia Zacharoffa. Premiera filmu odbędzie się niedługo w Hollywood.

Badania nad skamieniałymi rybami

Do Szwecji powrócił jeden z członków naukowej ekspedycji do Grenlandji, paleontolog dr. Gunnar Säve - Södelberg. Dr. Södelberg przeprowadzał badania nad skamieniałymi szczątkami ryb, jakie znaleziono w regionach polarnych. Między innymi dr. Södenberg pracował przez dłuższy czas nad badaniem skamieniałej ryby, przypominającej ślimaka, a uzbrojonej w mocne łuski; przeprowadził również dokładne studia nad specjalnym gatunkiem ryb, jakie odkryto po raz pierwszy w 1933 r., i które dotąd nie zostały jeszcze dokładnie zbadane. Dr. Södenbergowi udało się odnaleźć skamieniałe resztki najstarszego zwierzęcia czworonożnego Devon pegocephale. Odszukane resztki są tak dobrze zakonserwowane, iż umożliwiają dokładne studia struktury wewnętrznej tego zwierzęcia.

Wspaniałe prezenty dla Panów
Koszule
Krawaty
Rękawiczki
Stroje poranne i domowe

Bogdan
Zniński
i SKA

Poznań tel. 10-70 27 Grudnia 19
Po stronie Teatru Polskiego.
Pg 8 734-43 190

Kompozytorzy na tronie

W historii znajdują się przykłady twórczości muzycznej monarchów. Ludwik VIII, król Francji, skomponował muzykę do baletu, który wystawiony był przed 300 laty w Chantilly. Partytura tej kompozycji została odnaleziona przed kilku laty w bibliotece konserwatorium paryskiego. Poza tem król skomponował kilka symfonij i chórów. Kompozytorem okazał się też cesarz austriacki, Ferdynand III, zostało po nim kilka oper w stylu włoskim. Również cesarz Józef I i Leopold I zajmowali się gorliwie muzyką. Dużą spuściznę muzyczną zostawił po sobie zwłaszcza cesarz Leopold I: 155 aryj, 17 suit baletowych i 79 choraliów religijnych. Król pruski, Fryderyk II, grywał chętnie sam i komponował marsze wojskowe. Autorem marsza wojskowego, który grywanv jest teraz przez angielskie orkiestry pułkowe, jest król Edward VIII.

Ekscentryczny ślub

W Ameryce ekscentryczne pary narzeczonych urządzają śluby w rozmaity sposób, aby się wyróżnić z pośród ogółu. Były więc już śluby w poczekalni dworca kolejowego, na okrętach, w aeroplanach. Ostatnio sensację wzbudził ślub pewnej młodej pary, która zwróciła się do gubernatora stanu Oregon z prośbą o udzielenie zezwolenia na odbycie ceremonji ślubnej w grocie prehistorycznej. Nowożeńcy zjawili się nie w stroju ślubnym, lecz przybrani w skóry zwierząt. Goście uznali, iż ceremonia w tych warunkach, bądź co bądź oryginalnych, jest „very nice” (bardzo miła).

Rozrost szkolnictwa w Chinach

Z wprowadzeniem przymusu nauki szkolnej w 24 prowincjach chińskich podległych rządowi w Nankinie wzrosła jednocześnie liczba szkół powszechnych jednoklasowych o 16 459, czteroklasowych o 5 675, gimnazjów o 11 873, szkół rolniczych o 10 196. Liczba uczniów obojga płci wzrosła o 5 milionów. Przyrost ten nastąpił w ciągu roku 1935.

Gdy kupimy sobie choinkę...

Wśród wysokich bloków kamienic powstał miniaturowy las, pachnący zdaleka żywicą. Małe i wielkie choinki, jodły nawet, a wszystko tak pięknie ciemną zielenią zestrzajające się z oszpebrzonym miastem!... Tak wwa zawsze raz do roku. Las przenosi się do miasta, aby w okresie gwiazdkowym podnieść urok tych najradośniejszych świąt.

Choinka na Gwiazdkę w całej Polsce, obok opłatka, stała się nieodzowną dekoracją każdego domu.

To też nic dziwnego, że w okresie gwiazdkowym troską nie tylko naszych pociech, ale także rodziców, jest myśl, jak najpraktyczniej i najtaniej ustroić choinkę.

Z kłopotów wybawia wszystkich „Ilustracja Polska”, to najpopularniejsze obecnie, przez wszystkich ulubione pismo tygodniowe. W dwóch ostatnich numerach, w dziale dla młodzieży, ukazały się rysunki z opisami, w jaki sposób wykonać możemy tanie, piękne a przedewszystkiem polskie ozdoby.

Numery te (49 i 50) — a już na wyczerpaniu. Radzimy je jak najwcześniej zakupić. Trzeci opis polskich ozdób choinkowych ukazuje się w najbliższy wtorek, w numerze 51.

A pamiętajcie także, że najmilszą niespodzianką sprawicie swym najbliższym, zamawiając na nowy rok abonament „Ilustracji Polskiej”.

Bezpłatne numery okazowe wysyła na życzenie Administracja: Poznań, św. Marcina 70.

zg 793/4

UDELIKATNIA i WYBIELA RĘCE KREM PRAŁATÓW PERFECTION

Lekka atletyka

Polska na jednym z pięciu frontów. — Lekkoatletci niemieccy rozegrają w dnia 22 bm. mecze międzypaństwowe jednocześnie na pięciu frontach.

Przeciwnikami Niemców będą: Austria, Luxemburg, Holandia, Czechosłowacja i wreszcie — Polska.

Program zagraniczny lekkoatletów niemieckich na rok przyszły zapowiada się bardzo bogato. Poza wymienionymi wyżej spotkaniami reprezentacja Niemiec rozegra:

14 sierpnia mecz z Anglią w Londynie, w lipcu z Francją w Monachium, a poza tem niemieccy lekkoatletci wezmą udział w międzynarodowych mistrzostwach Anglii.

„Międzynarodowy Klub Sportowy” urządza w niedzielę o godz. 13 w hali „Sokoła” przy ul. Dembińskiej wewnętrzne zawody lekko - atletyczne (biegi: 50 m, 500 m; rzut kulą; skoki; wdal, wwyż i trójskok). Udział biorą czołowi lekkoatletci - gimnazjaliści poznańscy. Zgłoszenia dalszych zawodników przyjmuje się na miejscu do godz. 12.50. (kom)

A. Z. S. urządza wewnętrzne zawody w niedzielę o godz. 13 w hali Sokoła. Startują czołowi zawodnicy okręgu. (kom)

Zaprawa zimowa „H. C. P.” odbywa się we wtorki i czwartki każdego tygodnia od godz. 17 do 19 w sali klubu, pod kierownictwem trenera p. Marcinkowskiego. Kierownictwo oddz. specjalny nacisk położono na wychowanie juniorów, których zapisy przyjmuje się na treningach. — Oprócz gimnastyki uprawia się na wspomnianych treningach różne gry wolne, jak koszykówkę i siatkówkę. (kom)

Narciarstwo

Kursy narciarskie w Zakopanem i Wochochce. Sekcja narciarska AZS. (Poznań) organizuje w czasie od 15 bm. do 15 kwietnia szereg kursów narciarskich dla początkujących i zaawansowanych, oraz kilka długodystansowych raidów narciarskich w Karpatach. Kursy prowadzą dyplomowani instruktorzy P. Z. N. Uczestnicy korzystają z dalekoidających ulg kolejowych (82 proc. zniżki), oraz zniżki taksy klimatycznej i w pensjonatach. Zgłoszenia i zapisy przyjmuje, oraz wszelkich informacji udziela sekretariat AZS Zamek, wartownia, w godz. od 16,30—18,30 codziennie.

Pięściarstwo

Stuttgart — P. K. S. (Katowice) 9:7. Niemcy górowali pod względem techniki i wytrzymałości. Najlepszym bokserem niemieckim był Ostländer, wśród Polaków Piłat.

Szczegółowe wyniki przedstawiają się

następująco: w muszej: Pawlica nieprzekonywująco pokonał na punkty Stättera, w koguciej: Nowakowski odniósł zwycięstwo punktowe nad Otto, w piórkowej: Ostländer w pierwszym starciu znokautował Morawca, w lekkiej: Brandl wygrał na punkty z Wiechulą, aczkolwiek przebieg walki był remisowy, w półśredniej: Zeller zremisował z Kollonko, w średniej: Held w drugiej rundzie pokonał Rembalskiego przez k. o., w półciężkiej: Ackermann pokonał na punkty Langerę, w ciężkiej: Piłat w pierwszej rundzie wspaniale znokautował Schedlera.

Sędziował w ringu p. Wende. Punktowali: Brin ze Stuttgartu i Stadłowski z Katowic. Widzów około 1000.

„HCP” — „Warta”. W sobotę o godz. 20 w sali „HCP” odbędzie się spotkanie „H. C. P.” — „Warta”. Zawody te, w których startować będzie 10 par, zapowiadają się wcale ciekawie z uwagi na wystawienie przez zespoły bardzo utalentowanych zawodników, zwłaszcza młodzików, z ostatnio odbytych kursów bokserskich. Walki odbywają się w trzech starciach 2-minutowych. (kom)

Pierwsze spotkania o drużynowe mistrzostwo Polski odbędą się w najbliższą niedzielę. Przewidziane są dwa spotkania: w Lublinie pomiędzy mistrzem okręgu K. S. Zakłady Ostrowieckie a mistrzem Krakowa Wisłą i w Janowej Dolinie pomiędzy mistrzem Wołynia, drużyną miejscowego Z. S. i mistrzem Lwowa Lechia. (Pat.)

Różne

Sejmik sportowy, odraczany kilkakrotnie, zwolony został na niedzielę godz. 14 do sali rady miejskiej w Poznaniu.

Prof. Rudolf Waces, laureatem nagrody dziennikarskiej. W środę w sali konferencyjnej Państwowego Urzędu W. F. i P. W. w Warszawie odbyło się posiedzenie komisji nadawczej nagrody dziennikarskiej P. U. W. F.

Nagrodę powyższą przyznano prof. Rudolfowi Wackowi ze Lwowa.

Szermierka

Propagandowy kurs A. Z. S. rozpoczął się w sali pięściarskiej okręgowego ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej 24. Na kurs pań zgłosiło się 10 kandydatek, a na kurs panów 21. Na podkreślenie zasługuje stosunkowo duża liczba zgłoszeń na kurs pań. Jak wiadomo właśnie w szermierce kobiecej Poznań odnosił największe sukcesy, zdobywając przez szereg lat mistrzostwo Polski w florecie przez p. Gronowską-Rowecką oraz p. Lange - Kutznerowiczową. Może nowy kurs wyłoni godne następczynię. Lista zgłoszeń na oba kursy nie została jeszcze zamknięta.

Białego Lwa, a Politechnika praska promowała go na doktora h. c. za zasługi na polu badań naukowych i wynalazków.

Walne Zebranie Tow. św. Wincentego a Paulo

Roczne Walne Zebranie wszystkich Konferencyj Towarzystwa św. Wincentego a Paulo odbędzie się w niedzielę dnia 13 grudnia b. r. o godzinie 11 w Sali Koncertowej, św. Marcin 8. Referat na uczenie 400-letniej rocznicy urodzin wielkiego jałmużnika Polski, ks. Piotra Skargi wygłosi p. redaktor Czesław Kędziński. Jego Eminencja ks. kardynał Prymas dr. August Hlond przyrzekł zaszczycić to zebranie swą obecnością.

Msza św. w intencji Tow. odprawi się w ten sam dzień o 8-mej godzinie w kościele OO. Franciszkanów.

Pożądany udział osób, pragnących zapoznać się z działalnością Towarzystwa.

Orzecznictwo sądów polskich

Odpowiedzialność pracodawcy za niezgłoszenie pracownika do Ubezpieczalni

Mąż Elli F. był pracownikiem gminy m. Lwowa. Po jego śmierci okazało się, że Ella F. nie otrzymała żadnego zaopatrzenia, gdyż Gmina m. Lwowa zaniedbała go zgłosić do Ubezpieczalni. Art. 112 Rozporządzenia Prez. Rzplitej z 24 listopada 1927 (Dziennik Ustaw nr. 106 poz. 911 z r. 1927) ustanowił odpowiedzialność cywilną pracodawcy za szkodę wyrządzoną przez zaniedbanie zgłoszenia. Powołując się na ten przepis Ella F. wniosła do Sądu pozew przeciw Gminie m. Lwowa o odszkodowanie. Sąd Apelacyjny we Lwowie orzekł w myśl żądania powódki. Gmina m. Lwowa zaskarżyła jednak ten wyrok w trybie kasacji do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy wyrokiem z 9 stycznia 1936 r. (C II 1936/35) kasację pozwanej Gminy m. Lwowa oddalił z następującym uzasadnieniem

„Wdowa ma prawo do renty, jeśli mąż jej w chwili śmierci miał prawo do renty inwalidzkiej lub starczej (art. 26 Rozp. 224 listopada 1927 r.). Renta starcza równa się kwocie renty inwalidzkiej (art. 39 tegoż rozporządzenia), zatem obojętne jest, którą z nich przyjmie się za podstawę wymiaru renty wdowiej...”

„Pozwana odpowiada powódce za szkodę, wyrządzoną przez zaniechanie zgłoszenia ubezpieczenia męża powódki (art. 112). Obojętne jest, że mąż powódki za życia nie odchodził należnej mu renty, gdyż nawet wyraźne zrzeczenie się przezeń praw z ubezpieczenia nie wiązałoby ani jego, ani wdowy po nim (art. 132).”

„Pozwana nie broniła się w pierwszej instancji, że mąż powódki żądał by go nie ubezpieczać, zatem nie mogła też takiej obrony podnieść w apelacji. Szczegół ten nie miałby zresztą znaczenia w sporze ze względu na przepis art. 112 Rozp. Prez. Rzplitej z 24 listopada 1927 r., który nakładając na pracodawcę odpowiedzialność za szkodę nie czyni różnicy co do pobudek zaniedbania...”

„Twierdzenie skargi kasacyjnej, że renta starcza należy się ubezpieczonemu tylko w tym razie, jeśli przed rozwiązaniem stosunku służbowego ukończy 65 lat życia, jest sprzeczne z art. 24 punkt 7 cyt. (t. j. Rozp. z 24 listopada 1927 r.), który nie zawiera takiego warunku...”

„Mąż powódki w dn. śmierci miał 67 lat, a przy prawidłowym zgłoszeniu przez gminę, byłby miał prawo do renty starczej, a tem samem służył powódce prawo do renty wdowiej i zwrotu szkody w wysokości renty”. (k.)

Detektyw osobisty prez. Roosevelta

W świącie, która towarzyszy prezydentowi U. S. A. Rooseveltowi w jego podróży do Buenos-Aires, wydarzył się wypadek nagłego zgonu jednego z jej członków. Umarł mianowicie słynny detektyw amerykański, August Germerchi, który od kilku lat należał do straży przybocznej prezydenta i znany był w Stanach pod przydomkiem „Gus”. Zgon „Gusa” sprawił duże wrażenie w kołach amerykańskich.

„Orleń”

Ostatni numer „Orleń”, ukazał się w pięknej okładce i jest poświęcony Poznaniu i Wielkopolsce. Artykuł wstępny traktuje o znaczeniu Wielkopolski w czasach przedrozbiorowych i ostatnich pod czas i po wojnie światowej.

Artykuł „Gorąco kochała”, oddaje cześć cichej bohaterce i wytrwałej bojowniczy o ideały katolickie i polskie pod zaborami. W następnym artykule „Pisarz Wielkiej Mocy”, autor przeprowadza charakterystykę „twórczości Sienkiewicza, jako objawienie ideałów religijnych, które powinny gorzeć wiecznie w sanktuarium duszy narodu”. Rozwiązanie ważnego zagadnienia wsi w artykule „Wies idzie”, oznacza zainteresowanie się naszej młodzieży kwestiami pałacami. Poza tem jak w każdym numerze czyta się interesujący przegląd

Kinoteatr „SŁOŃCE” Kinoteatr

W sobotę, 12 i w niedzielę, 13 grudnia o godzinie 3 po południu NA OGÓLNE ŻYCZENIE SZAN. PUBLICZNOŚCI

2 SPECJALNE PRZEDSTAWIENIA 2 POPOŁUDNIOWE FILMU

„MAYERLING”

Dzieje najpiękniejszej miłości, jaką znają dzieje ludzkie. Piemienna miłość arcyksięcia RUDOLFA HABS-BURGA i baronówny MARIJ VET-SERY. W popisowych rolach najpiękniejsza para kochanków europejskich ekranów:

CHARLES BOYER z 790¹

DANIELLE DARRIEUX

Film dla dzieci i młodzieży wzbронiony!

Bilety po cenach najniższych:

CAŁY PARTER 50 groszy

CAŁY BALKON 75 groszy

są do nabycia od piątku w kasie III kinoteatru „SŁOŃCE”.

Z dni i miesięcy, Świat przy warsztacie, nowe, dzieła poezji — ozdobiony gwara góralską, wesole opowiadanie łowieckie i dzieła: „Co czytać”.

W tym numerze ogłoszono i przypominano zarazem konkursy: nowelisticzny, rysunkowy, propagandowy i wielki konkurs wytwórczości polskiej. Numer przedstawia się interesująco i miło. Treść na poziomie. „Orleń” powinien czytać każdy uczeń szkoły polskiej, a nawet Polacy z zagranicy. Pismo to jest bogato ilustrowane. „Orleń” Poznań, Al. Marcinkowskiego 22, abonament roczny 2,70, pojedynczy egzemplarz 30 gr. nr. P. K. O. 212.884.

Jutro „Rigoletto” z Mignon Spence

Jutro w sobotę, dnia 12 bm. w Teatrze Wielkim wystąpi jedyny raz w pięknej operze G. Verdiego „Rigoletto”, znakomita artystka o światowej sławie Mignon Spence, o której prasa zachodnia wyraża się z najwyższym uznaniem. Sztokholmski krytyk pisze o niej: „...Głos tej młodej i pięknej artystki wykazuje zdumiewającą wprost technikę, pozwalającą jej brać z największą łatwością wysokie „fa”, którem często kończy swe arje. Przyszłość przyniesie jej olbrzymią sławę”.

Zapowiedź występu tej świetnej amerykańskiej sopranistki koloraturowej wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie i bilety w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20 są wprost rozbijywane.

Zygmunt Lisicki

profesor Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Poznaniu, wystąpi jako solista na koncercie symfonicznym w wtorek 15 bm. o godz. 20. Artysta odegra z towarzyszeniem orkiestry koncert fortepianowy e-moll Chopina.

Winifred Christie

wystąpi z recitalem na dwuklawiaturowym fortepianie Moora.

Donosiłmy o słynnym wynalazku Emanuela Moora, który skonstruował fortepian o dwóch klawiaturach, uzupełniający w wielkiej mierze braki obecnego fortepianu. Fortepian Moora wyróżnia się olbrzymim tonem i daje efektywne możliwości przy wykonywaniu przez pianistów danych utworów. Taki Bach czy Liszt grany na fortepianie Moora przedstawia nam te kompozycje w świetle bardziej wartościowym niż na zwykłym fortepianie.

W niedzielę, dnia 13. bm. wieczorem o godz. 8 w sali Domu Ewangelickiego (Al. Marsz. Piłsudskiego 19) będziemy mieli okazję usłyszenia tego epokowego wynalazku. Wieczór ten, na którym wystąpi świetna pianistka angielska Winifred Christie da nam dużo wrażeń tak artystycznych jak i dźwiękowych dzięki nowemu fortepianowi Moora.

Prasa zagraniczna pisze o Winifred Christie i wynalazku Moora:

Stany Zjednoczone New York Evening World: „Piękne śpiewne uderzenie i wyraz nadzwyczaj uduchowiony”.

Musical Courier: „Najważniejszym wydarzeniem muzycznym na wystawie „Stulecie postępu” w Chicago był fortepian o podwójnej klawiaturze Moora i Winifred Christie”.

Anglia: London Daily Telegraph „Połączenie dwóch klawiatur pozwoliło na najfantastyczniejsze pokazy wirtuozostwa”. Ernest Newman: „Jedno z najciekawszych wydarzeń w życiu muzycznym to usłyszenie fortepianu o podwójnej klawiaturze Moora. Piękno i wielkość efektu nie da się prosto opisać”.

Pani Winifred Christie odegra Bacha „Chaconne”, Liszta „Sonatę” oraz utwory Chopina, Dohmnyego, Ravela i Moora. Bilety do nabycia w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20.

zg 11336

Święta w Zakopanem

w najwytworniejszym pensjonacie „MARILOR” oraz w skromniejszych pensjonatach. WIGILIA - SYLWESTER!

FRANCOPOL Poznań, św. Marcin 58. Tel. 41-04

Odseparowanie się od Żydów

Zawód restauratorski, kawiarski i hotelarski w Polsce posiadał centralną organizację z siedzibą w Warszawie, która jednak miała charakter mieszany żydowski. Ten stan oddawna wywoływał niezadowolone zarówno w Wielkopolsce, jak w Krakowie, na Pomorzu jak i na Śląsku. Również zawodowcy Polacy Chrześcijaństwo w województwach łódzkim i lwowskim wyrażali z tego powodu niezadowolenie. Mimo to większością głosów na zjeździe dnia 20 października b. r. w Warszawie odrzucono wniosek Poznańskiego Związku o zmianę nazwy na „Polsko-Chrześcijańska Centrala”.

Dnia 27 listopada odbyły się w Poznaniu nadzwyczajne obrady delegatów z powyższych województw, którzy jednogłośnie postanowili: 1) powołać do życia porozumiewawczą komisję wszystkich polsko - chrześcijańskich organizacji restauratorów, właścicieli kawiarni i hoteli w całej Polsce z tymczasową siedzibą w Poznaniu; 2) wystąpić z obecnej warszawskiej centrali; 3) założyć nową szczerze polską i chrześcijańską centralną organizację zawodową.

Ponieważ wielu jeszcze restauratorów, właścicieli kawiarni i hoteli chodzi luzem, albowiem ich stan dotychczasowej centrali nie zadowalał — uprasza się wszystkich zawodowców Polaków Chrześcijań o zgłaszanie swego akcesu do mającej powstać polsko-chrześcijańskiej centralnej organizacji. Adres tymczasowej siedziby — Poznań, pl. Wolności 8.

Sprawy słowiańskie

„Młodzież słowiańska” w Pradze

„Narodowy związek młodzieży słowiańskiej”, studujący w Pradze, zaczął w listopadzie wydawać specjalny biuletyn, Tisk Slovenska Mladeže (T. S. M.), mający wychodzić dwa razy w miesiącu. W obu dotychczasowych numerach, stosownie do zapowiedzi, że „TSM” będzie „zwierciadłem życia wszystkich młodych Słowian u nas i zagranicą”, mamy dobre informacje o praskim Nar. zw. młodzieży słow., na którego czele stoi Polak p. Jan Miszewski, dzielącym się na „koła” narodowe, a niemniej wiadomości z reszty świata słowiańskiego. „TSM” stwierdza, że tylko studenci bułgarscy nie utrzymują stosunków przyjaznych z resztą studentów słowiańskich.

Według „TSM” obchodziło najstarsze towarzystwo studenckie w Pradze „Serbowka”, jednocząc studentów łużyckich 90-lecie swego istnienia. Na specjalnym obchodzie przemawiali prezes „Serbowki” Jerzy Miercink, prof. dr. Pata, znany przyjaciel Łużyc, Jan Miszewski ze Zw. mł. sl., p. Smolarzowa - Czapkowa ze Zj. Kobiet Słowiańskich, red. Hejret za Tow. Przyjaciół Łużyc.

(TSM) Zespół artystyczny „Slunko”, założony latem na pierwszym zjeździe artystów w Ołomuńcu, nawiązuje stosunki z młodzieżą artystyczną w Polsce.

(TSM) W Paryżu wychodzi drugi rok miesięcznik „Slovensky vystie hovalec” (Emigrant słowacki), organ Ligi Słowackiej gen. M. R. Sztrefanika, będącej wydziałem Macierzy Słowackiej. W nr. 11. umieszczył pose. czechosł. dr. St. Osusky artykuł „Stanowisko Słowian w polityce międzynarodowej”, który ukazał się też jako osobna broszura.

(P.) Mikołaj Tesla, wielki fizyk jugosłowiański, został odznaczony orderem

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś w piątek wspaniałą dramaturgię E. D' Alberta „Zamarle oczy”, w pierwszorządnej obsadzie z p. Z. Fedyczkowską w głównej partji Myrtle. Kierownictwo muzyczne dyr. dr. Z. Latoszewski. Reż. M. Janowska - Koczyńska.

Jutro w sobotę 12 bm. w tym sezonie nie grana jeszcze piękna opera Verdi'ego „Rigoletto”, w której gościnnie wystąpi światowej sławy amerykańska sopranistka koloratury Mignon Spence. Będzie to jedyny występ tej znakomitej artystki. W pozostałych rolach pp.: Dr. W. Roessler-Stokowska, J. Woliński, A. Karpacki, reż. K. Urbanowicz i in. Kier. muz. kapelm. St. Barański. Zapowiedź wznowienia „Rigoletto” z występem Mignon Spence stała się prawdziwą sensacją muzyczną Poznania i napewno doborowa publiczność wypełni widowisko do ostatniego miejsca.

W niedzielę po południu „Zamarle oczy”, w pierwszorządnej obsadzie. Kier. muz. dyr. dr. Z. Latoszewski. Niezwykle niskie ceny od 0,60 do 2,50 zł umożliwią wszystkim zobaczenie tej przepięknej opery.

W niedzielę wieczorem atrakcyjna operetka „Kwiat Hawaju”.

Za kilka dni odbędzie się premiera wspaniałej opery Statkowskiego „Marja”, w opracowaniu muzycznym kapelm. St. Barańskiego i reżyserskiem K. Urbanowicza.

Z Teatru Polskiego

Arcykomiczna lekka komedia muzyczna „Podwójna buchalterja”, grana będzie codziennie do końca tygodnia. W niedzielę po południu po cenach do połowy zniżonych arcykomedia Szekspira „Wieczór Trzech Króli”. W czwartek 1 bm. o godz. 16 przedstawienie dla dzieci „Teatru Marjonetek”, które wzbudziło wśród najbliższej publiczności wielkie zainteresowanie. Najbliższą premierą będzie znakomita komedia głośnego węgierskiego pisarza Molnara „Wielka miłość”, która zdobyła olbrzymie powodzenie na wszystkich scenach europejskich, a ostatnio w Warszawie nie schodziła z afisza przez szereg miesięcy.

Z Teatru Nowego

Dziś znakomita, sukcesowa komedia Scribe'a „Szkłanka wody”. Początek o godzinie 8,10 wiecz.

Jutro t. j. w sobotę premiera oryginalnej polskiej komedji Wł. Jastrzębiec-Zalawskiego „Serca za drutem kolczastym”. Nowość tę opracowuje reżysersko dla naszej sceny p. Ryszard Wasilewski. Obsadę świetnej komedji stanowią panie: J. Zaklicka, i J. Korecka, oraz panowie: Dowmunt, Jaroń, Przysański i Smoczyński. Atrakcją będzie piosenka, którą wykona Zaklicka układu autora z muzyką Miszułowicza. Nową oprawę sceny przygotowuje p. St. Grabczyk.

W sobotę na przedstawieniu popularnym — po cenach najniższych t. j. 50 gr., 75 gr., i 1 zł — „Szkłanka wody”. — Początek o godz. 4.30 po południu.

korespondencja

z czytelnikami

Z. K. Projektu tego nie urzeczywistnimy obecnie. (K)

S. S. Z. Pracownik umysłowy pozostający bez pracy z powodu niemożności znalezienia odpowiedniego zajęcia po wyczerpaniu okresu świadczeń z powodu braku pracy, winien w celu zachowania praw do świadczeń emerytalnych z tytułu ubezpieczenia społecznego, zgłaszać się do właściwego biura pośrednictwa pracy, stosownie do ogólnie obowiązujących przepisów o rejestracji poszukujących pracy. W ciągu całego czasu pozostawania bez pracy winien pracownik przedstawiać, jeżeli utrata zajęcia nastąpiła przed 1. 1. 34 r. Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, a jeżeli po 1. 1. 1934 roku właściwej Ubezpieczalni Społecznej, co sześć miesięcy zaświadczenia biura pośrednictwa pracy, stwierdzające niemożność znalezienia odpowiedniego zajęcia. (K)

P. 1001. 1) Spłata zaległego wynagrodzenia w ratach, za okres przed utratą zajęcia, po zwolnieniu pracownika z pracy, nie stanowi przeszkody do pobierania zasiłku na wypadek braku pracy, jeżeli pracownik pozostaje rzeczywiście bez pracy. 2) Prawo do świadczeń na wypadek braku pracy poza szczególnymi warunkami, ma ubezpieczony, który pozostaje nieprzerwanie bez pracy wskutek niemożności znalezienia odpowiedniego zajęcia. Pobierający zasiłki nie może

Rozmyślenia poborcy magistrackiego:

— „Gdy kto siedzi w sali na koncercie to wiadomo napewno, że zapłacił podatek magistracki. A gdy kto słucha odbiornika stereofonicznego Philipsa, to ma wrażenie, że siedzi na koncercie. A co z tego ma magistrat? — Guzik.”

ng 21 235

jednocześnie zarobkować i Zakład wrzucił stwierdzenia, że pobierający świadczenia zarobkuje, ma prawo wstrzymać wypłatę świadczeń. Rozporządzenie M. O. S. które miało ustalić zasady pobierania zasiłku przy równoczesnym zatrudnieniu lecz przy obniżonym wynagrodzeniu, dotychczas się nie ukazało. (K)

P. K. — Gnieszno. Renta starca przysługująca pracownikowi umysłowemu po ukończeniu 65 lat życia i przebycia w ubezpieczeniu emerytalnym, pracowników umysłowych okresu oczekiwania tj. 60 miesięcy składkowych. Wysokość renty zależy od przeciętnej pensji oraz od ilości miesięcy składkowych; do 120 miesięcy składkowych renta wynosi 40 proc. przeciętnej pensji, każdy dalszy miesiąc ponad 120 miesięcy dolicza się 1/6 proc. przeciętnej pensji i tak np. jeżeli był ktoś ubezpieczony przez lat 15 to renta wynosiłaby 50 proc. przeciętnej pensji. Renta inwalidzka przysługująca osobie ubezpieczonej niezdolnej do wykonywania swego zawodu w stopniu powyżej 50 proc. niezależnie od wieku. Obliczenie renty inwalidzkiej jest identycznym obliczeniem renty starczej. (K)

Dnia 10 grudnia 1936 r., o godzinie 23-ciej, zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 41, nasz najdroższy brat, szwagier i wujek. ś. p.

Stanisław Kluczyński

powstaniec wielkopolski, porucznik rezerwy art.,
odznaczony dwukrotnie Krzyżem Walecznych

o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Markowice, Jerka, Solec-Kujawski, Pniewiec.

Eksportacja zwłok odbędzie się w niedzielę, dnia 13 grudnia o godzinie 14-tej z Zakładu SS. Miłosierdzia w Środzie do kościoła parafialnego w Krerowie. Nazajutrz o godzinie 10,30 msza św. żałobna i złożenie zwłok do grobu rodzinnego.

Powózki oczekiwać będą na stacji Pierzchno, w poniedziałek, na ranne pociągi.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zdg 14 884/5

Oto aparat o którym marzyłem

Sprawiliś mi ogromną radość. Wujaszku. Zawsze chciałem mieć aparat składany z wyswalczem na kamerze, nie przy obiektywie, a aparat NETTAR firmy Zeiss Ikon upatrzyłem już sobie w oknie wystawowym. Obiektyw jest bardzo jasny i posiada znane w aparatach marki Zeiss Ikon nastawienie dwupunktowe.

Prospekty o aparatach NETTAR otrzymać można w sklepach przyborów fotograficznych, oraz w Jeneralnej Reprezentacji fabryki Zeiss Ikon, Dom Techn. Handl. J. SEGALOWICZ, Warszawa, Moniuszki 2.

ng 21 277

W dniu 10 grudnia 1936 r. o godz. 13,15, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, córka, siostra, bratowa, babka, stryjenka, teściowa i ciocia, ś. p.

z Chodkiewiczów

Bronisława Łuczowska

w 56 roku życia. Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła odbędzie się w niedzielę dnia 13. 12 1936 r. o godz. 15,30; w poniedziałek o godz. 10 msza św. żałobna, po czym pogrzeb na cmentarz parafialny, o czym donosi

w nieutulonym żalu pogrążony

mąż z dziećmi i rodziną.

Rawicz, Lucim, Koralewo, Bydgoszcz, Grudziądz.

ng 21 705

Dnia 9 grudnia 1936 r., zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najlepsza, nigdy niezapomniana matka, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Marja Magdalena z Tonnów Pawlakowa

przeżywszy lat 64. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 13. bm., o godzinie 14 z domu żałoby, Rynek Śródecki 7/8, na stary cmentarz archikatedralny.

dg 3366

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z córkami i rodziną.

W uroczystość Niepokalanego Poczęcia, zasnęła na wieki, po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie pociechą religijną, nasza najukochańsza córka i siostra, ś. p.

Józefa Lewandowiczówna

nauczycielka muzyki.

Pogrzeb odbędzie się jutro w sobotę, o godzinie 16,15 z kościoła cmentarza w Górczynie.

zg 14 886

W niewymownym bólu pogrążeni
ojciec i bracia.

Piwa Żywieckie

w syfonach a 5 i 10 ltr.
dostarcza w dom

Arcyks. Browar w Żywcu
Repr. J. Liedke

Poznań,

Dąbrowskiego 28, tel. 74-78

ng 21 321

W środę, 9 grudnia 1936 r., zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz drogi ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Stanisław Rączkiewicz

przeżywszy lat 74. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 13 grudnia o godz. 3 po poł. z kościoła parafji Bożego Ciała na Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina

Pg 8838+8,244

Poznań, ul. Szwajcarska 27.

„Iskra” — baterje — — anody —

A. PIECHOCKI, POZNAŃ
Pg 7 141/2

MAJĄTEK

465 morg położony w Śmiglu w całości lub mniejszych parcelach na sprzedaż. Bank Ludowy Śmigiel. ng 21163

Podarki gwiazdkowe

Perfумы, wody kolońskie, pudry, szminki, mydła toaletowe, Kartonaże, zawierające: Perfумы, pudry etc. gustowne rozpylacze w wielkim wyborze

OZDOBY CHOINKOWE

Swieczki — Lichtarzyki — Ognie zimne — Girlandy — Lametę — Nicli złote i srebrne — włosy anielskie — Śnieg — Druciki poleca

CENTRALNA DROGERJA

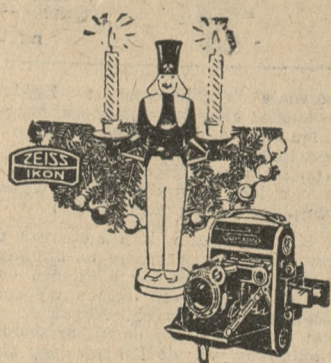
Pg 8789/90-46,216/17

J. CZEPCZYŃSKI

Poznań, Stary Rynek 8. Tel. zbior. 45-45. Tel. 33-24, 33-15, 32-38, 31-15, 33-53
Oddział: Drog. Uniwersum Fr. Ratajczaka 38. Tel. 27-49.

BOŻE NARODZENIE

to najlepsza okazja w roku na ładny i praktyczny podarek

Wybierzcie aparat fotograficzny w firmie

FOTO-GREGER

Poznań 3, 27 Grudnia 18

Sprawicie Waszym najbliższym niewymowną radość.

WYBÓR już od zł 12.50!

Pg 8839-50,193

FORVIL PARIS ULUBIONY PUDER PANI

ng 21 686

PŁASZCZE DAMSKIE

od najtańszych do najwykwintniejszych, podczas sprzedaży gwiazdkowej po specjalnie niskich cenach.

Wszelkie nasze towary, jak wełny, jedwabie, aksamity, bielizna, trykoty, pończochy, rękawiczki, płótna, inletry, firany, kapry, chodniki i t. d. po najtańszych cenach gotówkowych.

Na asygnaty „KREDYT” w bieżącym miesiącu bez żadnych doliczeń.

dom handlowy

T. WOŹNIAK

Poznań • Stary Rynek 85 • Rynekowi

ng 21 706/7

Pluskwy, Karaluchy i wszelkie inne robactwa domowe TEPIMY radykalnie

elektrycznym systemem ng 21651/2

„PAREX”, Poznań, św. Marcin 64, m. 10, tel. 58-51

Ed. Karge obecnie

J. Gregorowicz

wyroby nożownicze, sprzęty

kuchenne - gospodarcze, SZLIFIERNIA

ŁYŻWY

Poznań - tel. 50-18 tylko ul. Nowa 7/8 gmach Bazaru

Praktyczne podarki gwiazdkowe.

Pg 8706-49,84

Wykwintny smak nadaje

»GAJA« przyprawa do zup

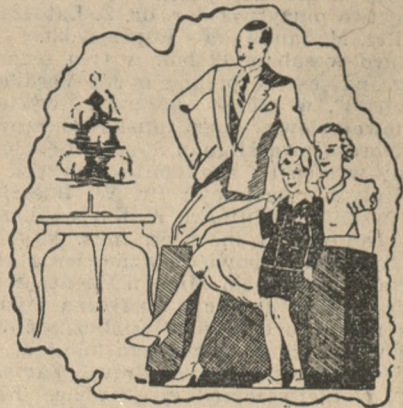
(polski produkt markowy)

ng 21284 5

Już wiem...

co sprawię na gwiazdkę moim najbliższym!

dla męża materiał na ubranie oraz ciepłą bonzurkę

dla synka śliczne ubranko i trwałe płaszczki

NASZA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

podczas której udzielamy do 20% rabatu

to rzadka okazja taniego zakupu praktycznego i trwałego podarku

Płaszczki — Ubrania

Materiały — Bonzurki

Mundurki szkolne — spodnie

Trwałe i eleganckie ubranka chłopięce

Dział miarowy przyjmuje zamówienia z terminową dostawą

K. BOGAJEWSKI

Poznań Asygnaty „Kredyt” Stary Rynek 77

Pg 8832/3-50,187/8

Korzystna okazja kupna

Dnia 30 grudnia 1936 r. o godz. 11.15 przed południem odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Grodzisku licytacja przymusowa nieruchomości, położonej w Buku przy ul. Poznańskiej nr. 7. Nieruchomość składa się z domu mieszkalno-handlowego, chłodni, warsztatu rzeźniczego i budynku gospodarczego w najruchliwszej ulicy miasta. Nieruchomość oszacowana na 26.400 zł, cena wywołania 17.000 zł, wysokość rękomy 2.640 zł. Bliższe informacje u p. komornika sądowego w Grodzisku lub w Banku Spółdzielczym „UI” w Wolsztynie. dg 3940

2. N. 68/30. Postępowanie upadłościowe. Postępowanie upadłościowe nad majątkiem dłużnika Jana Luczaka z Poznania uchyla się na skutek prawomocnej uchwały, zatwierdzającej przyjętą na terminie ugodowym w dniu 15 stycznia 1935 r. przymusową ugodę, z tym, że na czas wykonywania warunków ugody zarząd majątkiem sprawują adwokat Ignacy Wierusz i Feliks Biedziński z Poznania. Poznań, dnia 1 grudnia 1936 r. Sad Grodzki. Gawlas. ng 21 075

„Dobrolin” pasta najlepsza i basta

ng 21 637/8

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. KAMIENICE

Parcele

Górna Wilda, ul. Pradzińskiego i Umińskiego od 500 m² bardzo korzystnie. Górna Wilda 92. zdg 46 135

Parcele

Zaniemska 1.200 ntr. korzystnie sprzed. Al. Marcinkowskiego 23 Poznań. zdg 46 539/40

Kamienica

komfortowa śródmieścia, dochód 7.000.— cena 48.000.— wpłaty 30.000. Okazyjne kupno. Stowackiego 48 — 4. tel. 67-29. zdg 46 928

Kamienica

Czempiniu rynku dwa składy morgowym ogrodem, dochód 2.000 cena 16.000.— wpłaty 4.000.

Parcela

przy Hetmańskiej 4 zwarta budowa zatwierdzone rysunki 6.500. Zgłoszenia

Karalusz

Poznań, Marszałka Focha 25. zdg 46 913

Parcela

przy Góreckiej, Kopaniec, Pogodnej tanio sprzed. Bajerlein, Koszpierska 12. zdg 46 917

Wille

solidnie zbudowana, dwa mieszkania 25.000.— sprzed. Dom Złociński, Poczta 15. zdg 46 881

2. FIENIADZ

Która

osób szlachetnych pożyczki uczciwej wdowie emerytce 200 złotych dalsze studia syna gwarancja fortepian, dobre referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 816

6. OZENKI

Dla

szwagra lat 35, bruneta, agromoma, stała posada, szukam ładnej towarzyski życia. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 749

4. OSOBISTE

Futra

lamskie, meskie, lisy, peleryny najnowsze fasony poleca znany Magazyn Futur

Z. Goździejewicz,

Poznań, tylko

Podgórna 10.

Asygnaty kredyt. Pracownia kuśnierska na miejscu. Modernizacja futer. dz 3411

Za

długi żony mej Emilji z Krzyżaniaków Flieger nie odpowiad. Franciszek Flieger, Poznań, ul. Grabowa 10. zdg 46 687

Za długi

żony mej Emilji Boruckiej z Poznania nie odpowiad. Edward Borucki, Staroleka. zdg 46 700

7. SPRZEDAŻE

Grzejniki (radjatory)

do centralnego ogrzewania po cenach bardzo korzystnych. Informacje Ratajczaka 18. m. 7. zdg 45 159

Okazyjnie

jadalnie kuchnie sypialnie, gabinety tylko Hali Mebli Wrocławska 38 największy wybór najniższe ceny. Pg 8895-58,228

Płachty

nieprzemakalne impregnacja przeciwgnilna sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Mebłe kuchenne

jako specjalność poleca Skład Fabryczny. Wrocławska 19. 1-3792

Umywalnia

marmurowa 2 osobowa z 2 lustrami do bieg. wody korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 382

Pewna egzystencja

Sprzedam skład delikatesów w górnej części miasta (św. Marcin) z mieszkaniem tylko poważnym reflektantom. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 612

Sprzedam

za gotówkę kamienice w Lesznie Rynek, dwa składy, szereg mieszkań, lokatorzy płaca bardzo dogodną hipotekę długoterminową. — Możliwie także zamiana na rolę przy Lesznie. Oferty Kurjer Poznański: ng 21 347

Wytworzone Płaszczki Futra Poranniki Swetry Kostiumy narciarskie w olbrzymim wyborze poleca najkorzystniej P-A A Dzikowski, Poznań, Stary Rynek 49, telefon 29-68. Asygnaty „Kredyt”. Pg 7797-37,174

Kasa National w dobrym stanie zaraz na sprzedaż. Fabryczna 34 b. m. 25. zdg 46 672

Orzechy

włoskie zdrowe złotych 10.— luksusowe 21.— miód lipcowy jasny 13,50 pięciokilowe opłacono — „Zróżdo”. Zaleszczyki. zdg 44 992

Samochód

Chevrolet 2 1/2 ton. Garaże Jakóba Wujka. Zgłoszenia u p. Reisingera. zdg 46 682

Szała

bielizny, rzeczy, stół, łyżwy. — Rzeszypospolitej 9 — 7. zdg 46 685

Okazja

Futro damskie karakulowe, używane w dobrym stanie, bardzo korzystnie do nabycia. Zgłoszenia: Firma Wacław Wiśniewski, Poznań, ul. Nowa 7/8, zdg 46 689

Skład

kolonialne ruchliwej ulicy bardzo tanio byłoby zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 46 705

Pianino

Carl Ecker czarne krzyżowe, płyta metalowa sprzedam 850 zł. Podgórna 6, m. 5. zdg 46 725

Pianino

na sprzedaż. Łazarz, ul. Emilji Szczanieckiej 10, m. 3. zdg 46 691

Owocarnia

skład czekolady, cukierków bez tłuszczu. Tel. 51-16. zdg 46 699

Piekarnię

czekierne pierwszorzędna, centrum, garnizonowe miasto, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 716

Skrzydło

dobre za bezcen. Wierzbicice 43 a, m. 3. zdg 46 724

Brylantowy

piersińce, futro karakulowe — sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 735

Lalki

klocki, budownictwa, kuchenki, gry najtaniej

Pelczyński

Poznań, Grudnia 1. dg 3934

Skład

towarów krótkich z powodu choroby sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 273

Wóz

reklamówka lekka osie patentowe w dobrym stanie. Müller, — Stawna 6. zdg 46 350

Gospodarswo

88 mórg w Tarnowie Podgórnem ziemia I klasy, zabudowania maszynowe do sprzedania na licytacji 18 grudnia, godz. 10-ta w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 47. Cena oszacowana ca. 20.000.— Akta oglądać pokój 47. Wierzy- zdg 46 2

SANKA

Kawa Sanka jest to kawa ziarnista o czystym, dobrym smaku. Nabyć ją można po cenie, którą każda oszczędna Pani Domu zwykła płacić za dobrą kawę. Smak i aromat zadowolą każdego amatora kawy. Kawa Sanka różni się jednakże od zwykłej kawy ziarnistej: Kawa Sanka jest bezkofeinowa. Brak kofeiny oznacza całkowitą gwarancję nieszkodliwości. Kawa Sanka jest produktem firmy Kawa Hag. Kawę Sankę pozbawiono kofeiny tym samym sposobem co kawę Hag, wypróbowanym przez 30 lat. Gdy się źle sypia, gdy odczuwa się często przyspieszone bicie serca, gdy nerwy nieraz odmawiają posłuszeństwa, wówczas jest już pora rozpuścić picie bezkofeinowej kawy. Kawa Hag jest to szlachetny produkt nawet dla największego smakosza. Kawa Sanka to bezkofeinowa kawa dla użytku domowego, odpowiednia dla wszystkich, których warunki obecne zmuszają do szczególnej oszczędności. Obydwa gatunki są bezkofeinowe, obydwie gwarantowanie nieszkodliwe, obydwie chronią serce i nerwy.

Dwusprężynowy
gramofon szafkowy 20 pływami, „Lamus”, Strzelecka 1.
zdg 46 780

Fotograficzny
aparatus 6x9 Compur tania. Słowackiego 31/33. m. 3. zdg 46 775

Blüthner
krótkie skrzydło
pianina — fisharmonje
okazyjnie, zamiany. Marcina 22, podwórze. zdg 46 773

Puszczycówko
przy dworcu do objęcia od zaraz składowa kolonialna z mieszkaniami potrzebne 600.— zł. Informacje: Poznań, Wąły Zygmunta Augusta nr. 2, skład kolonialny. zdg 46 790

Parasole Torebki
damskie. Czysza. Polna. Szkolna 11.
Pg 7423/4-1.34/5

1 000 samochodów
rozebranych używane części. podwozia mleczarskie. opony najnowsze w firmie Autosklad. Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74.
dg 3159-60

Sypialnia
400.— wyjątkowa okazja. Dolata Rynek Śródecki 1. zdg 46 787

Okazyjnie
sprzedam mało używaną kuchnię sypialnię, szafę, dwa łóżka, stół i dwa krzesła. Obejrzeć — Wierzbicę 53. m. 1. m. godz. 16—18. zdg 46 870

Maszyna
do pisania korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdg 46 854

Maszyna
damska, łożeczko dziecięce żelazne tania. Kochanowskiego 17. m. 6. zdg 46 833

Pianino
pierwszorzędne „Rönisch” znawcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 828

Lampy
elektryczne najnowsze modele najtaniej wprost wytwórni. Masztalarska 7. zdg 46 825

Restauracje
obszerne lokale najruchliwsza ulica dla rutkiego kupca koralniana złota, powodu szybkiego wyjazdu tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 818

Orzechy
włoskie 9 zł. łuszone 21.— miód kuracyjny 13.—, pieciokilowe opłacone. Szagorowicz, Zaleszczyki. zdg 44 392

Pianino
sprzedam. Dąbrowskiego 72 — 5. zdg 46 660

Pokój dębowy
10 części bardzo tania sprzedam. Fredry 3. m. 7. zdg 46 934

Przedsiębiorstwo
naprawy maszyn istniejące od 23 lat 2 warsztaty z kompletnym urządzeniem, zapęd elektryczny, wraz domem mieszkalnym w używanym mieście powiatowym, nadające się na każde inne przedsiębiorstwo zaraz na sprzedaż. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 46 923

Motor
esany 120 KM. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 901

Pianino
używane bardzo dobrze utrzymanie sprzedam tania. Centralny Magazyn Pianin. Prackiego 11. zdg 46 894

Wóz
3 calowy dobrym stanie względnie przyczepkę samochodową maszynach kupie. Wojciechowski, inżynier zbrojowy. Jerka, pow. Koscian. ng 21 712

Kolonjalke
dobrze prosperująca z mieszkaniami, maglem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 45 413

Radioodbiorniki
używane okazjnie. Radioeksport. Śniadeckich 1. zdg 45 459

Kawiarnię
stara zaprowadzony interes, miasto 120 000.— sprzedam — zamienie na dom, gospodarstwo. — Kuligowski, Bydgoszcz, Gdańska 33. ng 21 702

„Schembera”
wagę jak nowa w dobrym stanie z powodu likwidacji sprzedam Michał Michał Mogilno (Bank Ludowy). dg 393/4

Rowerek
dzieciowy na sprzedaż. Zupańskiego 1. m. 4. zdg 46 812

Pianino
nowe piękny ton okazjnie. Plac Wolności 7 — 15, podwórze 2. zdg 46 809

11. KUPNA

Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardowe, wszelkie starożytności kupuje „Lamus” Strzelecka 1.
Pg 8756-58.224

Futro
mało używane. Cena? Oferty Kurjer Poznański zdg 46 654

Foksterjera
młodego kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 759

Harmonium
potrzebne do kościoła. Podać rejestry i cenę. Grodzisk (Pozn.). Kat. Biuro Parafialne. ng 21 682/3

Brylantowe
kolczyki do 3 karatów oraz pierścionek kupie okazjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 841

Kupię
aparat do powiększeń na filmy 24x36 mm. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 398

12. DO WYNAJĘCIA

3
pokoje z kuchnią. Poznań, Wielkie Garbry 13. m. 8. zdg 46 472

Willi
2 pokoje kuchnia i pokój, gaz, woda, elektryczność wolne. Rotnicki, Grodziska 26. zdg 46 451

Praktyczne podarki gwiazdkowe
w wielkim wyborze po znanych niskich cenach poleca

Stanisław SCHULZ

Magazyn artykułów krótkich i galanteryjnych
Poznań, Stary Rynek 80/82
Pg 8753-49.95

Czteropokojowe
komfortowe, bezpodatkowe, Focha 123. III. zdg 46 677

Skład
z mieszkaniami, obecnie kolonialka. Focha 123. Właściciel: Lodowa 1. m. 4. zdg 46 677

Pięciopokojowe
Grunwaldzka 5. zdg 46 683

Sześciopokojowe
również na biura I i II. Grunwaldzka 20 a. zdg 46 684

Dwupokojowe
trzy pokojowe, jednopokojowe. — Wawrzyńca 50. zdg 46 686

Komfortowe
5 i 3 pokojowe przy Parku Wilsona, centralnym ogrzewaniem, wydzierżawie. Zgłoszenia telefonicznie 67-05. zdg 46 694

Mieszkanie
4—5 pokojowe, komfortowe II piętro. Matejki 49. Wiadomość u portjera. zdg 46 699

Mieszkanie
6 pokojowe komfortowe I piętro ul. 3 Maja 3. Wiadomość u portjera. zdg 46 701

Administracji
domu za 3 pokojowe mieszkanie zaraz, urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 684

Dwupokojowe
kuchnia 40.— wygodny, meblami lub bez. Rynek Śródecki 1. zdg 46 785

Pokój
kuchnia wysoki parter wynajme zaraz ul. Wawrzyńca 32. zdg 46 838

Pięciopokojowe
komfort zaraz. Marsz. Focha 78. m. 4. zdg 46 832

Trzy pokojowe
60.— Jeżyce. „Jur”, Piekary 26. zdg 46 824

Pokój
kuchnia konieczna kaucja. Wiadomość Stróż. Generała Umiańskiego 19. zdg 46 820

3
pokojowe słoneczne od zaraz. — Wierzbicę 27. m. 4. godz. 2—4. zdg 46 605

7 pokoi
komf. Ogrodowa 10. I. zaraz lub później ul. stróża. zdg 46 933

Trzy pokojowe
komfort, czynsz 70.— od gospodarza. Informacje Metelski, Ratajczaka 38 — 2. zdg 46 910

Dwa
6 pokojowe wysoki parter. Młyńska 13. Zgłoszenia Kreta 24. m. 3. zdg 46 889

13. SZUKA MIESZK.

Emeryt
samotny poszukuje od stycznia większego pokoju kuchnia, 1/2 roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 729

Wojskowy
zawodowy poszukuje 1 lub 2 pokojowego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 754

Pokoju
kuchnia, łazienka najchętniej Łazarz, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 821

Poszukuje
1 pokoju kuchnia, lub dwóch pokoi z kuchnią, dzierżawa 3 miesiące zgóry na państwowej posiadzie. Okolica Jeżyce, Łazarz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 768

Nauczyciel
gimnazjum szuka pokoju ewentl. dwóch, kuchnia, łazienka zaraz 30—40 mies. 1/2 roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 251

15. POPOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany do wynajęcia od zaraz Aleje Marcinkowskiego 1. m. 8. dom narożny. zdg 45 990

OGÓLNOPOLSKIE

Sobota 12 grudnia.

6.30 audycja poranna: — 11.30 „Śpiewajmy piosenki” — audycje prowadzi Tadeusz Mazzyer: 11.57 sygnał czasu: 12.03 koncert orkiestry wojskowej pod dyr. Maksymilianą Chmielewicz (z Poznania); 12.40 dziennik południowy; 12.50 programy lokalne; 14.30 „Wesoła audycja dla dzieci: — „Hipek kupuje Meksyk” w opracowaniu W. Budzyńskiego (ze Lwowa); 15.00 wiadomości gospodarcze; 15.15 programy lokalne; 16.15 „W 350 rocznicę zgonu króla Stefana Batorego”: 17.00 koncert solistów. Wykonawcy: Helena Wertheim — śpiew, Artur Hermelin — fortepian — 17.50 przegląd wydawnictw — prof. Henryk Mościcki; 18.00 pogadanka aktualna; 18.10 wiadomości sportowe; 18.20 programy lokalne; 18.50 pogadanka aktualna; — 19.00 audycja dla Polaków za granicą: „Zespolom społecznym na obczyźnie” — audycja w wyk. Tow. Śpiewaczego „Harfa” — 19.30 „Melodie egzotyki” — w wyk. orkiestry Adama Hermana (z Krakowa); 20.30 „Nowości teatralne” (Lesian i Staff — o m. Władysław Sobala; 20.45 dziennik wieczny; 20.55 pogadanka aktualna; — 21.00 recital skrzypcowy Siegfrieda Borriesa; 21.40 muzyka taneczna — w wyk. malej orkiestry P. R.; 22.00 humor; 22.30 d. c. muzyki tanecznej.

Niedziela 13 grudnia.

8.00 audycja poranna: — 9.00 „W 350-tą rocznicę zgonu króla Stefana Batorego” (tr. z Grodna); 1. Podniesienie sztandaru króla Stefana Batorego i przegląd wojska; 2. Nabożeństwo z Kościoła Garnizonowego. Kazanie wygłosił prof. Eugeniusz Kausta; Po transmisji z Grodna: programy lokalne; 11.57 sygnał czasu; 12.03 koncert rozrywkowy. Wykonawcy: Mała orkiestra P. R. Siestry Burskie (piosenki) Władysław Olkuszniak (harmonika ustna) — Ok. godz. 13.00 programy lokalne; 14.00 transmisja wystawy z okazji Tygodnia Propagandy Radia (z Łodzi); 14.15 „Moje zwierzątko” — opow. Jerzego Gerzabka dla dzieci (z Poznania); 14.30 muzyka ludowa w wykonaniu Kapeł Ludowej Feliksa Dzierżanowskiego; 15.30 „Audycja dla wsi”: Lanowa piechota — pogadanka, wygłosił Feliks Gwiżdż. 2. Przegląd rynków produktów rolnych; — 16.00 programy lokalne; — 16.30 fragment słuchowiskowy „Łazarz” komedia Ignaceo Krasiekiego w oprac. Walerji Soltyskówny; Mariana Niemca. Wstęp prof. Stanisława Lempińskiego (ze Lwowa); 17.00 koncert symfoniczny (z Łodzi). Wykonawcy: Orkiestra Symfoniczna pod dyr. Teodora Rydera. Artur Balsam (fortepian). W przerwie ok. godz. 17.55 pogadanka aktualna; 19.00 „Rzut oka na najnowsza powieść polska” — szkic literacki Kazimierza Czachowskiego (z Krakowa); 19.15 programy lokalne; 20.20 wiadomości sportowe; 20.35 programy lokalne; 20.40 przegląd polityczny; 20.50 Dziennik wieczorny; — 21.00 „Na wesołej lwowskiej fali” — „Czy jest coś dla panny Anieli” wż. Józefa Steinera w oprac. W. Budzyńskiego, ianuszka kompozytorów z granicy: 21.30 aria i pieśń kompozytorów francuskich i włoskich w wykonaniu Józefa Wolfińskiego (tenor); 22.00 „Szyński” — reportaż muzyczny Wielkopolskiej; 22.30 programy lokalne.

Dworcu
jedno — dwuosobowy. Focha 27. m. 9. zdg 46 679

Pokój
wynajmę. Dąbrowskiego 36. — m. 21. zdg 46 702

Niekrepujący
balconowy wygodami. Śniadeckich 30 — 6. zdg 46 756

Dla pana
słoneczny, centralne, elektryczność, łazienka, tania od 15 grudnia lub 1 stycznia, Marcinkowskiego 13 — 45, od 16—20. zdg 46 698

Przyjezdny
inteligencji telefon. — Aleje Marcinkowskiego 2 — 1. zdg 46 655

Panu
pościel własna. Sw. Marcina 68. m. 6. zdg 46 717

Szymańskiego
9 — 7. zdg 46 733

Skarbowsa
20 — 6, panom. zdg 46 734

Młyńska
3—8, jedno — dwuosobowy, ładne, utrzymaniem, centralne. zdg 46 736

Kwiatowa
7 — 10. zdg 46 740

Próżny
bez używania kuchni, telefon. — Plac Sapieżyński 4 — 4. zdg 46 746

Ogrodowa
2 — 8, utrzymaniem. zdg 46 765

Pocztowa
10 — 4. zdg 46 763

Nowoczesny
Ratajczaka 19 — 10. zdg 46 755

Pokój
frontowy, czysty, słoneczny, elektryczność, Dąbrowskiego 25 a. — m. 4. zdg 46 784

Pokój
Bukowska 9 — 4. zdg 46 861

Ratajczaka
40 — 11, utrzymaniem. zdg 46 851

Frontowy
Działyskich 6 — 10. zdg 46 850

Pocztowa
29. m. 11, piękny, czysty, elektryczność, łazienka, telefon. zdg 46 770

15.—
Konopnickiej 15 — 4. zdg 46 606

Wielkie
Garbary 8. m. 15. zdg 46 920

Panów
Focha 43 — 6, utrzymaniem — bez. zdg 46 898

Pokój
elektryczność. Górna Wilda 26. m. 3. dla samotnych. zdg 46 900

Słowackiego
34 — 5. zdg 46 909

Pokój
umeblowany. Bukowska 9. m. 1. zdg 46 912

Przyjezdny
tania. Wodna 13 — 9. zdg 46 804

Elegancki
wygodami panu wyższym stanowisku, obejmując do 10.30. 7—9 wiecz. Łakowa 14 — 22. zdg 46 944

Elegancki
pokój z utrzymaniem. Ogrodowa 3. m. 8. zdg 46 943

Działyskich
10 — 8. zdg 46 884

Dwuosobowy
Kreta 5 — 9. zdg 46 885

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Sobota 12 grudnia.

6.30 audycja poranna: — 11.30 „Śpiewajmy piosenki” — audycje prowadzi Tadeusz Mazzyer: 11.57 sygnał czasu: 12.03 koncert orkiestry wojskowej pod dyr. Maksymilianą Chmielewicz (z Poznania); 12.40 dziennik południowy; 12.50 programy lokalne; 14.30 „Wesoła audycja dla dzieci: — „Hipek kupuje Meksyk” w opracowaniu W. Budzyńskiego (ze Lwowa); 15.00 wiadomości gospodarcze; 15.15 programy lokalne; 16.15 „W 350 rocznicę zgonu króla Stefana Batorego”: 17.00 koncert solistów. Wykonawcy: Helena Wertheim — śpiew, Artur Hermelin — fortepian — 17.50 przegląd wydawnictw — prof. Henryk Mościcki; 18.00 pogadanka aktualna; 18.10 wiadomości sportowe; 18.20 programy lokalne; 18.50 pogadanka aktualna; — 19.00 audycja dla Polaków za granicą: „Zespolom społecznym na obczyźnie” — audycja w wyk. Tow. Śpiewaczego „Harfa” — 19.30 „Melodie egzotyki” — w wyk. orkiestry Adama Hermana (z Krakowa); 20.30 „Nowości teatralne” (Lesian i Staff — o m. Władysław Sobala; 20.45 dziennik wieczny; 20.55 pogadanka aktualna; — 21.00 recital skrzypcowy Siegfrieda Borriesa; 21.40 muzyka taneczna — w wyk. malej orkiestry P. R.; 22.00 humor; 22.30 d. c. muzyki tanecznej.

Niedziela 13 grudnia.

8.00 audycja poranna: — 9.00 „W 350-tą rocznicę zgonu króla Stefana Batorego” (tr. z Grodna); 1. Podniesienie sztandaru króla Stefana Batorego i przegląd wojska; 2. Nabożeństwo z Kościoła Garnizonowego. Kazanie wygłosił prof. Eugeniusz Kausta; Po transmisji z Grodna: programy lokalne; 11.57 sygnał czasu; 12.03 koncert rozrywkowy. Wykonawcy: Mała orkiestra P. R. Siestry Burskie (piosenki) Władysław Olkuszniak (harmonika ustna) — Ok. godz. 13.00 programy lokalne; 14.00 transmisja wystawy z okazji Tygodnia Propagandy Radia (z Łodzi); 14.15 „Moje zwierzątko” — opow. Jerzego Gerzabka dla dzieci (z Poznania); 14.30 muzyka ludowa w wykonaniu Kapeł Ludowej Feliksa Dzierżanowskiego; 15.30 „Audycja dla wsi”: Lanowa piechota — pogadanka, wygłosił Feliks Gwiżdż. 2. Przegląd rynków produktów rolnych; — 16.00 programy lokalne; — 16.30 fragment słuchowiskowy „Łazarz” komedia Ignaceo Krasiekiego w oprac. Walerji Soltyskówny; Mariana Niemca. Wstęp prof. Stanisława Lempińskiego (ze Lwowa); 17.00 koncert symfoniczny (z Łodzi). Wykonawcy: Orkiestra Symfoniczna pod dyr. Teodora Rydera. Artur Balsam (fortepian). W przerwie ok. godz. 17.55 pogadanka aktualna; 19.00 „Rzut oka na najnowsza powieść polska” — szkic literacki Kazimierza Czachowskiego (z Krakowa); 19.15 programy lokalne; 20.20 wiadomości sportowe; 20.35 programy lokalne; 20.40 przegląd polityczny; 20.50 Dziennik wieczorny; — 21.00 „Na wesołej lwowskiej fali” — „Czy jest coś dla panny Anieli” wż. Józefa Steinera w oprac. W. Budzyńskiego, ianuszka kompozytorów z granicy: 21.30 aria i pieśń kompozytorów francuskich i włoskich w wykonaniu Józefa Wolfińskiego (tenor); 22.00 „Szyński” — reportaż muzyczny Wielkopolskiej; 22.30 programy lokalne.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na sobotę:

17.00 Radio Paris. Muzyka lekka. 17.15 Mediolan. Muzyka taneczna. 17.30 Ryga. Recital organowy. 17.40 Brno. Chiński słownik — baśń muzyczna. 18.00 Koenigs. Ludowe pieśni i tańce. Monachium. Muzyka wieczorna. Hamburg. Muzyka rozrywkowa. 18.15 Anglia (Nat. Progr.). Muzyka taneczna. 18.30 Paris P. T. T. Koncert ork. cyrkowej. Ryga. Festiwal Witolda. 18.45 Budapeszt. Węgierskie pieśni ludowe. 19.00 Kolonia. Muzyka organowa. 19.10 Królewiec. Muzyka organowa. Wiedeń. Koncert kwartetu Buscha. 19.45 Anglia (Nat. Progr.). Koncert ork. 20.00 Praga. „Święty Mikołaj” and. muzyczna. — 20.10 Kolonia. Wesoły wieczór sobotni. Wrocław. Wielki koncert zyczeń. — Sztuttgart. Wesoły wieczór Królewiec. Wielki koncert zyczeń. — Monachium. Muzyka radziejska — wielki koncert rozrywkowy. Frankfurt. Frazelein Mandarin — operetka Fischelmann. Wiedeń. Lot dookoła świata — radio-potopuiri ukł. Hrubczygo. 20.20 Budapeszt. Muzyka lekka. 20.30 Anglia (Reg. Progr.). Muzyka lekka. 21.00 Mediolan. „Lohengrin” — opera Wagnera. — 21.15 Anglia (Nat. Progr.). Muzyka taneczna. 21.30 Strasburg. Koncert zesp. Wiener Saengerknaben. Paris P. T. T. Radio-kabaret. 21.45 Beromünster. „Borys Godunow” — opera Mussorskiego Radio Paris. „Lorenzaccio” — drama Musseta z muz. Moreta. 22.15 Luksemburg. Symfonia Pastoralna. 22.20 Strasburg. Radjodjal. 22.30 Koenigs. Nocna muzyka Rzym. Muzyka taneczna. Praga. Muzyka taneczna. — Lipsk. „AIntro niedziela” — koncert rozrywkowy. Monachium. Wesoły wieczór. Hamburg. Muzyka lekka. 22.55 Budapeszt. Muzyka salonowa. Kopenhaga. Melodie wiedeńskie. 22.56 Wiedeń. Recital fort. 23.00 Hamburg. „Gramy do tańca”. Koenigs. „Prosimo do tańca”. 23.10 Wiedeń. Wiedeńska muzyka nastrojowa. — 23.30 Budapeszt. Muzyka taneczna. Rzym. Muzyka taneczna.

WARSZAWA

Sobota 12 grudnia.

Warszawa — 12.56 „Skrzynka pocztowa” — inż. Władław Tarkowski; 15.15 najbardziej piosenki z operetek Lehara (pięty); 16.00 „Nasz program” w oprac. Zbigniewa Świątchowskiego; — 16.10 „Życie kulturalne stolicy”; 18.20 koncert reklamowy; 18.45 program na jutro

Studentce, urzędnicze
(dwom) niekrepujący, czysty tania. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 46 811

16. SZUKA POKOJU

Niekrepującego
pokoju, cena śródmieście, zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 714

Pokoju
15 zł cichego 1. 1. 1937. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 935

17. LOKALE

2
mniejsze łączne osobne wejście. Plac Nowomiejski 10 a. — 5. zdg 46 959

Lokal
handlowy 4x5 i ptr. Nowa 11 do wynajęcia. Portier. zdg 46 817

18. DZIERŻAWY

Składu

wolnego mieszkaniem lub kiosku poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 675

Wydzierżawie

dom, ogród, 4 morgi roli 35 zł miesięcznie.

Majątek

1100 buraczanej, dam w administracji, kaucja 20-25 000. — Jan Płoszyński, Mogilno, zdg 46 921

23. ROZMAITE

Akuszerka

Poznań, Strzelca 2 przy Świętokrzyskim przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. zdg 3301-2

Chłopca

3 letniego oddam na własne. — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 786

Fryzjerka

przyjmuje dom, ondulacja 50 gr. Żydowska 28 — 8. zdg 46 866/7

Adarelli

przepowiada kart Braminów — reki. Przyjmuje tylko Poznaniu 1 złoty. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 46 853

Znana

Adarelli przepowiada z kart Braminów, reki. Przyjmuje tylko Poznaniu, Podgórna 13, mieszkanie 10. zdg 46 853

Przyjmuje

swety reczna praca. Wielkie Garbary 51, (nowy dom), parter zdg 46 844

24 NAUKA

Kursy Handlowe

Preissa Skarbowa 11. Nowy kurs 4 stycznia zdg 45 991

Kursy Handlowe

Skrzypczak, Plac Wolności 2. — Nowy kurs 4 stycznia. zdg 46 856

BRYLANTY u jubilera SZULCA pl. WOLNOŚCI 5

nr 1406-40, 199

Pióra Wieczne

również naprawa

Ołówki

automatyczne

Papier

Wszelkie przybory pisarskie, biurowe, szkolne i rysunkowe. Kartki do gry.

Aquila,

Sw. Marcja 61 Plac Wolności 9. nr 21 268

TEATRY

Poznań, Piątek, 11. 12.

TEATR POLSKI: Piątek, 11. 12. „Podwójna buchalterja”.

Sobota, 12. 12. „Podwójna buchalterja”.

TEATR WIELKI (Opera):

Piątek, 11. 12. „Zamarle oczy”.

Sobota, 12. 12. „Rigoletto” z jedynym gościnnym występem Mignón Spence.

Niedziela, 13. 12. godz. 15: „Zamarle oczy”. **Geny popularne.**

Niedziela, 13. 12. godz. 20: „Kwiat Hawaju”.

KINA

Poznań, Piątek, 11. 12.

APOLLO: „Barbara Radziwillówna”.

CORSO: „Powrót Frankenstein’a”.

GLORIA: „Dzisiejsze Czasy” GWIAZDA: „Pieniądź”.

OŚWIATOWE T. C. L.: „Indyjscy piechurzy” oraz „Góra kobiety”.

METROPOLIS: „Barbara Radziwillówna”.

RENAISSANCE: „Potępieńca”.

SŁOŃCE: „Magnolja”.

SFINKS: „Poznali się w Monte Carlo”.

ŚWIT: „Pat i Patachon” jako więźniowie”.

TĘCZA-Lazarz: „Bounty”.

TĘCZA-Wilda: „Oczy Czarne”.

WILSONA: „Katarzyna”.

25. MUZYKA

Kolędy

fortepian, skrzypce. Pelczyński, Poznań, Grudnia 1. dg 3384

Trio

pierwszorzędne, śpiew, instrumenty poboczne 1 stycznia potrzebne. Fotografija, Kaminiarz, Chodzież. zdg 46 924

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych.

a) Służba domowa

Kucharka i bufetowa szukają posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 144

Poszukuję

posługi gotowaniem, sumienna zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 690

Pani

inteligentna poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa u samotnej osoby. Małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 709

Młodsza

zdrowa dziewczyna z prowincji poszukuje posady do wszelkich prac z cokołkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 720

Poszukuję

prania, szycia lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 793

Uczniwa

czysta, pracowita poszukuje posady do wszystkiego od 15. 12. dobre polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 836

Dziewczyna

pracowita, uczniwa poszukuje posady do gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 942

Poszukuję

posady do samotnej osoby z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 939

Dziewczyna

młodsza, uczniwa, z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 802

Praczką

szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 530

Samodzielna

gospośia do samotnego pana, szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 524

Starsza

poszukuje posady do wszystkiego z szyciem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 559

Przychodnia

starsza gotowaniem, poleceniami do wszelkich prac szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 465

Inteligentna

zafama domatorka, nadzwyczaj obowiązkowa poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 246

Panienska

kucharka, uczniwa, wzorowa, chętna do pracy przyjmie posadę za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 265

Gospodyni - kucharka

z prasowaniem szyćwiej bielizny szuka posady w dobry dom lub osoby samotnej od 15. 12. lub 1. 1. 37. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 099

Posługi

z gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 214

Posługaczka

posługi przed południem lub sprzątania biur. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 140

Dziewczyna

poszukuje posady do pomocy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 688

Praczką

piore, prasuje wyprzedzam akuratywnie tania. Pocha 57. m. 10. zdg 45 627

Dziewczyna

uczniwa praniem, gotowaniem — poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 762

Szukam

prania lub oprzątania. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 766

Dziewczyna

uczniwa do wszystkiego samodzielnie gotowaniem szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 945

Uczniwa

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 665

Dziewczyna

poszukuje posady z gotowaniem lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 795

Dziewczyna

uczniwa czysta z gotowaniem poszukuje posługi lub posady od zaraz 15. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 785

Dziewczyna

uczniwa, sumienna poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od zaraz lub 15-tego. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 839

Dziewczyna

uczniwa z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 822

Posługi

poszukuje lub pracy w cukierni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 836

b) Inni

Kelner

młody, przystojny, zdolny fachowiec, władający językiem polskim i niemieckim poszukuje posady. Zgłoszenia: Żdunek Józef, Chorzów 1, Mieleckiego 37. dg 3859

Ogrodnik

szofer lat 30, z kilkoletnią praktyką samodzielną, biegły w swym zawodzie szuka posady, może złożyć kaucję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 397

PHILIPS 456 BRZMI JEDNAK LEPIEJ gdyż jest 7 obwodowy super i stereofoniczny IDASZAK I WALCZAK Św. Marcin 18 (przy Ratajczaka) POZNAŃ Telefon 14-59 nr 21 234

Leśnik

lat 42, zdolny, energiczny, 25 lat lat praktyki i długoletnie świadectwa i polecenia szuka posady od 1. 1. 37 lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 46 412

100,—

dam wynagrodzenia za otrzymanie stałej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 537

Urzędnik gospod.

lat 31, szkoła rolnicza i wyższy kurs rol. Staszica, 10 lat praktyki, bardzo dobre świadectwa, polecenia pierwszorzędne poszukuje posady od zaraz lub później Oferty Kurjer Poznański zdg 46 353

Fryzjerski

pomocnik, meski szuka stałej posady zaraz. Zgłoszenia Dolcewski, Buk. Ng 20 789

Elektrotechnik

kilkoletnia praktyka, dobrimi świadectwami, referencjami, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 112

Krawcowa

dziennie 1.50 szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 750

Krawcowa

poszukuje posady poza dom 1.50 kroje, szycie pierwszorzędne. Różana 4 a, m. 21. zdg 46 767

Administrator

rolny, doświadczony, organizator na stanowisku niewypowiedzianym, poważnej fortuny, pragnie zmienić posadę lub objąć administrację dzierżawną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 45 617

Ogrodnik-strzelec

po wojskowości poszukuje posady, miejscowości obojętnej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 46 337

Krawcowa

w dom szuka posady 1.50 — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 831

Złożę kaucję

za udzielenie mi posady inkasenta, magazyniera, woźnego, portjera itp. Władam niemieckim, francuskim. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 772

Rządca

gospodarzy, lat 34 z dłuższą praktyką w majątkach buraczano - hodowlanych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 931

Krawcowa

pierwszorzędna na piaszczę i suknie poza dom szuka posady 2. — złote dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 803

Książkowa - bilansistka

z długoletnią praktyką, obeznana w sprawach podatkowych, pisząca na maszynie, z niemieckim, również ekspedientka poszukuje posady od 15. 12. lub później. — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 913

Chłopak

lat 17 (5 kl. szkł wydz.) poszukuje nauki lub jakiegoś zajęcia z rowerem lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 915

50 zł

za wskazanie początkującej z ukończoną szkołą handlową posady biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 883

Krawcowa

króć dobry szuka posady. dziennie 2 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 458

Krawcowa

dom szuka posady. Piotra Waryżniaka 27 — 7. zdg 46 428

Kawaler

lat 31. poszukuje jakiegokolwiek stałej pracy złoży 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 623

Rządca - Administrator

szuka od zaraz lub później posady z kaucją, z 25 letnią praktyką i 16 lat na jednym majątku. Oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdg 45 880

Panienska

do obsługi gości od zaraz szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 009

Syn

uczniwych rodziców silny, pragnie się wyuczyć rzeźnictwa. A. Glabus. ul. Kowalska 7, Winiary. zdg 45 950

Krawcowa

w dom poza dom szuka posady. Wielkie Garbary 6 — 5. zdg 45 668

Sierota

zamieszkuje z dobrimi świadectwami szuka posady najchętniej do pomocy bufetu. Oferty Kurjer Pozn zdg 45 975

Fachowiec drzewny!

Obeznany, dobre świadectwa i polecenia, obecnie prowadzi skład kol.-zbożowy, narodowiec wykształcony, poszukuje jakiegokolwiek posady. Może złożyć kaucję. — Oferty Oredownik, Poznań zdg 46 613

Bacność!

Leśnik - bażantarnik Poznańczyk, żonaty lat 32, 1 dziecko, poszukuje posady od 1. 1. 1937 lub później, któremu J. WPanu zależy na energicznym leśniku, który ma jeszcze inną znajomość fachowa, zechce złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 45 620

Mechanik

pierwszorzędny na rowery, maszyny do szycia także motocykle, szuka pracy. Oferty Oredownik, Poznań zdg 46 634

Pomocnik

krawiecki z 6-letnią praktyką — mesko-damski poszukuje pracy. Zgłoszenia Oredownik, Kraków, Rynek Gl. 6. n 21 680

Księgowa

zakładam — prowadzę tania. — Oferty Kurjer Poznański zdg 45 856

Chłopiec

lat 18, władający francuskim poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 957

Leśnik

absolwent Uniw. Pozn. szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 45 939

Krawcowa

dobry króć dziennie 1.50 szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 45 642

27. WOLNE MIEJSCA

Fryzjerka

na stałe. Cieszkowskiego 9. zdg 46 438

Panie

eleganckie wymowne potrzebne do inteligentnej akwizycji. Zgłoszenia 4-7. Ogrodowa 13 — 20 zdg 46 681.

Służąca

do wszystkiego od zaraz potrzebna. Asnyka 5. m. 7. zdg 46 688

Służąca

do wszystkiego potrzebna. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 46 741

Posługaczka

uczniwa rano dla samotnego mężczyzny z praniem. Aleje Marcinkowskiego 24 — 15. zdg 46 758

DŁGIE WIECZORY

— to praca oczu przy sztucznym świetle a ochroną wzroku — — odpowiednie okulary ze szklami „Uro-Punktal“ Zeissa

od Gregera

27 GRUDNIA 18.

Pg 8286-47.26

Dostawca Ubezpieczalni Społecznej.

Sprzedawcy

podróżującego na miasto Poznań na prowizję poszukuje poważna firma węgla. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 656

Ekspedientka

młodsza początkująca zaraz do składki nabawi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 926

Pomocnik

gospodarzy pod dyspozycję potrzebny do majątku w powiecie Lesznie. Oferty z podaniem warunków i odpisów świadectw do Kurjera Pozn. zdg 46 922

Przychodnia

dobrze poleciona bez gotowania Składowa 11 a — 18. zdg 46 919

Dziewczyna

młodsza do wszystkiego potrzebna. Kucharski, Kawiarnia, Dąbrowskiego 49. zdg 46 908

Potrzebna

ekspedientka, branża owocodelikatesy. 27 Grudnia 2, 8-11. zdg 46 911

Niemka

wychowawczyni, energiczna, potrzebna 1 stycznia. Warunki podać: Majętność Chwałkowo, p. Krobica. zdg 46 941

Książkowa

pewnie pracująca potrzebna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 914

29. ROZRYWKA

„Poznali się w Monte Carlo”

Słoneczna kreacja Liliany Harvey. Kinoteatr „Sfinks”. zdg 46 053

Wesoły

wieczór spędzić mile Londyńskiej, Marszałkarska. Dancing. zdg 46 779

12 złotych